

REPORT ARCHIVE COPY

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2012, 2011 және 2010 жылдардың
31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржы есептілігі**

және Тәуелсіз аудиторлар есебі

	Беті
2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ	1
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ	2-3
2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ:	
Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептіліктер	4
Пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептіліктер	5
Толық кіріс жөніндегі шоғырландырылған есептіліктер	6
Капиталдағы өзгерістер жөніндегі шоғырландырылған есептіліктер	7-9
Ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есептіліктер	10-11
Шоғырландырылған қаржы есептілігіне ескертпелер	12-107

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ

Басшылық «Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын, оның сол күні аяқталған жылдар іші қызметінің шоғырландырылған нәтижелерін, ақша қаражаттарының қозғалысын және капиталдағы өзгерістерді Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі - ХҚЕС) сәйкес шынайы көрсететін шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржы есептілігін әзірлеу кезінде басшылық мыналар үшін жауапты болады:

- есеп беру саясатының дұрыс қағидаттарының таңдалуы және олардың дұрыс қолданылуын қамтамасыз ету;
- ақпараттың, оның ішінде есеп беру саясаты туралы мәліметтердің осындай ақпараттың орындылығы, шынайылығы, салыстырмалылығы және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда берілуін қамтамасыз ету;
- ХҚЕС талаптарының орындалуы есептемені пайдаланушылар үшін мәмілелер, сондай-ақ басқа да оқиғалар немесе талаптардың қайсысының болмасын Топ қызметінің шоғырландырылған қаржылық жағдайына және шоғырландырылған қаржылық нәтижелеріне тигізетін ықпалын түсіну үшін жеткіліксіз болатын жағдайларда қосымша ақпаратты ашу; және
- Топтың болжауға болатын болашақта өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау.

Басшылық сонымен қатар мынаған жауапты болады:

- Топтың барлық кәсіпорындарында ішкі бақылаудың тұтастай алғанда тиімді әрі сенімді жүйесін жасау, енгізу және қолдау көрсету;
- Топтың мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, Топтың қаржылық жағдайы туралы кез келген күні жеткілікті деңгейдегі дәлдікпен ақпарат әзірлеуге және шоғырландырылған қаржы есептілігінің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда есеп жүйесін жүргізіп отыру;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізу;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін тиісті шаралар қабылдау; және
- қаржылық кемшіліктер мен қызмет бабын теріс пайдалану фактілерін анықтау және олардың алдын алу.

Топтың осы 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржы есептілігін Басқарма 2013 жылдың 15 наурызында бекіткен.

Басқарманың атынан:

Шаяхметова Ғүміт Б.
Басқарма төрайымы

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Чеусов Дәлел А.
Бас бухгалтер

2013 жылғы 13 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ акционерлері мен Директорлар кеңесіне:

Біз 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептіліктерден және сол күні аяқталған жылдар іші қатысты пайда мен залал, толық кіріс, ақша қаражатының қозғалысы және капиталдағы өзгерістер жөніндегі шоғырландырылған есептіліктер, сондай-ақ баяндалған есеп саясатының негізгі қағидалары және басқа да түсіндірме ескертулерді қамтыған «Қазақстан халық банкі» акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлескен түрде - «Топ») шоғырландырылған қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты басшылық жауапкершілігі

Топ басшылығы осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына сәйкес шынайы дайындалуына және алаяқтық немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмалаушылықсыз шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындауды қамтамасыз ететін басшылық айқындаған ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Аудиторлар жауапкершілігі

Біздің міндетіміз - өзіміз жүргізген аудит негізінде осы шоғырландырылған қаржы есептілігі жөнінде өз пікірімізді білдіру. Біз аудитты Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар бізді этикалық талаптарға сай болуымызды, сондай-ақ шоғырландырылған қаржы есептілігінде айтарлықтай бұрмалаушылықсыз екеніне жеткілікті түрде сенім беретін аудитты жоспарлауды және жүргізуді міндеттейді.

Аудитке шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты сандық көрсеткіштер мен оның ескертпелерін растайтын аудит дәлелдерін алу үшін қажетті рәсімдер жүргізу жатады. Бұл рәсімдер шоғырландырылған қаржы есептілігінің алаяқтық немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмалану тәуекелін бағалауды білдіретін аудитордың кәсіби пікірі негізінде таңдалады. Аталған тәуекелді бағалай отырып, аудитор шоғырландырылған қаржы есептілігінің тиісінше дайындалуына және сенімді болуына ықпал ететін, аталған жағдай үшін тиісті аудит рәсімдерін жасау мақсатында ішкі бақылау жүйесін қарастырады, алайда бұл ішкі бақылау жүйесі жұмысының тиімділігі туралы пікір білдіру емес. Аудитке сонымен қатар пайдаланылған есеп саясатының заңдылығын бағалау және басшылықтың топшылаған бағалауларын талдау, сондай-ақ шоғырландырылған қаржы есептілігін тұтастай талдау да кіреді.

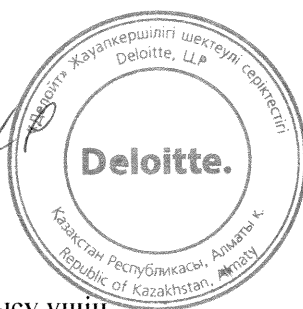
Аудит барысында алынған дәлелдемелер біз осы шоғырландырылған қаржы есептілігі жөнінде өз пікірімізді білдіруге жеткілікті және тиісті дәрежедегі негіздеме болатынына сенеміз.

Пікір

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржы есептілігі барлық елеулі аспектілер бойынша Топтың 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы қаржы жағдайын, сондай-ақ сол күні аяқталған жылдар іші оның қызмет нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына сәйкес, барлық елеулі аспектілер жағынан алғанда, шынайы көрсетеді.

Эндрю Уикс
Тапсырма бойынша серіктес
Дипломды бухгалтер
Қоғамдық тәжірибе бойынша
Сертификат 785866
Австралия

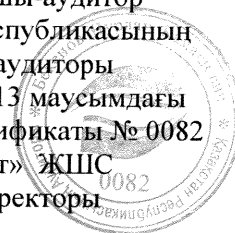
Deloitte, LLP

«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасында
аудиторлық қызметпен айналысу үшін
Қазақстан Республикасының қаржы министрлігі
2006 жылғы 13 қыркүйекте берген
мемлекеттік лицензия № 0000015,
сериясы МФЮ-2

H. Bekenov

Нұрлан Бекенов
Орындаушы-аудитор
Қазақстан Республикасының
білікті аудитору
1994 жылғы 13 маусымдағы
біліктілік сертификаты № 0082
«Делойт» ЖШС
Бас директоры

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР (миллион теңгемен)

	Ескерт- пелер	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	5	534,069	519,991	392,898
Міндетті резервтер	6	48,467	52,533	27,284
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржылық активтер	7, 35	1,271	3,752	6,051
Кредит мекемелеріндегі қаржы	8	32,799	21,096	20,123
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	9, 35	334,362	305,890	281,294
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	10, 35	25,766	78,854	174,419
Қымбат бағалы металдар		1,646	1,710	1,665
Клиенттерге берілген несиелер	11, 35	1,319,208	1,184,240	1,089,273
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	12	65,005	63,515	63,988
Сату үшін ұсталатын активтер	13	7,434	9,500	9,770
Іскерлік бедел		3,085	3,085	3,085
Материалдық емес активтер		5,594	5,914	5,834
Сактандыру активтері	14	14,923	13,550	9,274
Өзге активтер	15	14,369	10,300	12,977
БАРЛЫҚ АКТИВТЕР		2,407,998	2,273,930	2,097,935
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ				
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттер қаржысы	16, 35	1,699,182	1,557,476	1,415,755
Кредит мекемелерінің қаржысы	17, 35	15,202	41,634	71,403
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бааланатын қаржылық міндеттемелер	7	439	2,547	2,910
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	18	301,919	311,068	252,167
Резервтер	19	4,385	3,388	3,861
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	20	7,907	8,593	8,242
Сактандыру міндеттемелері	14	25,201	23,028	15,664
Өзге міндеттемелер	21	14,124	15,869	10,049
Барлық міндеттемелер жиынтығы		2,068,359	1,963,603	1,780,051
КАПИТАЛ				
Жарғылық капитал	22	143,695	143,695	143,695
Эмиссиялық табыс		1,496	1,156	1,352
Сатып алынған өз акциялары		(81,028)	(39,960)	(93)
Бөлінбеген пайда және өзге резервтер	22	273,835	204,240	171,744
Бақыланбайтын үлес		337,998	309,131	316,698
Барлық капитал жиынтығы		1,641	1,196	1,186
		339,639	310,327	317,884
БАРЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛ ЖИЫНТЫҒЫ		2,407,998	2,273,930	2,097,935

Басқарманың

Шаяхметова Үміт Б.
Басқарма төрайымы

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Чеусов Павел А.
Бас бухгалтер

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 107 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ПАЙДА МЕН ЗАЛАЛ ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР**
(миллион теңгемен, акция бойынша теңгемен көрсетілген пайданы қоспағанда)

	Ескерт- пелер	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық табыс	24, 35	160,994	166,166	178,415
Пайыздық шығыс	24, 35	(69,934)	(78,894)	(86,379)
ҚҰНСЫЗДАНУ РЕЗЕРВИНЕ БӨЛІНГЕНГЕ ДЕЙІНГІ ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС	24	91,060	87,272	92,036
Құнсыздану резервін жасау	19	(15,362)	(39,155)	(48,428)
ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС		75,698	48,117	43,608
Қызметтерден алынған және комиссиялық табыс	25	51,082	40,822	35,193
Қызметтер бойынша және комиссиялық шығыс	25	(5,991)	(5,568)	(5,221)
Қызметтерден алынған ж/е комиссиялық таза табыс		45,091	35,254	29,972
Пайда н/е шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда	26, 35	169	428	1,741
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардан түскен таза пайда		1,626	84	591
Борыштық бағалы қағаздар сатып алудан түскен таза шығын		-	-	(236)
Шетел валютасымен операциялардан түсетін таза пайда	27	9,053	9,185	7,385
Сақтандыру қызметінен алынған табыс	28	17,764	14,971	11,994
Қауымдастық компанияның шығынындағы үлес		(1)	(4)	(15)
Өзге табыс		2,935	1,393	1,912
ӨЗГЕ ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ТАБЫС		31,546	26,057	23,372
Операциялық шығыс	29	(51,811)	(46,331)	(45,206)
Сатуға арналған активтердің құнсыздануынан Шығын	13	(2,100)	-	-
Резервтерді қалпына келтіру /(жасау)	19	(962)	479	628
Зейнетақы активтерін басқару қызметінің шығыны	21	-	(5,163)	-
Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі жұмсалған сақтандыру төлемі	14, 28	(12,733)	(10,394)	(7,470)
ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ШЫҒЫС		(67,606)	(61,409)	(52,048)
САЛЫҚ САЛЫНҒАНҒА ДЕЙІНГІ ПАЙДА		84,729	48,019	44,904
Пайда салығы бойынша шығын	20	(14,768)	(8,511)	(8,688)
ТАЗА ПАЙДА		69,961	39,508	36,216
Мыналарға қатысты:				
Бақыланбайтын үлеске		444	117	273
Артықшылығы бар акционерлерге		1,680	9,566	7,907
Қарапайым акционерлерге		67,837	29,825	28,036
		69,961	39,508	36,216
Акция бойынша базалық пайда (теңгемен)	30	5.93	3.12*	2.83*
Акция бойынша таратылған пайда (теңгемен)	30	4.99	2.21*	1.89*

*акцияларды бөлшектеуге байланысты қайта қаралды - 22 ескертпені қараңыз

Басқарма атқаны:

Шияхметов Үміт Б.
Басқарма төрайымы

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Чусов Павел А.
Бас бухгалтер

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 – 107 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратымас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ТОЛЫҚ КІРІС ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР**
(миллион теңгеммен)

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Таза пайда	69,961	39,508	36,216
Өзге жиынтық табыс /(шығын)			
Жылжымайтын мүлікті қайта бағалау бойынша, салық шегерілгеннен кейінгі пайда /(шығын)	(240)	(1,318)	51
Шетелдік қызметті қайта есептеудің бағамдық айырмасы (2012, 2011 және 2010 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	(101)	(137)	(307)
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен пайда /(шығын) (2012, 2011 және 2010 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	6,861	(336)	5,922
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түскен пайда (2012, 2011 және 2010 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	(1,626)	(84)	(591)
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардың құнсыздануынан болған пайда және шығындардың құрамына қайта жіктелді (2012, 2011 және 2010 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	99	114	(481)
Бір жылдағы өзге жиынтық табыс /(шығын)	4,993	(1,761)	4,594
Бір жылдағы жиынтық табыс, барлығы	74,954	37,747	40,810
Мыналарға қатысты:			
Бакыланбайтын үлеске	445	100	265
Артықшылығы бар акционерлерге	1,801	9,142	8,898
Қарапайым акционерлерге	72,708	28,505	31,647
	74,954	37,747	40,810

Басқарма атынан:

Шаяхметова Үміт Б.
Басқарма төрайымы

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Чеусов Навел А.
Бас бухгалтер

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 107 беттердегі секреттелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал				Сатып алынған өз акциялары			Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжыма йтын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақылан- байтын үлес	Барлық капитал
	Қарапайым акциялар	Айырбас- тал- майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар	Эмиссия- лық табыс	Қарапайым акцияла	Артықшы лықты акциялар	Бағамдық айырма қоры*						
2011 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,156	(39,960)	-	1,223	3,593	15,487	183,937	309,131	1,196	310,327
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69,517	69,517	444	69,961
Өзге жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	(101)	5,333	(240)	-	4,992	1	4,993
Барлық жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	(101)	5,333	(240)	69,517	74,509	445	74,954
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(227)	(45)	(41,054)	-	-	-	-	(41,326)	-	(41,326)
Сатып алынған өз акцияларын сату	-	-	-	567	31	-	-	-	-	-	598	-	598
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4,914)	(4,914)	-	(4,914)
Бұрын қайта бағаланған жылжымайтын мүліктің тозуы және шығып калуы салдарынан жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	-	-	-	-	(493)	493	-	-	-
2012 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,496	(39,974)	(41,054)	1,122	8,926	14,754	249,033	337,998	1,641	339,639

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал			Эмиссия- лық табыс	Сатып алынған өз акциялары (Қарапай- ым акциялар)	Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжымай- тын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақылан- байтын үлес	Барлық капитал
	Қарапайым акциялар	Айырбас- тал-майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар									
2010 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,352	(93)	1,360	3,882	16,975	149,527	316,698	1,186	317,884
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	39,391	39,391	117	39,508
Өзге жиынтық шығын	-	-	-	-	-	(137)	(289)	(1,318)	-	(1,744)	(17)	(1,761)
Барлық жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	(137)	(289)	(1,318)	39,391	37,647	100	37,747
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(215)	(39,901)	-	-	-	-	(40,116)	-	(40,116)
Сатып алынған өз акцияларын сату	-	-	-	19	34	-	-	-	-	53	-	53
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	(5,151)	(5,151)	-	(5,151)
Еншілес кәсіпорындардың дивидендтері	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(90)	(90)
Бұрын қайта бағаланған жылжымайтын мүліктің тозуы және шығып қалуы салдарынан жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	-	-	-	(170)	170	-	-	-
2011 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,156	(39,960)	1,223	3,593	15,487	183,937	309,131	1,196	310,327

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал			Эмиссия-лық табыс	Сатып алынған өз акциялары (Қарапайым акциялар)	Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақыланбайтын үлес	Барлық капитал
Қарапайым акциялар	Айырбас-тал-майтын артықшылықты акциялар	Айырбас-талатын артықшылықты акциялар										
2009 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,317	(103)	1,667	(976)	18,121	116,881	280,602	350	280,952
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	35,943	35,943	273	36,216
Өзге жиынтық (шығын)/ табыс	-	-	-	-	-	(307)	4,858	51	-	4,602	(8)	4,594
Барлық жиынтық табыс / (шығын)	-	-	-	-	-	(307)	4,858	51	35,943	40,545	265	40,810
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(16)	(8)	-	-	-	-	(24)	-	(24)
Сатып алынған өз акцияларын сату	-	-	-	51	18	-	-	-	-	69	-	69
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	(4,494)	(4,494)	-	(4,494)
Еншілес кәсіпорындардың дивидендтері	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(69)	(69)
Бұрын қайта бағаланған жылжымайтын мүліктің тозуы және шығып қалуы салдарынан жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	-	-	-	(1,197)	1,197	-	-	-
Таза активтер бойынша бақыланбайтын үлестегі өзгерістер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	640	640
2010 жылғы 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,352	(93)	1,360	3,882	16,975	149,527	316,698	1,186	317,884

* Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте бұл сомалар Бөлінбеген пайда және өзге резервтер деген бапқа қосылады.

Басқарма атынан:

Нияхметова Үміт Б.
Басқарма төрайымы

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Чевусов Павел А.
Бас бухгалтер

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 107 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ҚОЗҒАЛЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР (миллион теңгемен)

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтерден алынған пайыздар	26	20	43
Ақша қаражаттары мен оның баламалары және кредит мекемелеріндегі қаржыдан алынған пайыздар	2,799	2,006	2,319
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардан алынған пайыздар	14,342	12,969	9,126
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардан алынған пайыздар	1,518	1,352	916
Клиенттерге берілген несиелерден алынған пайыздар	135,305	137,658	134,909
Клиенттер қаржысы бойынша төленген пайыздар	(46,146)	(50,158)	(65,034)
Кредит мекемелерінің қаржысы бойынша төленген пайыздар	(633)	(920)	(4,350)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төленген пайыздар	(24,743)	(23,494)	(21,846)
Алынған комиссиялар	49,203	42,127	33,744
Төленген комиссиялар	(5,991)	(5,568)	(5,221)
Сактандыру қызметінен алынған табыс	27,711	27,955	17,462
Қайта сактандырушыға берілген сактандыру сыйлықақылары	(9,525)	(13,067)	(4,733)
Алынған өзге табыс	10,202	9,135	15,692
Төленген операциялық шығыс	(45,643)	(38,923)	(34,642)
Сактандыруға жұмсалған шығын төлемдері	(10,867)	(7,804)	(5,855)
Қайта сактандыру бойынша алынған тәуекелдер бойынша шығындарды өтеу	942	146	522
Таза операциялық активтердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы	98,500	93,434	73,052
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгерісі:			
Операциялық активтердің (ұлғайтылуы) /азайтылуы:			
Міндетті резервтер	4,066	(25,250)	(1,335)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	2,011	2,084	2,405
Кредит мекемелеріндегі қаржы	(12,097)	(185)	36,503
Қымбат бағалы металдар	281	216	183
Клиенттердің несиелері	(139,588)	(124,675)	10,514
Сактандыру активтері	(2,240)	(3,084)	(4,290)
Өзге активтер	(3,330)	10,279	626
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы /(азаюы):			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	(2,109)	(361)	(291)
Клиенттер қаржысы	138,303	138,085	154,796
Кредит мекемелерінің қаржысы	(26,715)	(29,809)	(99,509)
Сактандыру міндеттемелері	(219)	3,537	3,176
Өзге міндеттемелер	(2,725)	587	(1,268)
Табыс салығын төленгенге дейінгі операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының түсімі	54,138	64,858	174,562
Төленген табыс салығы	(11,836)	(8,021)	(2,326)
Операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының таза түсімі	42,302	56,837	172,236
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Жабдықтар мен материалдық емес активтерді сатып алу және оларға алдын ала төлем жасау	(8,453)	(9,392)	(10,245)
Жабдықтарды сатудан алынатын түсім	85	37	96
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түсім	129,146	333,533	692,402
Сатуға арналған қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(149,171)	(363,272)	(892,443)
Өтелгенге дейін ұсталатын, инвестицияларды өтеуден түсім	114,429	603,662	169,528
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестицияларды сатып алу	(59,531)	(506,970)	(199,379)
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша қаржысының таза кірісі /(шығысы)	26,505	57,598	(240,041)

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 жылдардың 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ҚОЗҒАЛЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Ескертпе	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:				
Сатып алынған өз акцияларын сатудан түскен түсімдер		598	53	69
Өз акцияларын сатып алу		(41,326)	(40,116)	(24)
Дивидендтер төлеу		(4,914)	(5,241)	(4,563)
Борыштық бағалы қағаздар шығарудан түсім		-	71,585	-
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу және сатып алу		(13,111)	(17,179)	(10,000)
Қаржылық қызметтен түсетін ақша қаржысының таза кірісі / (шығысы)		(58,753)	9,102	(14,518)
Айырбастау бағамындағы өзгерістердің ақша қаражатына және оның баламасына әсері		4,024	3,556	(5,401)
Ақша қаражатындағы және оның баламасындағы таза өзгеріс		14,078	127,093	(87,724)
АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басындағы жағдай бойынша	5	519,991	392,898	480,622
АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл аяғындағы жағдай бойынша	5	534,069	519,991	392,898

Басқарма атынан:

Шаяхметова Үміт Б.
Басқарма төрайымы

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Чеусов Павел А.
Бас бухгалтер

2013 жылғы 15 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 107 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2012, 2011 ЖӘНЕ 2010 жылдардың 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР
(миллион теңгемен)

1. ҚЫЗМЕТ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») мен оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі бірлесіп - «Топ») Қазақстанда, Ресейде, Қырғызстанда және Грузияда корпоративтік клиенттер мен жеке клиенттерге банк қызметін және Қазақстанда зейнетақылық активтерді басқару және сақтандыру қызметтерін ұсынады. Банктің бастапқы мемлекеттік тіркеуден өту рәсімі Қазақстанның әділет органдарында 1994 жылғы 20 қаңтарда жүргізілді. Банк өз қызметін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Республикасының Қаржы нарығы мен қаржылық ұйымдарды бақылау және қадағалау комитеті (бұдан әрі мәтін бойынша - «ҚКҚ»), бұрын Қазақстан Республикасының Қаржы нарығы мен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау агенттігі деген атаумен белгілі) банктік және басқа да операциялар және бағалы қағаздар нарығында қызмет жүргізу үшін жаңартылып қайта берген 2008 жылдың 6 тамызындағы № 10 лицензияға сәйкес іске асырады. Банк «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ ұсынған салымдарды міндетті сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады.

Банктің негізгі қызметі клиенттерге несиелер мен кепілдіктер беру, депозиттер тарту, бағалы қағаздармен және шетел валютасымен операциялар жүргізу, ақша аудару, ақша қаражатымен операциялар жүргізу, төлем карточкаларымен операция жүргізу және басқа да банктік қызметтер көрсету болып табылады. Мұнымен қатар Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің агенті ретінде өз филиалдарының желісі арқылы халыққа зейнетақы төлеу және бюджеттік төлемдер беру қызметін атқарады.

Банктің бағалы қағаздары Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚКБ») негізгі листингіне қосылған. Мұның сыртында, Банктің шығарған борыштық бағалы қағаздарының бірқатары Люксембург және Лондон қор биржаларының негізгі листингіне енгізілген. Банк өзінің Жаһандық депозитарлық қолхаттарын («ЖДҚ») Лондондағы Қор биржасына орналастырды.

2009 жылғы наурызда Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын ұйым - «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі - «Самұрық-Қазына») Банктің жалпы құны 26,951 млн. теңге болатын 259,064,909 қарапайым акциясын сатып алды. 2009 жылғы мамырда Самұрық-Қазына Банктің жалпы құны 33,049 млн. теңгені құрайтын 196,232,499 дана айырбасталмайтын артықшылықты акциясын сатып алды. 2011 жылғы наурызда Самұрық-Қазына өзінің Банктегі үлесін ішінара сатты, бұл төмендегі кестеде ашып көрсетілген.

2011 жылғы наурызда Банк «АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ-нан (бұдан әрі – «аналық компания») Банктің 213,000,000 қарапайым акциясын Самұрық-Қазынадан сатып алуға опционды бір акция үшін 126.8 теңгеге тең тіркелімді орындау бағасы бойынша сатып алу үшін 12,867 миллион теңге төледі. Банк опционды дереу орындады және 213,000,000 өз қарапайым акциясын 27,008 миллион теңгеге сатып алды. Операциялар жүргізілген күні Банктің қарапайым акцияларының нарықтық бағасы бір акция үшін 360.0 теңгені құрады. Соның нәтижесінде Топ сатып алынған өз акцияларының құнын 39,875 миллион теңге ретінде мойындады (22-Ескертпені қараңыз).

2012 жылғы мамырда Банк аналық компаниядан Банктің 196,232,499 артықшылықты акциясын Самұрық-Қазынадан сатып алуға опционды бір акция үшін 179.94 теңгеге тең тіркелімді орындау бағасы бойынша сатып алу үшін 7,114 миллион теңге төледі. Банк опционды ішінара орындады және 150,000,000 өз артықшылықты акциясын Самұрық-Қазынадан 26,991 миллион теңгеге сатып алды.

2012 жылғы 5 шілдеде Банк 40,000,000 өз артықшылықты акциясын Самұрық-Қазынадан бір акция үшін 180.21 теңгеге тең бағасы бойынша жалпы сомасы 7,208 миллион теңгеге сатып алды. Нәтижесінде Топ сатып алынған өз акцияларының құнын 41,054 миллион теңге ретінде мойындады (22-Ескертпені қараңыз). Сатып алғаннан кейін Самұрық-Қазынаның иелігінде Банктің 6,232,499 артықшылықты акциясы қалды.

Қаржылық топ ресми түрде Тимур Құлыбаев пен оның зайыбы Динара Құлыбаеваның бақылауында болып табылады.

2012, 2011 және 2010 жж. 31 желтоқсандағы мәліметке сәйкес Топқа мына акционерлер иелік етті, олардың үлесі Топ шығарған капиталдың 5 % асады:

	Барлық акциялар	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	2012 жылғы 31 желтоқсан Қарапайым акциялар	Айналымдағы қарапайым акциялардағы үлесі	Айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	Айналымдағы айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялардағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингілік тобы» АҚ	7,559,973,820	68.2%	7,559,973,820	69.3%	—	—
"Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ *	758,082,743	6.8%	661,367,710	6.1%	96,715,033	55.1%
ЖДҚ	2,510,925,720	22.7%	2,510,925,720	23.0%	—	—
Басқалары	254,416,525	2.3%	175,694,405	1.6%	78,722,120	44.9%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,083,398,808	100.0%	10,907,961,655	100.0%	175,437,153	100.0%
	Барлық акциялар	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	2011 жылғы 31 желтоқсан Қарапайым акциялар	Айналымдағы қарапайым акциялардағы үлесі	Айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	Айналымдағы айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялардағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингілік тобы» АҚ	755,997,382	52.0%	755,997,382	69.4%	—	—
"Самұрық-Қазына" ҰОҚ АҚ	196,232,499	13.5%	-	-	196,232,499	53.7%
"Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ *	162,851,804	11.2%	66,136,771	6.1%	96,715,033	26.5%
ЖДҚ	250,242,684	17.2%	250,242,684	23.0%	—	—
Басқалары	89,664,870	6.2%	16,961,961	1.6%	72,702,909	19.9%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	1,454,989,239	100.0%	1,089,338,798	100.0%	365,650,441	100.0%
	Барлық акциялар	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	2010 жылғы 31 желтоқсан Қарапайым акциялар	Айналымдағы қарапайым акциялардағы үлесі	Айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	Айналымдағы айырбасталымды және айырбасталмайтын артықшылықты акциялардағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингілік тобы» АҚ	709,932,473	42.6%	709,932,473	54.5%	—	—
"Самұрық-Қазына" ҰОҚ АҚ	455,297,408	27.3%	259,064,909	19.9%	196,232,499	53.6%
"Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ *	162,851,804	9.8%	66,136,771	5.1%	96,715,033	26.4%
ЖДҚ	252,948,024	15.2%	252,948,024	19.4%	—	—
Басқалары	86,298,895	5.2%	13,428,830	1.0%	72,870,065	19.9%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	1,667,328,604	100.0%	1,301,511,007	100.0%	365,817,597	100.0%

* «Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-на тиесілі қарапайым және артықшылықты акциялары алып тасталынбайды, өйткені бұл акциялар клиенттердің қаржысына сатып алынған болатын және олардың меншігі болып саналады.

2012 жылғы 14 желтоқсанда Банк он қарапайым акцияға бір қарапайым акция пропорциясында қарапайым акциялардың бөлшектеуін іске асырды (22-ескертпені қараңыз).

2012 жылдың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Банк өз қызметін Алматы қаласындағы бас кеңсесі мен Қазақстан аумағында орналасқан 22 өңірлік филиалы, 122 аудандық филиалы және 410 есеп айырысу-кассалық орталығы (2011 жылдың 31 желтоқсанында - тиісінше - 22, 122 және 445; 2010 жылдың 31 желтоқсанында - тиісінше 22, 122 және 488 болған) арқылы жүргізді. Банктің ресми тіркелген бас кеңсесі мына мекен-жайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, 050008, Алматы қаласы, Абай даңғылы, 109 В.

Негізгі ставка бойынша жұмыс істейтін Топ қызметкерлерінің нақты саны 2012 жылдың 31 желтоқсанында 12,149 қызметкерді құрады (2011 жылғы 31 желтоқсанда – 11,481, 2010 жылғы 31 желтоқсанда – 11,632).

Топтың осы 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржы есептілігін Басқарма 2013 жылдың 15 наурызында бекітті.

2. ЕСЕПТЕМЕНІ ҰСЫНУ ҚАҒИДАТТАРЫ

Есеп саясаты

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Қаржылық есептеменің халықаралық стандарттары жөніндегі кеңес шығарған Қаржылық есептеменің халықаралық стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») және Қаржылық есептеменің халықаралық стандарттарын түсіндіру комитеті (бұдан әрі – «ХҚЕСТК») шығарған түсініктемелерге сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептеме Топ әрекет етуші кәсіпорын болып табылады және өз операцияларын жақын арадағы болашақта да жалғастырады деген топшылауға сүйене отырып әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі акция бойынша пайдасынан басқасы, егер басқаша көрсетілмесе, миллион теңге есебімен («теңге») жасалды.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі тарихи құн қағидаты негізінде әзірленген, әділдік құнмен бағаланатын белгілі бір қаржы құралдары және актуарлық есеп негізінде есепке алынатын сақтандыру міндеттемелері, сондай-ақ қайта бағаланған тозу құны ескерілген белгілі бір жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар, төмендегі есептік саясатта сипатталғандай, бұған кірмейді.

Топ өзінің қаржылық жағдайы жөніндегі шоғырландырылған есептілікті өтімділік тәртібімен ұсынады. Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік берілгеннен кейінгі 12 айдың ішіндегі (ағымдағы) және қаржылық жағдайы жөніндегі шоғырландырылған есептілік берілгеннен кейінгі 12 айдан жоғары мерзімдегі (ағымдағы емес) орнын толтырулар мен өтеулердің талдауы 31-ескертпеде ұсынылған.

Функционалдық валюта

Топқа кіретін барлық компаниялардың қаржы есептілігінің функционалдық валютасы компанияға қатысы бар негізгі оқиғалар мен жағдайлардың экономикалық мәнін барынша жақсы көрсете алатын валюта болуға тиіс (бұдан әрі - «Функционалдық валюта»). Осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің есептік валютасы теңге болып табылады.

Біріктірілген еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі мынадай еншілес кәсіпорындардың есебінен құралады:

Еншілес кәсіпорын	Қатысу үлесі, %			Елі	Саласы
	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 ж. 31 желтоқсан	2010 ж. 31 желтоқсан		
«Халық Лизинг» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Лизинг
«Қазтелепорт» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Телекоммуникация
HSBK (Europe) B.V.	100	100	100	Нидерланды	Еврооблигация шығару және орналастыру, шоғырландырылған несиелерді тарту
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	100	100	100	Қырғызстан	Банк
«Halyk Finance» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Halyk Инкассация» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Инкассациялық қызмет
«Halyk Life» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Өмірді сақтандыру
«Halyk Capital» АҚ	Пайдаланыл- майды*	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«НБК-ҚАРЖЫ» ЖШҚ	100	100	100	Ресей	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Қазақшесактандыру » АҚ	100	100	100	Қазақстан	Сактандыру
«Халық банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	96	96	96	Қазақстан	Зейнетақы активтерін жинақтау және басқару
«НБК Банк» АҚ	100	100	100	Ресей	Банк
«Халық Банк Грузия» АҚ	100	100	100	Грузия	Банк
«Халық Жоба» ЖШС	100	Пайдаланыл- майды	Пайдаланыл- майды	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару

* Банктің Директорлар кеңесінің 2011 жылғы 26 желтоқсандағы шешіміне сәйкес «Halyk Capital» АҚ "Halyk Finance" АҚ-мен біріктірілді. Активтерді өткізу жұмысы іс жүзінде 2012 жылғы 18 қаңтарда жүзеге асырылды.

Халық Банкі АҚ жарғылық капиталының мөлшері 15 миллион теңгені құрайтын жаңа еншілес кәсіпорын «Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару бойынша Қазақстан Халық Банкінің «Халық Жоба» еншілес ұйымы» ЖШС-ні құрды. «Халық Жоба» ЖШС-нің негізгі қызметі – Банктің кейбір қарызгерлерінің дефолттан кейін қабылданған мүлікті басқару. Тіркеуден өткізілген күні – 2012 жылғы 12 қазан.

Қауымдасқан компаниялар

«Процессинг орталығы» АҚ, қауымдасқан компания, Қазақстан бойынша мәліметтерді өңдеу қызметін көрсетеді. Өзге активтер құрамында жіктеледі және үлестік қатысу әдісі негізінде есепке алынады:

Қатысу үлесі, %	Таза шығын-дағы үлесі	Барлық активтер жиынтығы	Барлық міндеттеме жиынтығы	Капитал	Табыс жиын-тығы
2012 жылдың 31 желтоқсанындағы мәлімет және осы күні аяқталған жыл үшін 25.14	(1)	9		9	1
2011 жылдың 31 желтоқсанындағы мәлімет және осы күні аяқталған жыл үшін 25.14	(4)	11	-	11	1
2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай және осы күні аяқталған жыл үшін 25.14	(15)	78	-	78	1

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Шоғырландыру қағидаттары

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Банктің және Банк бақылайтын кәсіпорындардың (оның еншілес кәсіпорындарының) қаржы есептілігілерінен құралған. Егер Банк басшылығының кәсіпорын қызметінен пайда табу мақсатында оның қаржылық және шаруашылық саясатын айқындау мүмкіндігі болса, кәсіпорын Банктің бақылауында болып саналады.

Бір жылдың ішінде сатып алынған немесе оның құрамынан шығарылған еншілес кәсіпорын қызметінің нәтижесі, тиісінше, сатып алынған сәттен бастап, нақты сатылған сәтке дейін, пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте енгізіледі.

Банктің еншілес кәсіпорындарының қаржылық есептемелері сол есептік кезең үшін әзірленеді.

Қажет болғанда еншілес кәсіпорындардың қаржы есептілігіне түзетулер енгізілді – бұл олардың пайдаланатын есеп саясаты қағидаттарын Топ пайдаланатын есеп саясаты қағидаттарымен сәйкестікке келтіру мақсатында жүргізілді.

Шоғырландырылған қаржы есептілігін әзірлегенде топ ішіндегі операциялар мен есептесулер бойынша барлық елеулі топішілік қалдықтар, сондай-ақ осы операциялар нәтижесінде пайда болатын табыстар мен шығыстар алып тасталады (элиминировать).

Бақыланбайтын үлес

Бақыланбайтын үлес еншілес кәсіпорындардың Топқа тікелей немесе жанама түрде тиесілі болмайтын таза активтерінің, пайда немесе шығынның бір бөлігі болып табылады.

Бақыланбайтын үлес пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте бөлек және қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте капитал құрамында, аналық компания акционерлерінің капиталынан бөлек көрсетіледі.

Әрекет етуші еншілес кәсіпорындардағы Топтың иелік үлесінің өзгерістері

Топтың еншілес кәсіпорындарға бақылауын жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес кәсіпорындардағы Топтың иелік ету үлесіндегі өзгерістер капиталмен жасалатын операциялар ретінде есепке алынады. Топтың иелік ету үлесіндегі өзгерісті және еншілес кәсіпорындардағы бақыланбайтын үлесті көрсету үшін. Топ үлесінің және бақыланбайтын үлестің ағымдағы құнына түзету жасалады. Бақыланбайтын үлес шамасына түзету жасалатын құндар арасындағы кез келген айырма тікелей капиталда танылады.

Топ еншілес кәсіпорынға бақылауын жоғалтатын жағдайларда шығудан келтірілетін пайда немесе шегілетін шығын (i) алынған сыйақының әділ құн жиынтығы мен кез келген қалған үлестің әділ құны арасындағы және (ii) активтердің ағымдағы құны (іскерлік беделді қоса алғанда) мен еншілес кәсіпорын, сондай-ақ кез келген бақыланбайтын үлес арасындағы айырма ретінде есептеледі. Еншілес кәсіпорынның активтері қайта бағаланған құн немесе әділ құн бойынша есепке алынатын жағдайда және тиісті пайда немесе шығын өзге жиынтық табыс құрамында танылған және капиталда жинақталған болса, бұрын өзге жиынтық табыс құрамында танылған және капиталда жинақталған сома егер Топ тиісті активтерді тікелей іске асыратындай жағдаймен есепке алынады (яғни пайда немесе шығынға қайта жіктеледі немесе қолданылатын ХҚЕС-на сәйкес тікелей бөлінбеген пайдаға аударылады). Бақылау жоғалтылғанда, бұрынғы еншілес кәсіпорынға салынған кез келген инвестиция қалдығының әділ құны одан әрі есепке алу үшін бастапқы тану кезінде әділ құн ретінде 39 ХҚЕС (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» деген ережесіне сәйкес, немесе, егер бұл қолданылатын болса, бастапқы тану кезіндегі қауымдасқан компанияға немесе бірлесіп бақыланатын кәсіпорынға құн ретінде есепке алынады.

Кәсіпорындарды біріктіру

Еншілес кәсіпорындарды сатып алғанда олардың активтері, міндеттемелері және шартты міндеттемелері сатып алынатын күнгі әділ құнымен бағаланады. Сатып алу құнының сатып алынған сәйкестендірілетін таза активтердің әділ құнынан асып түсуі есепте іскерлік бедел ретінде көрсетіледі. Сатып алынған сәйкестендірілетін таза активтердің әділ құнының сатып алу құнынан асып түсуі (сатып алу кезіндегі дисконт) сатып алынатын сәттегі пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі.

Бақыланбайтын үлес бастапқыда активтердің, міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің әділ құнындағы бақыланбайтын үлеске пропорционал түрде бағаланады. Аналық компанияның акционерлеріне және бақыланбайтын үлесіне қатысты капитал мен таза пайда тиісінше қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте және пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте бөлек-бөлек көрсетіледі.

Бақыланатын компанияның үлестік қатысу мөлшерін ұлғайтуды Топ еншілес кәсіпорынның барлық сәйкестендірмелік активтері мен міндеттемелерін айырбасталатын күні қосымша үлесті сатып алуға қатысты сомаларға пропорциялы түрде әділ құны бойынша қайта бағалау арқылы есепке алады. Үлесті ұлғайту құны сәйкестендірмелік активтер мен міндеттемелердің таза әділ құнындағы Топ үлесінің ұлғаю құнынан асып кететін жағдайда іскерлік бедел танылады.

Ортақ бақылауда болатын компаниялар шоғырландырылған жағдайда еншілес кәсіпорынның барлық активтері мен міндеттемелері олардың баланстық құны бойынша көрсетіледі, баланстық құн еншілес компанияның жекелеген қаржылық есептемесінде есепке алынады, ал таза активтердің баланстық құны мен Топ төлеген өтеу құны арасындағы айырма аналық компания акционерлеріне қатысты капитал құрамында көрсетіледі.

Қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Топ қаржылық және операциялық қызметіне айтарлықтай ықпал ете алатын, алайда еншілес кәсіпорын не болмаса біріккен кәсіпорын бола алмайтын компаниялар қауымдасқан компаниялар болып табылады. Айтарлықтай ықпал ету деген сөз – кәсіпорынның қаржылық мәселелері мен шаруашылық қызметі бойынша шешім қабылдауына қатысу құқығын білдіреді, алайда бұл мұндай қызметті бақылау немесе бірлесіп бақылауды қарастырмайды.

Қауымдасқан компаниялардың қызмет нәтижесі, активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржы есептілігіне үлестік қатысу әдісі негізінде енгізілген.

Қауымдасқан компанияларға салынатын инвестициялар қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте сатып алу құны бойынша, іскерлік беделінің көрсеткішін түзету арқылы және сатып алудан кейін қауымдасқан компанияның таза активтеріндегі Топ үлесінің өзгерістерін ескере отырып, жекелеген инвестициялардың құнсыздану көрсеткішін шегеру арқылы есепке алынады. Қауымдасқан компанияның Топтың осы компаниядағы үлесінен асып кететін шығындары танылмайды, Топ өзіне заңды немесе бағдарлы міндеттемелерді алғанда не болмаса қауымдасқан компанияның атынан төлемдер жасаған жағдайларды қоспағанда.

Қауымдасқан компаниялардың сәйкестендірілетін активтерін, міндеттемелері мен шартты міндеттемелерін сатып алу құны мен сатып алатын күнгі олардың әділ құнындағы Топ үлесінің арасындағы оң айырма іскерлік бедел болып саналады. Іскерлік бедел инвестицияның баланстық құнына қосылады және инвестицияның бір бөлігінің құнсыздануы ретінде бағаланады.

Топ пен оның қауымдасқан компаниялары арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайда мен шығынның Топтың қауымдасқан компаниялардағы үлесіне сәйкес келетін бөлігі алып тасталады.

Ақша қаражаттары және оның баламалары

Ақша қаражаттары мен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, корреспонденттік шоттардағы бос ақша қалдығы, кредит мекемелеріндегі қаржы және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын кері РЕПО келісімі бойынша қаржы жатқызылады. Ақша қаражатының қозғалысын анықтау мақсаты үшін Қазақстан Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – «ҚҰБ») талаптарына сәйкес міндетті резервтер сомасы оларды пайдалануға шек қойылатындықтан, ақша қаражаты мен оның баламасына қосылған жоқ.

Міндетті резервтер

Міндетті резервтер ҚҰБ-дегі корреспонденттік шоттардағы қаржыдан және Топтың күнделікті қызметі үшін қаржыландыру мақсатында пайдалануға болмайтын кассадағы қолма-қол ақшадан құралады, осыған байланысты бұл қаржы ақша қаражаттары қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есептілікте ақша қаражаты мен оның баламасы деген бапқа қосылмайды.

Кредит мекемелеріндегі қаржы

Топ өз қызметін жүргізу барысында басқа банктерде ағымдағы шот ашады немесе белгілі бір мерзімдік кезеңге ақша салымдарын орналастырады. Кредит мекемелеріндегі өтеу мерзімі алдын-ала белгіленген қаржы кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдістемесін пайдалану арқылы амортизациялық құны бойынша бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаржы бастапқы құнымен есепке алынады. Кредит мекемелеріндегі қаржы кез келген құнсыздану резервін шегеру арқылы есепке алынады.

Қаржы құралдарының танылуы және бағалау

Топ тиісті қаржылық құралға қатысты шарт бойынша тараптардың бірі болған жағдайда қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер Топтың қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Топ ұдайы сипаттағы қаржы активтері мен міндеттемелерін сатып алулар мен өткізулерді есептесу күнгі есепке алу әдісімен көрсетеді. Осындай әдіспен сатып алынған, кейіннен әділ құнымен бағаланатын қаржы құралдары мәміле жасалған сәттен бастап есеп айырысу белгіленген күнге дейін сатып алынған құралдар сияқты есепке алынады.

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі. Қаржы активтерін және қаржылық міндеттемелерді сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты трансакциялық шығындар (пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерден басқа) бастапқыда танылғанда қаржылық активтердің немесе қаржылық міндеттемелердің әділ құнын тиісінше ұлғайтады немесе азайтады. Қаржы активтерін немесе қаржылық міндеттемелерді сатып алуға тікелей қатысты, пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін трансакциялық шығындар тікелей пайдаға немесе шығынға жатқызылады. Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер құнын одан әрі бағалау үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп қағидаттары есеп саясатының төмендегі сипатталған тиісті ережелерінде ашылады.

Қаржы активтері

ХҚЕС (IAS) «Қаржы құралдары: танылуы және бағалау» деген 39-ережесіне сәйкес қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер; несиелер мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар; немесе сатуға арналған қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Қаржы активтерін бастапқы есепке алу кезінде Топ оларға тиісінше санат береді.

Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе міндеттемелері

Қаржы активі немесе қаржы міндеттемесі сауда жасауға арналған болса, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер ретінде жіктелінеді не болмаса пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланады.

Қаржы активі немесе қаржы міндеттемесі мына жағдайда саудаға арналған актив ретінде жіктелетін болады:

- егер ол(ар) негізінен жақын арада сату үшін сатып алынған болса; немесе
- Топ бірлесіп басқаратын қаржы құралдарының сәйкестендірмелік портфелінің бір бөлігі болып табылса және нақты мақсаты қысқа мерзімді табыс әкелу болса; немесе
- хеджирлеу құралы ретінде айқындалмаған және тиімді емес туынды құрал болып табылса.

Саудаға арналған қаржылық активтерден немесе қаржылық міндеттемелерден басқа қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бастапқыда танылғанда, мына жағдайларда пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын ретінде анықталуы мүмкін:

- мұндай анықтама активтер мен міндеттемелерді бағалаудың немесе танудың бірізді еместігін болдырмаса немесе айтарлықтай азайтатын болса, ал бұған керісінше жағдайда туындайтын болса; немесе
- егер қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме басқарылатын қаржылық активтердің немесе қаржылық міндеттемелердің не болмаса екеуінің де бір бөлігі ретінде құрастырылатын болса және оның нәтижесі әділ құн негізінде Топтың тәуекелдерді және инвестицияларды басқару жөніндегі ресми стратегиясына сәйкес бағаланатын болса, ал топтастыру туралы ақпарат осы ішкі негізде ұсынылатын болса; немесе
- бір немесе одан көп туынды қосылған құралдары бар келісім-шарттың бір бөлігін құрайтын болса және 39 ХҚЕС (IAS) келісім-шартты тұтастай (актив немесе міндеттеме) пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен айқындауға рұқсат берсе.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен есепке алынатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелер шоғырландырылған қаржы есептілігінде әділ құнмен есепке алынады. Әділ құнның өзгерістері «Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері және міндеттемелер бойынша таза пайда» жолында көрсетіледі. Пайда ретінде табылған немесе шығын ретінде шегілген пайыздар келісім-шарт талаптарына сәйкес тиісінше пайыздық табыста немесе пайыздық шығында есептеледі, ал дивидендтер алу құқығы белгіленген жағдайда дивиденд бойынша тапқан пайда «Өзге табыстарда» есепке алынады.

Қаржы активтерін қайта сыныптау

Топ жеке туынды емес қаржы активтерін пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері санатынан сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар санатына қайта сыныптады. 2009 жылғы 1 шілдеден бастап Топтың ерекше жағдайларда туынды емес қаржы активтерін «саудаға арналған» санатынан «сатуға арналған қолда бар», «несиелер мен дебиторлық берешек» немесе «өтеуге дейін ұсталатындар» санаттарына қайта сыныптауға құқығы бар. Сонымен қатар, осы күннен бастап жекелеген жағдайларда қаржы құралдарын «сатуға арналған қолда бар» санатынан «несиелер мен дебиторлық берешек» санатына қайта сыныптауға рұқсат берілді. Қайта сыныптау жана амортизацияланған құн ретінде қабылданатын әділ құн бойынша қайта сыныптау күнінде көрсетіледі. Қайта сыныптау басшылықтың шешімімен жүргізіледі және әр құрал бойынша жеке анықталады.

Несиелер мен дебиторлық берешек

Несиелер мен дебиторлық берешек - әрекет етуші нарықта айналымда болмайтын, кесімді немесе анықталып отыратын төлемдері бар, туынды емес қаржылық активтер. Клиенттерге берілген несиелер бастапқыда осындай қаржы активтерін сатып алуға немесе жасауға тікелей байланысты шектірілген операциялық шығындарды қоса алғанда әділ құны бойынша есепте көрсетіледі. Бұдан кейін несиелер амортизациялық құнымен, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы көрсетіледі. Клиенттерге берілген несиелер құнсыздануға резервтерді шегере отырып көрсетіледі.

Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте несиелер мен дебиторлық берешек клиенттерге берілетін несиелерге, кредит мекемелеріндегі қаржыға және өзге активтерге қосылады.

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар, сату үшін деп сыныпталатын, қолда бар, туынды емес қаржы активтері болып табылады, олар несиелер мен дебиторлық берешек немесе өтелгенге дейін ұсталынатын, сауда жасауға арналған немесе бастапқы танылуы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын инвестициялар ретінде сыныпталмайды. Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бастапқыда әділ құнымен танылады. Бастапқы танылудан кейін сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар капиталдың жекелеген бабында инвестицияны мойындау тоқталғанға дейін немесе инвестиция құнсызданды деп танылғанға дейін пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен шоғырландырылған қаржы есептілігінде есепке алынады. Бағамдық айырмашылық пен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық табыс пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Төленеді деп жарияланған дивидендтер пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте «Өзге табыстарға» қосылады.

Ұйымдастырылған қаржы нарығында белсенді айналымға түсірілген инвестициялардың әділ құны есеп берілетін сәттегі жұмыс күнінің аяғындағы нарықтық бағаны пайдалана отырып анықталады.

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар анықталатын немесе тіркелген төлемдері бар борыштық бағалы қағаздар болып табылады. Топ бұл аталған бағалы қағаздарды өтелгенге дейін ұстап отыруға ниетті және ондай мүмкіндігі бар. Мұндай бағалы қағаздар амортизациялық құны бойынша, құнсыздану резервін шегере отырып есепке алынады. Дисконттық және сыйлықақылық амортизация өтелгенге дейінгі мерзім ішінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы өтелгенге дейінгі кезең ішіндегі пайыздық табыс ретінде көрсетіледі.

Егер Топ айтарлықтай дерлік инвестиция сомасын өтеу мерзіміне дейін сататын немесе қайта сыныптамайтын болса (белгілі бір арнайы жағдайларды қоспағанда), бұл санат тұтастай сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарға аударылуға тиіс. Мұнымен қатар Топқа кейінгі екі жылдың ішінде қандай да бір қаржылық активті өтелгенге дейін ұсталатын инвестиция ретінде сыныптауға тыйым салынады.

Өзара есеп айырысу

Қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша өзара есепке алу жүргізіледі және есепке алынған соманы заңдық бекітілген құқығы болған жағдайда және нетто негізінде реттеу, мұнымен бір уақытта активті сату және міндеттемені жабу ниет етілген болса, таза сома қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Шығып қалған деп танылмайтын қаржылық активті беру есепке алынғанда Топ берілетін актив пен оған сәйкес тиісті міндеттемеге өзара есепке алуды жүргізбейді. Табыстар мен шығыстар бойынша өзара есепке алу жүргізілмейді, егер бұл қандай да бір стандарттар немесе түсініктемелер бойынша талап етілмесе немесе рұқсат етілмесе, сондай-ақ бұл Топтың жекелеген есептік саясатында да ашып көрсетілмейді.

РЕПО және кері РЕПО келісімдері және бағалы қағаздар ұсыну

Топ өз қызметінің барысында қаржы активтерін сату туралы және кері сатып алу туралы келісімдер (бұдан әрі – «РЕПО келісімдері»), сондай-ақ сатып алу туралы және қайтадан кері сату туралы келісімдер (бұдан әрі – «кері РЕПО келісімдері») бекітеді. РЕПО және кері РЕПО операцияларын Топ сауда жасау мақсатында өтімділікті басқару элементі ретінде пайдаланады.

РЕПО келісімдері қамтамасыз етілген қаржыландыру операциялары ретінде қарастырылады. РЕПО келісімдері бойынша сатылған бағалы қағаздар қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі, егер қамтамасыз етуді алған тараптың оларды сату, не болмаса қайта кепілдікке беру құқығы болса, мұндай бағалы қағаздар РЕПО келісімдері бойынша кепілдікке салынған бағалы қағаздар ретінде сыныпталады. Тиісті міндеттеме кредит мекемелерінің немесе клиенттердің қаражатында атап көрсетіледі.

Кері РЕПО келісімдерінің негізінде сатып алынған бағалы қағаздар кредит мекемелеріндегі қаржы немесе клиенттерге берілген несиелер немесе тиісінше ақша қаражаты және олардың баламасы ретінде есепке алынады. Сату мен кері сатып алу құны арасындағы айырма пайыздық табыстар ретінде қарастырылады және РЕПО келісімдері әрекет ететін кезең үшін, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеледі.

Контрсеріктестерге қарызға берілген бағалы қағаздар қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Үшінші бір тарапқа сатылған, оларды сату мен сатып алу «пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер ойынша таза пайдада» есепке алынатындарды қоспағанда, тартылған бағалы қағаздар қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілмейді. Оларды қайтару бойынша міндеттемелер саудалық міндеттеме ретінде әділ құнмен көрсетіледі.

Туынды қаржы құралдары

Топ өзінің қалыпты қызметінде фьючерстерді, форвардтарды, своптар мен опциондарды қоса алғанда, әр түрлі туынды қаржы құралдарын пайдаланады. Туынды қаржы құралдары бастапқыда туынды құрал бойынша келісім-шарт бекітілетін күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен көрсетіледі, кейіннен, есеп берілетін күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен қайта бағаланады. Әділ құн тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнына сәйкес, сондай-ақ басқа да факторлар негізінде анықталады. Оң мәнді әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтер құрамында, ал теріс мәнді әділ құны бар туынды қаржы құралдары міндеттемелер құрамында көрсетіледі. Туынды қаржы құралдары қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер құрамына енгізілген. Аталған құралдармен операциялардан түскен табыстар мен шығыстар пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте «пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайдада» көрсетіледі.

Басқа қаржы құралдарының құрамына енгізілген туынды құралдар егер олардың тәуекелдері мен сипаттамалары негізгі шарттардың тәуекелдері мен сипаттамаларымен тығыз байланысты болмаса, бөлек ескеріледі, ал негізгі шарттардың өздері пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланбайды. Қосылып берілген туынды қаржылық құрал туынды құралдан да және негізгі шарттан да тұратын гибриді (құрамалы) қаржылық құралдың компоненті болып табылады, осының салдарынан құрамалы құрал бойынша ақша ағынының бір бөлігі бөлек туынды қаржылық құрал секілді өзгереді. Туынды құралдармен биржадан тысқары жүргізілетін мәмілелер Топты ашық позицияны онда өтеп алуға болатын нарықтың жоқтығына байланысты Топты тәуекелдерге душар етуі мүмкін. Сонымен бірге туынды құралдар Топты контрагент тарапынан міндеттемені орындамау тәуекеліне душар етеді. Кейбір құралдар сондай-ақ контрагенттер арасында өзара есеп айырысуды қалдықты негізде жүзеге асыруға мүмкіндік беретін талаптардың жоқтығына байланысты өтімділікке қатысты тәуекелді тудырады.

Форвардтар

Форвардтық шарттар белгіленген қаржылық құралды анықталатын бағамен және белгіленген уақытта сатып алу немесе сату жөніндегі келісімдер түрінде жасалады және биржалық емес нарықта бекітілетін стандарттық емес шарттар болып табылады. Форвардтық шарттар бойынша Топ контрагенттер тарапынан кредиттік тәуекелге ұшырау қаупі бар. Форвардтық шарттар брутто негізінде орындалады және сондықтан бұлардың өтімділік тәуекелі неғұрлым жоғары болып табылады.

Своптар

Своптар – бұл белгілі бір уақыт кезеңі ішіндегі төлемдер ағынымен алмасу бойынша екі тараптың арасындағы шарттық келісімдер. Келісілген шарттық сомаларға байланысты, белгілі бір базалық индекстердің, мәселен, сыйақы мөлшерлемесінің, шетел валютасын айырбастау бағамының немесе үлестік құралдар индексінің өзгерістерін ескере отырып жасалады.

Пайыздық своптар Топтың өзге қаржылық мекемелермен бекітетін шарттарына жатады, бұл шарттар бойынша Топ тіркелімді сыйақы мөлшерлемесін төлеу немесе алу орнына, тиісінше, құбылмалы сыйақы мөлшерлемесін төлейді немесе алады. Төлемдер ағыны, әдетте, бір-біріне қарама-қарсылықпен, тараптардың біреуі екінші тарапқа төлеуге тиіс болатын айырманы ескере отырып, есепке алынады. Валюталық свопта Топ валютаның бір түрімен белгіленген соманы төлейді және екінші бір валютамен белгіленген соманы алады. Көпшілік жағдайда Топтың валюталық своптары брутто негізінде орындалады.

Опциондар

Опциондар сатып алушыға қаржылық құралды тіркелімді баға бойынша белгіленген сомаға немесе болашақтағы анықталатын күндері не болмаса келісілген кезең ішінде сатып алу немесе сату құқығын беретін, алайда бұған міндеттемейтін шарттық келісімдер болып табылады. Топ опциондарды реттелетін нарықта және биржалық емес мәмілелер арқылы сатып алады және сатады. Топтың сатып алған опциондары Топтың өзіне базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін сатып алуға (сатып алатын опциондар) немесе сатуға (сатылатын опциондар) мүмкіндік береді. Топтың сатып алынған опциондар бойынша әділ құн болып табылатын олардың баланстық құнының шегінде ғана кредиттік тәуекелге ұшырау қаупі бар. Топтың берген опциондары сатып алушыға базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін Топтан сатып алуға немесе Топқа сатуға мүмкіндік береді.

Топтың туынды құралдармен шарттары бойынша тәуекел мөлшері нарықтық және кредиттік тәуекелдерді, сондай-ақ Топтың өтімділік тәуекелін жалпылама басқару шеңберінде мұқият бақылауға алынады (31-Ескертпеде берілген).

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаржылары

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаражаты бастапқыда мәмілемен тікелей байланысты шығын шегерілгеннен кейінгі алынған қаржының әділ құны бойынша көрсетіледі. Алынған қаржы кейіннен амортизациялық құны бойынша көрсетіледі және алынған қаржының таза көлемі мен өтеу сәтіндегі сома арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы қарыз алынған мерзім ішіндегі пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікке жатқызылады. Егер Топ өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алатын болса, онда ол қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептіліктен шығарылады, ал міндеттеменің баланстық құны мен мәміле бойынша төленген құнның орнын толтыру арасындағы айырмашылық пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікке енгізіледі.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздары - Топтың айналымға шығарған облигациялары, оларды есепке алу клиенттер мен кредит мекемелерінің қаржыларын есепке алу қағидатына сәйкес жүзеге асырылады. Міндеттемелерді шығару шығыны шегерілгеннен кейін алынған сомалар мен орнын толтыру құны арасындағы кез-келген айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы қарыз алу мерзімі ішінде пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылады.

Қаржылық активтердің құнсыздану резервтері

Әрбір есеп берілетін кезең күні бойынша Топ қаржылық активтің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының болған-болмағандығын бағалайды.

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын активтер

Егер амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтердің құнсыздануынан келтірілген шығын объективті куәландырылатын болса, онда шығын сомасы активтің балансталған құны мен қаржы активінің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесін (яғни, бастапқы тану кезінде есептелген тиімді пайыздық мөлшерлемені) пайдалану арқылы дисконтталған ақша қаржыларының келешектегі есеп айырысу ағындарының ағымдағы құны (шығын келтірілмеген қарыздар бойынша келешектегі залалды қоспағанда) арасындағы айырмашылық ретінде бағаланады. Активтің баланстық құны резерв шотын пайдалану арқылы азайтылуы тиіс. Құнсызданудан болған залал сомасы пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылады.

Құнсызданудан болған залалдардың жеткілікті дәлелін алу үшін Топ бағалайтын факторларға дебитордың немесе эмитенттің өтімділігі туралы, олардың төлемдік қабілеттілігі, іскерлік және қаржылық тәуекелдері, ұқсас қаржы активтері бойынша міндеттемелер өтелген кездегі дефолт деңгейлері мен ағымдары, ұлттық және экономикалық ахуал мен талаптар, бағалы қағаз бен кепілдіктің әділ құны туралы ақпарат жатады. Осы және басқа да факторлар жекелей түрде немесе жиынтық түрде қаржылық активтің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануынан болған залалды танудың жеткілікті дәлелі болып табылады.

Қамтамасыз етілген қаржылық активтің жорамалданып отырған келешектегі ақша қаражаты қозғалысының ағымдағы құнының есептеулері қамтамасыз етуді алуға және сатуға жұмсалған шығын шегерілген құн өндірудің нәтижесі болуы мүмкін ақша қаражат қозғалысын, құн өндірудің болуы мүмкін немесе мүмкін еместігіне байланыссыз, көрсетеді.

Резервтер әрбір кредиттік тәуекел санатындағы активтер бойынша борышқа қызмет көрсету мүмкіндігі мен несиешінің кредиттік тарихын негізге ала отырып басшылықтың залалдар деңгейіне қатысты жасайтын болжалдары мен залалдарды талдау бойынша Топтың өз тәжірибесіне негізделеді.

Егер бұдан кейінгі кезеңде құнсызданудан болған залал сомасы азаятын болса және мұндай азаю құнсыздануды танығаннан кейін болған оқиғамен объективті байланыста болуы мүмкін болса, онда құнсыздану бойынша бұрын танылған залалға сторно жүргізіледі. Кез-келген келесі құнсызданудан болған залалдарға сторно жасау пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте активтердің баланстық құны осындай сторно жүргізілетін күнгі амортизациялау құнынан аспайтын көлемде танылады.

Қаржы активтері мұндай активтер қамтамасыз етудің құн өндіру арқылы өтеуді қоса алғанда өтелмейді деп танылғанда, құнсыздану резерві есебінен есептен шығарылады. Топ қажет болғанда кредиттік қаржы құралдарын өтеу үшін кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етуге банктегі депозиттер, мемлекеттік бағалы қағаздар және активтердің басқа түрлері жатады. Несиеші берешек сомасын мерзімінде төлемеген жағдайда Топтың кепілмен қамтамасыз етуді иеліктен шығаруға құқығы бар. Басшылық Топ алдындағы берешек сомасының орнын толтыру үшін барлық мүмкіндіктерді пайдаланғаннан кейін және Топ барлық қамтамасыз етуді сатқаннан кейін қаржы активтері есептен шығарылады. Құнсыздану резервіне қарсы барлық негізгі, артықшылықты, қамсыздандырылмаған және инсайдерлік активтер бойынша үмітсіз борышты есептен шығару туралы шешім заңдық және нотариалдық органдар құжатымен расталады. Бұл құжат үмітсіз борышты есептен шығару туралы шешім қабылданған сәтте борышкер қаражаты есебінен өтеу мүмкін болмағанын (немесе ішінара өтелгенін) растайды. Бұрын есептен шығарылған соманы кейін өтеу пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте қаржылық активтердің құнсыздану резервін құру сомасын азайтады.

Ұжымдық негізде бағаланатын елеулі емес несиелер мен дебиторлық берешекті қоспағанда, несиелер мен дебиторлық берешек құнсыздану тұрғысынан жеке-дара негізде бағаланады. Жеке-дара негізде бағаланатын, бұлар бойынша құнсыздану белгіленбеген несиелер мен дебиторлық берешек және басқа да елеулі емес қарыздар мен дебиторлық берешек, олар туралы объективті дәлелі бар, бірақ олардан болатын эффект әлі де мойындалмаған шығасының салдарынан болатын мойындалуға тиіс құнсыздануды айқындау үшін бұдан әрі ұжымдық негізде, тәуекелдік сипаттамасы ұқсас активтер тобында бағаланады. Ұжымдық негіздегі бағалау кезінде несиелер портфеліндегі ақпарат (кешіктірілу мерзімінің деңгейі, пайдалану мақсаты, кепілмен өтеу коэффициенті т.б. туралы), тәуекелді шоғырландыру тиімділігі туралы пікірлер және экономикалық ақпарат (оның ішінде жұмыссыздық деңгейі, жылжымайтын мүлік бағасы, елдік тәуекел және түрлі жеке-дара топтардың тәртібі) ескеріледі.

Несиелер мен дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болатын залал 11, 19 және 31-ескертпелерде неғұрлым толығырақ ашылып көрсетілген.

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар құнсызданатын болса, бұрын табыстар мен шығындар туралы біріктірілген есепте танылған, олардың құны (төленген негізгі сома мен амортизация шегерілген) мен олардың ағымдағы әділ құны арасындағы айырмашылықтан құнсызданудан болған кез-келген залалға шегерілген жалпы сома капиталдан пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепке ауыстырылады. Сатуға арналған, қолда бар ретінде сыныпталған үлестік құралдарға қатысты бұрын пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылған құнсызданудан болған залалдарға пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есеп арқылы сторно жасалмайды. Құнсызданудан болған залалды танудан кейінгі әділ құнның кез-келген ұлғаюы өзге жиынтық табыста танылады.

Қайта құрылымдалған несиелер

Топ қамтамасыз етуге қатысты мүліктік құқықтарды алуға емес, несиелерды қайта құрылымдауға мүмкіндігінше күш салуда. Бұған төлем мерзімін ұзарту және несие талаптарын өзгертуге қатысты келісімдерді қамтуы мүмкін. Талаптар өзгертілгеннен кейін несиенің мерзімі өткен болып саналмайды. Басшылық барлық критерийлердің орындалуы және келешек төлемдердің жүзеге асырылу ықтималдығы тұрғысынан қайта құрылымдалған несиелерға тұрақты түрде шолу жасап отырады. Несиелер несие бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелетін құнсыздану тұрғысынан жеке-дара немесе ұжымдық бағалау объектісі күйінде қалып отыр.

Несиелер мен дебиторлық берешекті шығынға жазу

Несиелер мен дебиторлық берешекті өндіріп алу мүмкін болмағанда, оның ішінде қамтамасыз етуден құн өндіру жолымен өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда олар құнсыздану резервінің есебінен шығынға жазылады. Несиелер мен дебиторлық берешекті шығынға жазу Топ басшылығы Топқа тиесілі сомалардың барлығын өндіріп алу үшін қолда бар қолданылуы мүмкін шаралардың барлығын қолданғаннан кейін, сондай-ақ Топ қолда бар кепілмен қамтамасыз етуді сатқаннан кейін жүзеге асырылады. Бұдан бұрын шығынға жазылған соманы бұдан кейінгі өтеу пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте жасақталатын құнсыздану резервінің азаюы ретінде көрсетіледі.

Қаржы активтері мен міндеттемелердің танылуын тоқтату

Қаржылық активтер

Қаржылық активтердің (немесе бұл орынды болған кезде, осындай қаржылық активтердің бір бөлігінің немесе осыған ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігінің) танылуын тоқтату мынадай жағдайда іске асырылады:

- егер активтен түскен ақша қаражаты ағындарын алу құқығының мерзімі аяқталған болса;
- Топ өзінің активтен ақша қаражаты ағынын алу құқығын басқаға берген болса немесе активтен түскен ақша қаражаты ағынын алу құқығын сақтап қала отырып, бірақ оларды «аралық» келісімге сәйкес үшінші тарапқа көп кешіктірмей толық төлеу жөнінде міндеттеме қабылдаған жағдайда; немесе
- Топ іс жүзінде (а) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын берген болса, не болмаса (б) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын іс жүзінде ұстап қалмаған, бірақ активке бақылау жүргізуді берген болса.

Қаржылық актив аударылғаннан кейін оны тану тоқтатылады және бұл аударым тануды тоқтату талаптарына сай болады. Аударуға сәйкес Топтан (а) актив бойынша ақша ағындарын алуға келісім-шарттық құқық беру немесе (б) актив бойынша ақша ағындарына құқықты сақтау, алайда үшінші тарапқа қатысты осы ақша ағынын төлеу бойынша келісім-шарттық міндеттеме қабылдау талап етіледі. Аударым жүргізілгеннен кейін Топ аударылған активтерге иелік етуден түскен пайданың және тәуекелдің сақталу деңгейіне қайта бағалау жүргізеді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы негізінен сақталған болса, онда актив қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте одан әрі таныла береді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы жалпы берілген болса, бұларды актив бойынша тану тоқтатылады. Егер кейіннен тәуекел мен пайданың барлығы сақталмайтын және берілмейтін болса, Топ активтерге жүргізілетін бақылаудың сақталуын бағалайды. Егер бақылау сақталмаған болса, онда актив бойынша тану тоқтатылады. Егер Топ активті бақылауды сақтайтын болса, онда ол оның қатысуы шеңберінде активті таңдауды жалғастырады.

Қаржылық міндеттемелер

Міндеттеме орындалғанда, жойылғанда немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталғанда қаржылық міндеттемені тану тоқтатылады.

Топ шығарған борыштық бағалы қағаздарды (оның ішінде субординирленген міндеттемелерді қосқанда) құнын өтеп сатып алу немесе өтеу кезінде Топ борыштық құралды тануды тоқтатады, ал борыштық бағалы қағаздардың ағымдағы құны және сатып алу немесе өтеу үшін жұмсалатын шығын құны арасындағы айырма пайда мен шығынды тану болып табылады. Осыған ұқсас есеп егер борыштық бағалы қағаздар шығарылу талаптары қолда бар борыштық бағалы қағаздарды шығару талаптарынан едәуір ерекшеленетін жаңадан шығарылған борыштық қағаздарға ауыстырылатын жағдайда да қолданылады. Бағалы қағаздар жаңадан шығарылған жағдайда өзгерістерінің маңыздылығын бағалау үшін бұлардың сапалық және сандық сипаттамасы назарға алынады, оның ішінде жаңа шығарылым талаптарында ақша ағынының дисконтталған құнын және қолда бар борыштық бағалы қағаздар ақша ағынының қалған дисконтталған құны салыстырылады.

Қаржылық міндеттеме сол несие берушінің елеулі айырмашылығы бар талаптары негізінде басқа міндеттемесімен ауыстырылғанда немесе қолда бар міндеттеме талаптары айтарлықтай өзгертілгенде, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тану ретінде қарастырылады, ал тиісті ағымдағы құндағы айырмашылық пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылады.

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығындар Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің заңнамасына сәйкес есептеледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер уақыттық айырмашылыққа қатысты есепке алудың баланстық әдісін пайдалану арқылы есептеледі. Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы активтердің салықтық базасы мен міндеттемелері және баланстық құны арасында пайда болған барлық уақыттық айырмашылықтар бойынша, мерзімі кейінге шегерілген корпоративтік табыс салығы іскерлік беделдің, активтің немесе компанияны біріктіру емес және іске асыру сәтінде бухгалтерлік табысқа да, салық салынатын пайда мен шығынға да әсері тимейтін операция бойынша міндеттеменің бастапқы көрсетілуі нәтижесінде туындайтын жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілік мақсатында көрсетіледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер уақыттық айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін, келешекте салық салынатын табыс алу мүмкіндігі бар шамада көрсетіледі. Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер активті сату немесе міндеттемелерді реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелер бойынша есеп берілетін күні күшіне енген немесе нақты күшіне енетін салықтық мөлшерлемеге қарай бағаланады. Мерзімі кейінге шегерілген салық өзге жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынатын операцияға қатысты жағдайларды қоспағанда, мерзімі кейінге қалдырылған салық тікелей табыстар мен шығындарда есепке алынады, мұндай жағдайда мерзімі кейінге қалдырылған салық тағы да тікелей жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынады.

Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы еншілес және қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялармен байланысты уақыттық айырмашылық бойынша көрсетіледі, уақыттық айырмашылыққа сторно жасау уақытын бақылауға болатын және уақыттық айырмашылыққа жақын келешекте сторно жүргізілмеуі мүмкін болатын жағдайлар бұған жатпайды.

Топ мерзімі кейінге шегерілген салық активтері мен міндеттемелерге өзара есеп жүргізеді және қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте қорытынды айырмасын көрсетеді, егер:

- Топтың ағымдағы салықтық талаптар мен ағымдағы салықтық міндеттемелерге қарсы есепке алу жүргізу үшін заңды түрде бекітілген құқығы болса; және
- Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер бір салықтық субъектіден бір салықтық орган өндіріп алатын пайда салығына жатқызылатын болса.

Мұнымен қатар Қазақстан Республикасында және Топ жұмыс істейтін басқа елдерде Топ қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар әрекет етеді. Бұл салықтар пайда салығынан басқа салықтардың құрамында көрсетіледі.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар құнының жинақталған тозуы мен жинақталған құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі, ғимараттар мен құрылыстар бұған жатпайды, олардың құны қайта бағалау жүргізілетін күнгі әділ құны болып табылатын қайта бағаланған құнмен, кейін жинақталған тозуы мен жинақталған құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі.

Объект амортизациясы оны пайдалануға қол жеткізу мүмкін болғанда басталады. Амортизация активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдері ішінде құнды біркелкі шығынға жазу әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыстар	20-100
Көлік құралдары	5-7
Компьютерлер мен банктік жабдықтар	5-10
Басқалары	7-10

Жалға берілген меншікті жақсартулардың амортизациясы жалданылған тиісті активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептеледі. Ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша шығындар пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте, егер капиталдандыру бойынша талаптарды қанағаттандырмайтын болса, операциялық шығындар құрамында олардың пайда болу кезеңінде көрсетіледі.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың баланстық құны әрбір есептік күнге есепке алуда көрсетілген соманың оның орны толтырылатын құнынан асуы мүмкін мәніне талданады және, егер баланстық құн мұндай есеп айырысатын орын толтыру құнынан асатын жағдайда активтер құны орын толтыратын есеп айырысу құнынан артатын болса, онда активтер құны орны толатын құнға дейін төмендетіледі. Құнсызданудан болған залал тиісті кезеңде танылады және операциялық шығындар құрамына қосылады.

Қызмет көрсетуге немесе әкімшілік мақсатқа арналған қолдағы бар жерлер мен құрылыстар қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте қайта бағаланған құнымен көрсетіледі, бұл құн білікті тәуелсіз бағалаушылар нарықтық мәліметтер негізінде белгілеген, кейіннен жинақталған амортизация мен құнсыздану шығындары шегерілгеннен кейін анықталады. Активтердің баланстық құны есептік күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен есептеу әдісі бойынша анықталуы мүмкін болатын құннан айтарлықтай айырмашылықта болмауы үшін қайта бағалау ұдайы түрде жүргізіліп отырады.

Қайта бағалау нәтижесінде ғимараттар мен құрылыстар құнының кез-келген ұлғайтылуы жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резерві құрамында көрсетіледі, пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте бұрын танылған сол актив құнының азайтылған сомасы өтелетін жағдай бұған жатпайды. Бұл жағдайда ұлғайтылған құн сомасы пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте бұрын ескерілген активтердің азайтылған құны мөлшерінде танылады. Қайта бағалау нәтижесінде туындаған активтің баланс құнының азайтылуы пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте аталған активтің бұған дейінгі қайта бағалану нәтижесінде пайда болған қайта бағалау құнынан қаншалықты асатын болса, сол мөлшердегі деңгейде танылады.

Қайта бағаланған ғимараттар мен құрылыстардың амортизациясы пайда мен шығыстардың шоғырландырылған есебінде көрсетіледі. Қайта бағаланған меншік одан әрі сатылған немесе шығарылған жағдайда жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервінің құрамында ескерілген тиісті оң мәнді нәтиже бөлінбеген пайда есебіне аударылады.

Сатуға арналған активтер

Ұзақ мерзімді активтермен тікелей байланысты ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер егер мұндай активтердің ағымдағы құны, негізінен, бұларды тұрақты түрде пайдалану арқылы емес, сату арқылы өтелу мүмкіндігі жоғары болса және мұндай активтер (немесе шығу тобы) бұлардың ағымдағы күйінде сатылуы мүмкін болса, сатуға арналған деп сыныпталады (бұдан әрі - «шығу тобы»). Мұндай активтер сатуға арналған деп сыныпталған сәттен бастап Басшылық бұл активтерді бір жылдың ішінде сатуға ниетті болуға тиіс.

Сатуға арналған активтер сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейінгі бұлардың ең төменгі және әділ құнымен бағаланады. Егер сатуға арналған активтің әділ құны сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейін оның ағымдағы құнынан төмен болса, құнсыздану шығынын ұйым пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте сатуға арналған активтер шығыны ретінде тануға тиіс. Активтің әділ құнындағы одан кейінгі кез-келген ұлғаю шамасы, сату шығыны шегерілгеннен кейін, осы активтердің құнсыздануы бойынша бұрын танылған жинақталған шығын сомасы болып танылады.

Резервтер

Резервтер, егер Топ ағымдағы құқықтық міндеттемеге немесе тәжірибеден туындайтын, бұрын болған оқиғалар нәтижесінде пайда болған міндеттемеге иелік ететін болса, сондай-ақ міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайдамен байланысты қаржының кері ағыны туындау мүмкіндігі болса және бұл міндеттеме сомасы барынша дәл бағалануы мүмкін болған жағдайда танылады. Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік ұсынылатын күні көрсетілген сомалар міндеттемені өтеу үшін талап етілетін шығындарды Топтың ең таңдаулы бағалауын білдіреді. Резервтерді құруға байланысты шығыстар кез-келген қайта жаңғыртуларды шегере отырып пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте ұсынылады.

Зейнетақылық және басқа да міндеттемелер

Топтың жұмыс берушіден брутто жалақысының ағымдағы төлемінің пайызы ретінде есептелген ұстап қалуды талап ететін Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің мемлекеттік зейнетақы бағдарламасынан өзге қандай да бір зейнетақымен қамтамасыз ету схемасы жоқ; мұндай шығындар тиісті жалақы есептелген кезеңде есептеледі және пайда мен залал жөніндегі есептілікте операциялық шығындарға қосылады. Топ әлеуметтік салықты Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің бюджетіне аударады. Еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі төлемдер бойынша Топтың қандай да бір міндеттемелері жоқ.

Капитал

Топ өзі шығаратын қаржылық құралды келісім-шарттық келісімнің мәніне сәйкес қаржылық актив, қаржылық міндеттеме немесе үлестік құрал ретінде сыныптайды. Егер ол ақшалай қаражат немесе басқа қаржылық актив ұсыну бойынша, не болмаса ықтимал қолайсыз жағдайларда қаржы активтерін немесе қаржылық міндеттемелерді айырбастау бойынша келісім-шарттық міндеттеме болса, құрал міндеттеме ретінде сыныпталады. Егер ол міндеттемелер шегерілгеннен кейін Топ активтеріндегі қалған үлеске ғана үміттенген болса, құрал капитал ретінде сыныпталады. Топ шығарған күрделі қаржы құралдары компоненті түрлі жағдайларға сәйкес қаржылық активтер, қаржылық міндеттемелер немесе капитал ретінде жеке сыныпталады және есепке алынады.

Жарғылық капитал

Компаниялар біріктірілетін жағдайды қоспағанда, жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты үшінші тараптың қызмет ақысын төлеу шығыны капитал құрамында осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде көрсетіледі. 2003 жылғы 13 мамырға дейінгі мерзімде алынған қаржының әділ құнының шығарылған акциялардың номинал құнынан асатын сомасы эмиссиялық табыс ретінде көрсетілген. 2003 жылғы 13 мамырдан бастап, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының жаңа редакциясы қабылданғаннан кейін «акцияның номиналдық құны» деген ұғым акцияларды қоғамның құрылтайшылары арасында орналастырған кезде ғана қолданылады. Барлық өзге инвесторлар үшін жарғылық капитал Топтың акцияларды орналастырудан алған сомасына тең орналастыру бағасы бойынша есепке алынады.

Сатып алынған өз акциялары

Топ өз акцияларын сатып алған жағдайда мәміле бойынша тікелей шығындарды қоса алғандағы сатып алу құны, қолданылатын тиісті салық төлемі шегерілгеннен кейін, капитал құрамының өзгерісі ретінде танылады. Топтың сатып алған өз акциялары айналымнан алынады. Құны өтеліп сатып алынған акциялар сатып алынған өз акциялары ретінде сыныпталады және құны бойынша көрсетіледі. Мұндай акциялар шығарылған акциялардың орташа есептелген санынан шегеріледі және олардың құны капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі. Акциялардың номинал құны - қарапайым акциялардың азайтылуы ретінде, ал құн қалдығы қарапайым акциялар бойынша эмиссиялық табыстың азайтылуы ретінде көрсетіледі. Сатып алынған өз акциялары бойынша алынған дивидендтер біріктіру кезінде элиминацияланады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме болып танылады және олар жарияланған күні капитал сомасының есебінен шығарылады. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есеп берілетін күнге дейін, сондай-ақ есеп берілетін күннен кейін, алайда шоғырландырылған қаржы есептілігі бекітілетін күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, есептемеде ашылып көрсетіледі.

Шартты міндеттемелер және активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылмайды, дегенмен, оларды өтеу нәтижесінде қаржының ағыны туындау ықтималдығы аз болған жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған қаржы есептілігінде ашылады. Шартты актив қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылмайды, бірақ экономикалық пайда табу мүмкіндігі болған жағдайда қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте ашылады.

Трастық қызмет

Қабылданған активтер мен фидуциарлық қызмет бойынша қабылдап алынған міндеттемелер Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне қосылмайды. Топ бұл қызмет бойынша операциялық тәуекелді қабылдайды, ал мұндай операциялармен байланысты кредиттік және нарықтық тәуекелді Топ клиенттері арқалайды.

Табыстар мен шығындарды тану

Пайыздық кірістер мен шығындар тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептеу тәсілі бойынша көрсетіледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі - бұл қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің (не болмаса қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер тобының) амортизациялық құнын есептеуді, сондай-ақ пайыздық табысты немесе пайыздық шығысты тиісті кезеңге жатқызуды білдіретін әдіс. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл келешекте болатын ақшалай төлемдер немесе ақшалай түсімдерді осы мөлшерлеме көмегімен қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің таза ағымдағы құнына келтірілетін пайыздық мөлшерлеме. Бұл ретте дисконттау қаржылық құралдың болжанған айналым мерзімі кезеңінде немесе, егер бұл қолданылатын болса, одан да қысқа кезеңге жүргізіледі.

Егер қаржылық актив немесе біртектес қаржы активтері тобы құнсыздану салдарынан есептен шығарылған болса (ішінара есептен шығарылса), пайыздық табыс болашақтағы ақша ағынын дисконттау үшін, құнсыздану шығындарын есептеу мақсатында пайыздық мөлшерлемені ескере отырып анықталады.

Клиенттерге несиелер беру комиссиясы (тиісті тікелей шығындармен бірге) несиелер бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемеге жасалған түзету ретінде танылады. Егер несие беру міндеттемелері болғандықтан, несие беру туралы шарт бекітілген болса, несие беру міндеттемесі үшін комиссия алдағы кезеңдердің табысы құрамына (тиісті тікелей шығындармен бірге) қосылады және одан әрі несие бойынша нақты табыстарға жасалған түзету ретінде көрсетіледі. Несие беру бойынша міндеттемелер несиені беруге алып келу ықтималдығы төмен болып бағаланатын болса, несие беру міндеттемесі үшін комиссия несие беру бойынша міндеттеменің қалған кезеңі ішінде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Несие беру міндеттемелерінің әрекет мерзімі несие берілмей аяқталғанда, несие беру міндеттемесінің комиссиясы оның әрекет ететін мерзімі аяқталатын күнгі пайда мен шығындар құрамында танылады.

Зейнетақы активтерін басқару комиссиясын қоса алғандағы комиссиялар мен алымдар, сондай-ақ табыстар мен шығыстардың өзге баптары әдетте қызмет көрсетілген жағдайдағы комиссия есептеу әдісімен есепке алынады.

Портфельді басқару қызметі және басқа да басқарушылық консультациялар қызмет көрсетудің тиісті келісім-шарттары негізінде есепке алынады. Ұзақ мерзімдік кезең ішінде ұсынылатын активтерді басқару қызметі үшін комиссия қызмет көрсетілген кезеңде есепке алынады.

Шетелдік валютада берілген баптарды қайта бағалау

Шоғырландырылған қаржылық есептеме, шетелдік еншілес компанияларды қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен беріледі. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операция жүргізілетін күнгі айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютамен қайта есептеледі. Шетел валютасындағы ақша активтері мен міндеттемелер ҚҚБ есептік күнге сәйкес белгілеген нарықтық айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі. Шетел валютасымен мәмілені қайта есептеу нәтижесінде пайда болған кіріс пен шығыс шетел валютасын және шетел валютасымен операцияларды қайта бағалаудан алынған таза шығын немесе пайда ретінде пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылады. Шетел валютасымен бастапқы құны бойынша бағаланған ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер күніне айырбастау бағамдарын қолдану арқылы қайта есептеледі. Шетел валютасымен әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құн айқындалған күнгі айырбастау бағамын пайдалана отырып қайта есептеледі.

Шетелдік еншілес кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері есептік күнгі жағдай бойынша, қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік күні әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша Топтың функциялық валютасымен қайта есептеледі, ал еншілес кәсіпорындардың пайда мен залал жөніндегі есептілік бір жыл үшін орташа айырбастау бағамдары бойынша қайта есептеледі. Қайта есептеген кезде туындайтын айырмашылық капиталдың жеке компонентінде тура есепке алынады. Шетелдік еншілес кәсіпорын шығарылған жағдайда, капиталда танылған және тікелей осы еншілес кәсіпорынға қатысты мерзімі кейінге шегерілген жинақталған сома пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылады.

Мәміленің келісім-шарттық айырбас бағамы мен мәміле жасалатын күнгі нарықтық айырбастау бағамы арасындағы айырмашылық шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза кіріске енгізілген. 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нарықтық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 150.74 теңгені құрады (2011 жылғы 31 желтоқсанда – 148.40 теңге; 2010 жылдың 31 желтоқсанында – 147.50 теңге болды).

Сақтандыру

Сақтандыру бойынша келісім-шарттар – егер болашақтағы көрсетілген белгісіз оқиға сақтандыру полисін ұстаушыға теріс әсер ететін болса, сақтандыру полисінің ұстаушысына өтемақы төлеуге келісім берумен қоса екінші тараптан едәуір сақтандыру тәуекелін беретін келісім-шарттар. Топ Қазақстан Республикасындағы сақтандыру компаниялары үшін ҚҚК белгілеген есепке алу саясатын пайдаланады.

Топ мүлікті сақтандыру, жазатайым жағдайдан сақтандыру, құқықтық жауапкершіліктен сақтандыру, жеке басты сақтандыру және өмірді сақтандыру бойынша түрлі өнімдер ұсынады.

Андеррайтингтен түсетін табыс

Андеррайтингтен алынатын табыс еңбекпен өтелмеген сыйлықақы резервіндегі таза өзгеріс шегерілгеннен кейін қайта сақтандыруға берілгеннен алынған комиссиялар мен сақтандыру бойынша таза сыйлықтан тұрады.

Келісім-шарттың әрекеті басталғаннан кейін сыйлықтар полисте көрсетілген сомада есепке алынады және сақтандыру шартының әрекет ету кезеңі ішінде тепе-теңдік негізде табысқа жатқызылады. Еңбекпен өтелмеген сыйлықтар резерві сақтандыру шартының аяқталмаған мерзіміне жататын барлық қабылданған сыйлықтардың бөлігін құрайды және қоса берілген қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте сақтандыру талаптарын реттеу резервіне қосылады.

Шығындарды реттеу бойынша залалдар мен шығындар пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте олардың шығуына қарай болуы мүмкін пайдалар мен шығындар резервін шығындарды реттеу бойынша қайта бағалау арқылы есепке алынады және қоса берілген пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте іске асырылған сақтандыру төлемдері құрамына қосылады.

Қайта сақтандырушылармен келісім-шарт бойынша алынған комиссиялар қайта сақтандыру шартына қол қойған және ол күшіне енген сәттен бастап табыс ретінде есепке алынады.

Сақтандыру полисін сатып алу құны жаңа бизнесті ашумен тікелей байланысты және түрленеді, мерзімі кейінге қалдырылған болып табылатын және сақтандыру активтерінің құрамында қоса берілген қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте сақтандыру активтерінде көрсетілетін сақтандыру агенттері мен брокерлерге төленген комиссиядан тұрады. Мерзімі кейінге шегерілген сатып алу бойынша шығындарға жататын активтер соңынан тиісті сыйақы еңбегі ақталған кезең ішінде амортизацияланады және оның баланстық құнының орны толатын болмауы мүмкін жағдайларда құнсыздануы тұрғысынан тексеріледі. Егер актив сомасы орны толтырылатын құн сомасынан көп болса, ол дереу есептен шығарылады. Қалған өзге шығындар пайда болу ретіне қарай шығын болып танылады.

Сақтандыру шығындарының резерві және шығындарды реттеу бойынша шығыс

Сақтандыру қызметі бойынша мүмкін болатын шығындар және сақтандыру шығындарын реттеу шығындары қоса беріліп отырған қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте қосылған және әлі реттелмеген есептік күнге дейін сұратылған шығындардың ақысын төлеуге болжанған сома және болған, бірақ есептік кезеңге жатқызылатын жарияланбаған шығындар бойынша бағалауға негізделген.

Болған, бірақ тапсырылмаған автокаско және жауапкершілікті сақтандыру бойынша шығындар резерві (бұдан әрі - «РПНУ») актуарлық негізде анықталады және бизнестің санаттар мен қосалқы санаттар шығындары пайда болуы үшін қалыпты кезең үшін сақтандыру төлемдері бойынша статистикалық деректерге және Топтың алдыңғы тәжірибесіне негізделген.

Алдыңғы тәжірибенің жоқтығы және бизнестің басқа бағыттары бойынша салыстырмалы салалық деректердің болмауы себебінен «РПНУ» резерві ҚҚК ұсынған нұсқаулықты қолдану арқылы анықталған. Осы басшылыққа сәйкес «РПНУ» бойынша резерв бизнестің әр бағыты бойынша шығындар есептемесінде нақты көрсетілген шығындар шегерілгеннен кейін күтілген шығын коэффициентін пайдалану арқылы есептеледі.

Мұндай бағалауларды анықтау тәсілі және соның нәтижесінде алынған резервтерді жасау тұрақты түрде қайта қаралып және жаңартылып отырады. Осының нәтижесінде алынған түзетулер олар анықталған кезеңде пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрінеді.

Қайта сақтандыру

Топ өзінің әдеттегі қызметін іске асыру барысында қайта сақтандыру операцияларын жүзеге асырады. Қайта сақтандыру туралы мұндай келісімдер бизнесті одан әрі әртараптандыруды қамтамасыз етеді, басшылыққа тәуекелдерді сақтандыру нәтижесінде пайда болатын ықтимал шығындарды бақылауды іске асыруға мүмкіндік береді және өсімге қол жеткізу үшін қосымша мүмкіндік туғызады.

Қайта сақтандыру активтері басқа қайта сақтандыру компанияларының төленген және төленбеген шығындар үшін берешек сомасынан және шығындарды реттеуге жұмсалатын шығыстардан, сондай-ақ әлі алынбаған сақтандыру сыйлығынан құралады. Қайта сақтандырушылардан алынатын ақша сомасы қайта сақтандыру полистеріне байланысты сақтандыру өтемдерін төлеуге жұмсалатын шығын ретінде бағаланады.

Қайта сақтандыру міндеттемелері егер қайта сақтандырушыдан алынған комиссияға қарсы есепке алу құқығы жоқ болса жиынтық сомамен ескеріледі және қоса берілген қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте сақтандыру активтерінің құрамына енгізіледі.

Қайта сақтандыру бойынша келісім-шарттар сақтандыру тәуекелі едәуір шығынның ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғанына, ал уақыттық тәуекел Топтың қайта сақтандырушыға берген ақша қаражатының қозғалысы мерзімінің едәуір ауытқуының ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғандығына көз жеткізу үшін қайта бағаланады.

Топ өзінің қайта сақтандыру активтеріне құнсыздану мәні бойынша үнемі бағалау жүргізеді. Егер Топ келісім-шарт талаптары бойынша өзіне тиесілі соманы ала алмауы мүмкін болса және бұл оқиғаның қайта сақтандырушыдан Топтың алатын сомасына сенімді анықталған әсері бар екендігі туралы объективтік куәландыру болса, қайта бағаланатын актив құнсызданады.

Сегменттік есептеме

Сегмент өнімдер немесе қызмет ұсынумен (операциялық сегмент) немесе тәуекелге ұрынуы мүмкін және басқа сегменттердің тәуекелдері мен пайдаларынан ерекшеленетін пайда әкелетін және тәуекелдерге ұшырау қаупі бар белгілі бір экономикалық орта шеңберінде (географиялық сегмент) өнімдер мен қызмет ұсынумен айналысатын Топтың ерекше бір компоненті болып табылады.

Қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер

Топ ұсынатын қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер, егер дебитор борыштық құрал түрлендірілген немесе алғашқы талаптарына сәйкес өз уақытында ақы төлеу жүргізе алмайтын болса, басталатын залалдардың өтемақысы ретінде төлемді іске асыруды қарастыратын кредит операцияларын қамтамасыз ету болып табылады. Мұндай қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Кейіннен олар резерв ретінде көрсетілген сомаға (а) және қаржылық кепілдік немесе аккредитив бойынша алынған сыйлық түрінде келешектегі кезең табыстарының жинақталған амортизациясына жол берілуі шегерілгеннен кейін бастапқы көрсетілген сомаға (б) қатысты көрсетілген соманың қайсысының артық екендігіне байланысты бағаланады.

Жаңа және қайта қаралған Қаржылық есептеменің халықаралық стандарттарын (ХҚЕС) қолдану

Топ Қаржылық есептеменің халықаралық стандарттарының комитеті мен Қаржылық есептеменің халықаралық стандарттарын түсіндіру комитеті (бұдан әрі – «ХҚЕСТК») шығарған жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсініктемелерді пайдаланады, олар Топтың 2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдық шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты күшіне енді:

- 7 ХҚЕС «Қаржы құралдары: Ақпаратты ашып көрсету – Қаржы активтерін өткізу» - түзетулер қаржы активтерін өткізу бойынша ақпаратты ашуды жақсартады. 2013 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есеп беру кезеңдеріне қатысты әрекет етеді;

Бұл түзетулер активтерді өткізген кәсіпорында қалып отырған мүмкін болатын тәуекелдерді жақсы түсіну мақсатында қаржы активтерін өткізу туралы ақпаратты ашуға талаптарды кеңейтеді. 7 ХҚЕС-қа түзетулер қолдану Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді, өйткені талап етілетін ақпарат түзетулерді қабылдауға дейін ашылған болатын.

- 12 ХҚЕС (IAS) «Табыс салығы» - шектелген әрекет ету саласы бар түзету (базалық активтердің орнын толтыру). 2012 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есеп беру кезеңдеріне қатысты әрекет етеді. Ағымдағы жылы Топ «Табыс салығы» деген 12 ХҚЕС-қа түзетулер қолданды – «Кейінге қалдырылған салық: Базалық активтердің орнын толтыру». «Жылжымайтын мүлікке салынатын инвестициялар» деген 40 ХҚЕС (IAS) бойынша әділ құн үлгісін пайдалану арқылы бағаланатын жылжымайтын мүлікке салынатын инвестицияларға қатысты түзетулерге сәйкес осы ұсыныс қабылданбауы мүмкін жекелеген жағдайларды қоспағанда, осындай инвестициялар кейінге қалдырылған салықтарды бағалау мақсаттары үшін сату арқылы орны толтырылатындығы болжамданады. «Табыс салығы» - «Кейінге қалдырылған салық: Базалық активтердің орнын толтыру» деген 12 ХҚЕС-қа түзетулер қолдану Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Жаңа немесе қайта қаралған стандарттарды қолдану Топтың қаржылық жағдайына және қаржылық нәтижелеріне әсерін тигізген жоқ.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген жаңа және қайта қаралған ХҚЕС

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілген күні, Топ мерзімінен бұрын қолданысқа енгізбеген мынадай жаңа стандарттар мен түсіндірулер шығарылды, бірақ әлі күшіне енген жоқ:

- 9 ХҚЕС «Қаржы құралдары»³;
- 10 ХҚЕС «Шоғырландырылған қаржылық есептілігі»²;
- 11 ХҚЕС «Бірлескен қызмет туралы келісімдер»²;
- 12 ХҚЕС «Басқа кәсіпорындардағы қатысулар туралы ақпараттарды ашып көрсету»²;
- 13 ХҚЕС «Әділ құнның бағасы»¹;
- «Қаржы құралдары: Ақпаратты ашып көрсету» 7 ХҚЕС-қа – «Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін есепке алу туралы ақпаратты ашып көрсету» деген түзетулер¹;
- «Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС пен «Қаржы құралдары: Ақпаратты ашып көрсету» 7 ХҚЕС-қа – «9 ХҚЕС: күшіне ену күні және өтпелі кезеңге ақпаратты ашып көрсету талаптары» деген түзетулер³;
- «Шоғырландырылған қаржылық есептілігі» 10 ХҚЕС, «Бірлескен қызмет туралы келісімдер» 11 ХҚЕС және «Басқа кәсіпорындардағы қатысулар туралы ақпараттарды ашып көрсету» 12 ХҚЕС-қа – «Шоғырландырылған қаржылық есептілігі, бірлескен қызмет туралы келісімдер және басқа кәсіпорындардағы қатысулар туралы ақпараттарды ашып көрсету: Қолдану бойынша нұсқаулық» деген түзетулер³;
- 19 ХҚЕС (IAS) «Қызметкерлерге берілетін сыйақылар» - еңбек қызметі аяқталғанда төленетін сыйақыларды есепке алуға қатысты түзетулер¹;
- 27 ХҚЕС (IAS) – 27 ХҚЕС (IAS) «Жеке қаржылық есептілік» болып қайта шығарылды (2011 жылғы мамырда қайта қарастырудың нәтижесінде)²;
- 28 ХҚЕС (IAS) – 28 ХҚЕС (IAS) «Тәуелді және бірлескен кәсіпорындарға салымдар» болып қайта шығарылды (2011 жылғы мамырда қайта қарастырудың нәтижесінде)²;
- «Қаржы құралдары: Ақпаратты ұсыну» 32 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер – ашып көрсетілуі талап етілетін және өзара есепке алу ережесінің қолданылуын анықтайтын түзетулер⁴;
- ХҚЕС-қа түзетулер – «ХҚЕС-ын жыл сайынғы жақсартулар (2009-2011 жылдардағы цикл)».

¹ 2013 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен әрекет етеді.

² Бес стандарттың әрбіреуі 2013 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты, «бес стандарт топтамасының» барлығын қолдану жағдайында рұқсат етілген мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен әрекет етеді (тек 12 ХҚЕС қана дербес қолданылуы мүмкін).

³ 2015 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен әрекет етеді.

⁴ 2014 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты әрекет етеді. «Қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу» ақпаратын ашып көрсету бойынша талаптар 2013 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты әрекет етеді.

9 ХҚЕС «Қаржы құралдары»

2009 жылғы қарашада шығарылған және 2010 жылғы қазанда толықтырылған, қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді сыныптау және бағалау бойынша және оларды тануды тоқтату бойынша жаңа талаптар енгізеді.

- 9 ХҚЕС-қа сәйкес 39 ХҚЕС (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» анықтамасына сәйкес келетін көрсетілген барлық қаржы активтері бастапқы танудан кейін немесе амортизацияланған не болмаса әділетті құны бойынша бағалануға тиіс. Атап айтсақ, бизнес-модель шеңберінде ұсталатын борыштық құралдар (шарттарда қарастырылған ақша ағындарын алу мақсатын көздейді және мұндай ақша ағындары тек негізгі сома мен ол бойынша пайыздардың төлемдерін қамтиды) әдетте, бұдан кейінгі есептік кезеңдердің аяғына амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Бұдан басқа барлық борыштық құралдар мен үлестік бағалы қағаздар бұдан кейінгі есептік кезеңдердің аяғына әділ құн бойынша бағаланады.
- Қаржылық міндеттемелерді сыныптау және бағалау тұрғысынан 9 ХҚЕС ең елеулі нәтижесі қаржылық міндеттеменің әділ құнындағы осындай міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгерістерімен байланысты өзгерістерді (табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде белгіленген) есепке алу болып табылады. Атап айтсақ, 9 ХҚЕС бойынша табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатынға жатқызылған қаржылық міндеттемелер бойынша осындай қаржылық міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгерістерімен байланысты әділ құнының өзгерістерінің сомасы, егер міндеттеме бойынша кредиттік тәуекел өзгерістерінің әсерін өзге жиынтық табыс құрамында мойындау табыс немесе шығыста есептік тепе-теңсіздік жасау немесе ұлғайтуға алып келмеген жағдайда өзге жиынтық табыс құрамында танылады. Қаржылық міндеттеменің кредиттік тәуекелімен байланысты әділ құнның өзгерістері кейін табыс немесе шығысқа қайтадан жіктелінбейді. Бұдан бұрын 39 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес, табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде белгіленген қаржылық міндеттеменің әділ құны өзгерісінің барлық сомасы табыс немесе шығыс құрамында танылып келген.

Топ басшылығының болжауынша, 9 ХҚЕС Топтың 2015 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептілігінде қолданылатын болады және оны қолдану есептемеде ұсынылған Топтың қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерінің көрсеткіштеріне айтарлықтай ықпалын тигізеді. Сонымен бірге осы әсердің негіздемелі бағасы егжей-тегжейлі талдау жүргізуді талап етеді.

10 ХҚЕС «Шоғырландырылған қаржылық есептілік»

27 ХҚЕС (IAS) және «Шоғырландыру – арнаулы мақсаттағы компаниялар» деген 12 ТТК-да бар бақылау және шоғырландыру бойынша барлық нұсқауларды алмастырады. 10 ХҚЕС арнаулы мақсаттағы кәсіпорындарға қатысты жағдайларда жиі кездесетін сияқты, кәсіпорынның дауыс беру арқылы немесе басқа уағдаластық арқылы бақыланатындығына тәуелсіз, инвестиция объектілері болып табылатын барлық кәсіпорындар үшін бақылаудың біртұтас анықтамасына негізделген біртұтас консолидациялық модельді енгізеді. 10 ХҚЕС бақылаудың біртұтас анықтамасы оны қолдануға қатысты егжей-тегжейлі нұсқаулармен ілесе жүреді және инвесторда төмендегілердің бар-жоқтығына негізделеді:

- инвестиция объектісі болып табылатын кәсіпорынға қатысты билік өкілеттігі;
- инвестиция объектісі болып табылатын кәсіпорын қызметінің ауыспалы нәтижелері бойынша құқықтары /тәуекелдері; және
- ауыспалы нәтижелерге әсерін тигізуге арналған билік өкілеттігін пайдалану мүмкіндігі.

11 ХҚЕС «Бірлескен қызмет туралы келісімдер»

«Бірлескен қызметке қатысу» жөніндегі 31 ХҚЕС (IAS) бірлескен қызмет туралы келісімдерді не «бірлескен қызмет», немесе «бірлескен кәсіпорын» ретінде сыныптай отырып есепке алуға қатысты жаңа талаптармен алмастырады. «Бірлесе бақыланатын активтер» ретінде сыныптау мүмкіндігі алып тасталған.

- Бірлескен қызметке қатысудан туындайтын құқықтар мен міндеттемелерді көрсеткен кезде тараптар есепке алу әдісін таңдауға арналған шешуші фактор ретінде жекелей заңдық тұрғыда рәсімделген келісімнің болуын қарастыруға тиіс емес, керісінше олардың арасында құқықтар мен міндеттемелердің бөлінуіне басты маңыз беруге тиіс.
- «Бірлескен қызметке» («бірлесе бақыланатын операцияларға») қатысқан кезде келісімнің тараптарында активтерге қатысты тікелей құқықтар және берешектерді өтеуге қатысты тікелей міндеттемелер туындайды. Соның нәтижесінде «бірлескен қызметке» қатысушы өзінің қатысу үлесін «бірлесе бақыланатын кәсіпорынға» қатысу үлесі ретінде емес, тура құқықтар мен міндеттемелерге сүйене отырып таниды. Қатысушы «бірлескен қызметке» қатысудан туындайтын активтер, міндеттемелер, табыстар мен шығыстарды мойындайды.
- «Бірлескен кәсіпорынға» («бірлесе бақыланатын кәсіпорынға») қатысқан кезде келісімнің тараптарында осындай кәсіпорынның таза активтеріндегі үлеске құқық туындайды. «Бірлескен кәсіпорындарға» қатысу инвестиция деп танылады және «Тәуелді кәсіпорындарға салымдар» деген 28 ХҚЕС-та (IAS) сипатталған үлестік әдіспен есепке алынады. Парапар түрде шоғырландыру саясатын таңдаудың бұған дейін болған мүмкіндігі алып тасталды. Қатысушы бірлескен кәсіпорынға инвестицияны таниды.

12 ХҚЕС «Басқа кәсіпорындардағы қатысулар туралы ақпараттарды ашып көрсету»

Есептілікті пайдаланушыларда еншілес кәсіпорындарға, тәуелді компанияларға, бірлескен қызмет туралы келісімдерге және шоғырландырылмаған құрылымдастырылған кәсіпорындарға қатысуға байланысты қаржылық залал-зардаптары мен тәуекелдерін, сипатын бағалауға мүмкіндік болуы үшін қатысып отырған шоғырландырылған және шоғырландырылмаған кәсіпорындар туралы ақпаратты ашып көрсету талабын күшейтеді. Осылайша, 12 ХҚЕС жаңа екі 10 ХҚЕС және 11 ХҚЕС стандарттары бойынша есептілік құрастырушы компаниялар үшін талап етілетін ашып көрсетулерді айқындайды және 28 ХҚЕС-та (IAS) бар ашып көрсетулерге қатысты талаптарды алмастырады.

13 ХҚЕС

Жаңа стандарттың әрекеті әділ құнның дәлме-дәл анықтамасын ұсыну мен әділ құнды бағалау бойынша біртұтас көзді пайдалану және ХҚЕС бойынша есептілік құрастыруда ақпаратты ашып көрсету жолымен келісімділікті көтеруге және күрделілікті азайтуға бағытталған. Бұл стандарт:

- әділ құнды анықтайды;
- ХҚЕС бойынша есептілік құрастыру мақсаттары үшін әділ құнды бағалаудың біртұтас құрылымын белгілейді;
- әділ құнды бағалау жөніндегі ақпаратты ашып көрсетуді талап етеді.

13 ХҚЕС «Акциялар негізіндегі төлемдер» деген 2 ХҚЕС қолданылатын салаға жататын акциялар бағасының негізінде есептелетін төлемдерді, «Жалдау» деген 17 ХҚЕС (IAS) қолданылатын салаға жататын лизингтік операцияларды, сондай-ақ «Тауарлық-материалдық қорлар» деген 2 ХҚЕС қолданылатын болуы мүмкін сатылымның таза құны немесе «Активтердің құнсыздануы» деген 36 ХҚЕС қолданылатын тұтынушылық құн секілді әділ құн болып табылмайтын, бірақ әділ құнмен салыстырмалы бағалауларды қоспағанда, басқа ХҚЕС стандарты бағалауды немесе әділ құнды бағалауға қатысты ақпаратты ашып көрсетуді әділ құн бойынша жүргізуді талап ететін немесе жүргізуге мүмкіндік беретін (сондай-ақ әділ құнға немесе осындай бағалаулар туралы ақпаратты ашып көрсетуге негізделген сатулар шығынын шегерген кездегі әділ құн секілді бағалауларды) жағдайларда қолданылады.

Топ басшылығы жаңа Стандарты қолдану қаржылық есептілікте көрсетілетін белгілі бір көрсеткіштерге ықпалын тигізе алады және қаржылық есептіліктегі ақпараттың толық ашып көрсетілуіне әкеліп соғатынын шамалайды.

«Қызметкерлерге берілетін сыйақылар» деген 19 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер

Белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламалары мен жұмыстан шығу жәрдемақыларды тану мен бағалауға, сондай-ақ қызметкерлерге берілетін кез-келген сыйақыларға қатысты ашып көрсетулерге көзқарастарды едәуір ауыстырады. Қайта қарастырылған стандарт белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарының таза міндеттемесінің (активінің) кез-келген өзгерістерін дереу тануды талап етеді. Бұл ретте қызметкерлер көрсеткен қызметінің құны мен таза пайыздық шығыс пайда мен залал жөніндегі есептілікте көрсетіледі; ал міндеттемені бағалау – басқа жиынтық табыста.

«Қызметкерлерге берілетін сыйақылар» деген 19 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер ретроспективті қолданылуға тиіс. Топ басшылығы «Қызметкерлерге берілетін сыйақылар» деген 19 ХҚЕС-ты (IAS) қайта қарастыру Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне, Топта белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарлары болмағандықтан едәуір ықпал көрсететіндігін болжамайды.

27 ХҚЕС (IAS) (2011) Жеке қаржылық есептілік

Жеке қаржылық есептілікті құрастырғанда ғана пайдаланылатын стандарт болып қалды. Жеке қаржылық есептілікті құрастыру бойынша бұған дейінгі бар басшылық іс жүзінде өзгертусіз қалып отыр.

28 ХҚЕС (IAS) (2011) Тәуелді және бірлескен кәсіпорындарға салымдар

Енді олар үшін 11 ХҚЕС бойынша үлестік қатысу әдісімен есепке алу талап етілетін тәуелді компаниялар үшін де, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындар үшін де қойылатын талаптарды қамтиды.

«Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» 32 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулері

Есепке алу ережелерін қолдану бойынша түсініктеме береді және мынадай негізгі аспектілерге назар шоғырландырады:

- «ағымдағы сәтте есепке жатқызуға заңдық тұрғыда орындалатын құқықтың» болу мәні;
- құқықты және есептеулер жүргізуді біруақытта жүзеге асыру;
- кепіл сомаларын есепке жатқызу;
- есепке жатқызу талаптарын өлшеу бірлігі.

«Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» деген 7 ХҚЕС-тағы ақпаратты ашып көрсету талаптарына тиісті түзетулер 32 ХҚЕС-тың (IAS) 42-параграфына сәйкес есепке жатқызылған есептілікте танылған барлық қаржы құралдарын ашып көрсетуді талап етеді. Түзетулер бұған қоса есепке жатқызу туралы мастер-уағдаластықтардың және осы тектес шарттардың мәні болып табылатын есептілікте танылған қаржы құралдары туралы ақпаратты, олар тіпті 32 ХҚЕС-тың (IAS) талаптарына сәйкес есепке жатқызылмаған жағдайда да, ашып көрсетуді талап етеді. Көрсетілген ашып көрсетулер қаржылық есептілікті пайдаланушыларға есептілікте танылған қаржылық активтермен және қаржылық міндеттемелермен байланысты есепке жатқызу құқықтарының Топтың қаржылық жағдайына әсерін немесе әсер ету мүмкіндігін бағалауға мүмкіндік береді.

Топ басшылығы 32 ХҚЕС (IAS) пен 7 ХҚЕС-қа түзетулерді қолдану келешекте қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің өзара есепке алуына қатысты қосымша ақпараттың толық ашып көрсетілуіне әкеліп соғатынын шамалайды.

«Қаржылық есептілікті ұсыну» деген 1 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер

Осы түзетулермен толық кіріс жөніндегі есептілік пен пайда мен залал жөніндегі есептілік үшін жаңа терминология енгізіледі. 1 ХҚЕС-тағы (IAS) басқа жиынтық табыстың баптарын ұсыну туралы түзетулерге сәйкес ағылшын тіліндегі «statement of comprehensive income» (жиынтық табыс туралы есеп) деген термин «statement of profit or loss and other comprehensive income» (пайдалар мен шығындар және басқа жиынтық табыс туралы есеп) деген терминге, ал «income statement» (пайдалар мен шығындар туралы есеп) деген термин «statement of profit or loss» (пайдалар мен шығындар туралы есеп) деген терминге ауыстырылады. 1 ХҚЕС-қа (IAS) енгізілетін басқа жиынтық табыстың баптарын ұсыну туралы түзетулер пайда мен шығындарды және басқа жиынтық табысты немесе бір есепте, не болмаса бірінен кейін бірі жүретін екі есепте ұсыну мүмкіндігін сақтап қалады. Сонымен бірге осы түзетулер басқа жиынтық табыстың құрамында ұсынылған баптарды мынадай екі санат бойынша топтастыруды талап етеді: (а) кейін пайда мен шығынға қайта жіктелмейтін баптар және (б) кейін белгілі бір талаптарды орындаған жағдайда пайда мен шығынға қайта жіктелуі мүмкін баптар. Басқа жиынтық табыстың баптарымен байланысты сомаларды табыс салығына жатқызу сол негізде жүргізіледі – түзетулер басқа жиынтық табыстың баптарын салық сомасы шегерілгенге дейін немесе кейін ұсыну мүмкіндігін қарастырмайды. Ұсыну тәртібінде жоғарыда көрсетілген өзгерістерді қоспағанда, басқа жиынтық табыстың баптарын ұсыну туралы 1 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулерді қолдану пайда және шығын, басқа жиынтық табыс және жалпы жиынтық табысқа ешқандай ықпалын тигізбеді.

2012 жылғы мамырда шығарылған «ХҚЕС-ын жыл сайынғы жақсартулар» (2009–2011 жылдардағы цикл)

«ХҚЕС-ын жыл сайынғы жақсартулар» (2009–2011 жылдардағы цикл) түрлі ХҚЕС-қа енгізілген бірқатар түзетулерді қамтиды. Бұл тізімдеме түзетулердің толық тізімдемесі болып табылмайды және Топ операцияларына қатысы барларын ғана көрсетеді:

«Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» деген 32 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер

«Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» деген 32 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулерде берілген түсіндіруге сәйкес, үлестік құралдарды ұстаушыларға төленетін төлемдерге және үлестік құралдармен жүргізілетін операция мәмілелері бойынша шығындарға қатысы бар табыс салығы «Табыс салығы» деген 12 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес есепке алынуға тиіс. Топ басшылығын болжауынша, «Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» деген 32 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ықпалын тигізбейді, өйткені Топ есепке алудың осы тәртібін бұрыннан пайдаланады.

«Қаржылық есептілікті ұсыну» деген 1 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер

Осы түзетулер ерікті түрде ұсынылатын қосымша салыстырмалы ақпарат пен ең төменгі қажетті салыстырмалы ақпараттың арасындағы айырмашылықты түсіндіреді. Әдетте, бұдан бұрынғы есептік кезеңдегі ақпарат ең төменгі қажетті салыстырмалы ақпарат болып табылады.

«Аралық қаржылық есептілік» деген 34 ХҚЕС-қа (IAS) түзетулер

34 ХҚЕС (IAS) Аралық қаржылық есептілікке түзетулер сегменттік ақпаратты ашуға қойылатын талаптарды түсіндіреді. Белгілі бір есептік сегменттер бойынша активтер мен міндеттемелердің жалпы сомасы аралық қаржылық есептілікте тек осы ақпарат операциялық қызмет бойынша шешімдер қабылдау үшін жауапты негізгі лауазым иесіне тұрақты негізде ұсынылған жағдайда және осы есептік сегмент бойынша соңғы жылдық қаржылық есептілікте ашылған сомамен салыстырғанда мәліметтердің елеулі өзгерісі болған жағдайда ғана ашылуға тиіс.

4. ЕЛЕУЛІ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау басшылықтан есептілікте шоғырландырылған қаржылық есептілік жасалатын күнгі жағдайға сәйкес көрсетілген активтер және міндеттемелер сомасына және есеп берілетін кезең ішінде көрсетілген пайдалар мен шығындар сомасына әсерін тигізетін бағалау мен тұжырымдар жасауды талап етеді. Басшылық үнемі өз бағалаулары мен жорамалдарын тұрақты қарастырып отырады. Басшылық өз бағалаулары мен жорамалдарын осы жағдайда ақылға сыйымды деп саналатын тарихи тәжірибеге және басқа әртүрлі факторларға негіздейді. Нақты нәтижелер басқаша жорамалдар мен жағдайларда берілген бағалаулар мен тұжырымдардан ерекшеленуі мүмкін. Келесі бағалаулар мен болжамдар Топтың қаржылық жағдайын көрсету үшін маңызды деп саналады.

Несиелердің құнсыздануына және дебиторлық берешекке резерв

Топ өз несиелері мен дебиторлық берешегінің құнсыздану деңгейіне ұдайы шолу жасап отырады. Топ несиелерінің құнсыздану резерві несиелер портфелі мен дебиторлық берешектің құнсыздануы салдарынан шегетін шығынды мойындау үшін жасалады. Несиелердің құнсыздануына және дебиторлық берешекке байланысты есепке алу бағасын Топ баға белгісіздігінің негізгі көзі деп санайды, өйткені (i) баға кезеңнен кезеңге өткен сайын үнемі өзгеріп отырады, сол сияқты болашақтағы жол берілетін дефолт көлемі және құнсызданған несие мен дебиторлық берешекке байланысты потенциалдық шығындар бағасы соңғы тәжірибеге негізделеді, ал Топтың (ii) бағалауға жұмсалатын шығындары мен нақты шығындары арасындағы кез-келген елеулі айырма Топтан тиісті резерв жасауды талап етеді, егер ол айтарлықтай ерекшеленетін болса, бұл жағдай Топтың болашақтағы шоғырландырылған пайда мен шығын туралы есебіне және шоғырландырылған қаржы есептілігіне елеулі түрде ықпал етуі мүмкін.

Несиешінің қаржылық қиындықтары бар болғанда және оған ұқсас несиешілер бойынша бірнеше тарихи деректер көзі болған жағдайда, Топ құнсызданудан шегетін кез-келген шығын сомасын бағалау үшін басшылықтың болжауларын пайдаланады. Осыған ұқсас жолмен Топ болашақтағы ақша ағынындағы өзгерісті несиешілердің төлем мәртебесіндегі теріс өзгерістерге нұсқайтын қолда бар мәліметтерді, активтер бойынша талаптардың орындалмауына байланысты ұлттық және жергілікті экономикалық ерекшеліктерді ескеріп, өткен жолғы тәжірибеге сүйене отырып бағалайды. Басшылық кредиттер мен дебиторлық тобындағыға ұқсас, кредит тәуекелінің және құнсызданудың объективті көрсеткіштерінің сипаттамасымен активтер бойынша тарихи тәжірибе негізінде бағалауды пайдаланады. Тарихи шығындар тәжірибесі тарихи тәжірибе кезеңіне әсер ете алмайтын ағымдағы жағдайларды көрсету үшін байқалатын мәліметтердің негізінде түзетіледі.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте қаржылық активтердің құнсыздану резервтері бүгінгі күнгі экономикалық және саяси жағдайлар негізінде анықталған. Әрине, Топ Қазақстан Республикасындағы жағдай бойынша болашақтағы кезеңдерде қандай өзгерістер болуы мүмкін екендігін және мұндай өзгерістердің қаржылық активтердің болашақтағы құнсыздану резервіне қаншалықты әсері болатындығын тап басып айта алмайды.

2012 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резервінің баланстық құны 302,926 млн. теңгені құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанында - 291,303 млн. теңге; 2010 жылдың 31 желтоқсанында - 253,237 млн.теңге болған).

Салық салу

Қазақстанның салықтық, валюталық және кедендік заңнамасына әртүрлі өзгерістер мен түсіндірмелер айтарлықтай жиі енгізіледі деуге болады. Басшылықтың мұндай заңнамаға қатысты түсіндірмесі және оның Топ қызметі мен мәмілелеріне қатысты қолданылуы тиісті өңірлік немесе мемлекеттік органдар тарапынан дау туғызуы мүмкін. Салықтық кезеңдер тиісті органдардың тексеру жүргізуі үшін қарастырылатын жылға дейінгі алдыңғы бес күнтізбелік жыл бойынша ашық қалады.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес басшылық өзінің тиісті заңнамалық түсіндірмесін қолдануға ыңғайлы әрі Топтың салықтық, валюталық және кедендік мәртебесі тиісінше расталады деп есептейді. Тиісті тексеру органдары жүргізетін тексеруден кейін қосымша салықтар, айыппұлдар мен өтемақы есептелуі мүмкін, бұл Топтың тапқан таза пайдасына айтарлықтай әсер етіп, тиісінше көрініс табуы мүмкін.

Сақтандыру шарттары бойынша туындайтын сақтандыру талаптары мен резервтері

Сақтандыру шарттары үшін бағалау сақтандыру талаптарының күтілетін түпкілікті құнына қатысты да, сол сияқты есеп жасалатын күнгі РПНУ бойынша сақтандыру талаптарының болашақтағы түпкілікті құнына қатысты да жасалуы мүмкін. Бизнестің кейбір бағыттары үшін РПНУ талаптары қаржылық ахуал туралы есептегі талаптар бойынша резервтің басым көпшілігін құрайды. Сақтандыру талаптарының түпкілікті құнын айқындау үшін ұзақ уақыт кезеңі талап етіледі. Автокаско және сақтандыру полистері үшін Топ жауапкершілігі бойынша талаптарды өтеудің келешек сомаларын болжамдау үшін талаптарды өтеудің өткен ағымдарын пайдалана отырып міндеттемені актуарлық жолмен анықтайды. Жария етілген талаптар құны мен РПНУ бизнестің қалған бағыттары үшін бағалау жүргізгенде басшылық жеткілікті тарихи мәліметтер жоқ болғандықтан, ҚҚК ұсынған ағымдағы мемлекеттік басқаруды қолданады. Осы басқару нұсқаулығына сәйкес РПНУ талаптарының резерві бизнестің әрбір бағыты бойынша күтілетін шығын коэффициентін пайдалана отырып, нақты жарияланған шығындар жиынтығын шегеру арқылы есептеледі. Сақтандыру талаптарының жалпы резерві ақша қаржысының уақытша құнын есепке алу үшін дисконтталмайды.

Талаптардың брутто резервтері және тиісінше қайта сақтандыруды өтеудің тиісті дебиторлық берешегі басшылықта бар ақпаратқа негізделген және түпкілікті сомасы одан арғы ақпарат пен оқиғалар нәтижесіне байланысты өзгеше болуы мүмкін әрі өтеу сомасына түзету жасауға әкеп соғуы мүмкін. Талаптар бойынша нақты тәжірибе баға негізделетін тарихи деректерден басқаша болуы мүмкін, осыған байланысты жекелеген талаптардың өтеу құны бұрын бағаланған шығындардан өзгеше болып шығуы мүмкін. Резервтер сомасындағы кез келген түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептіліктің қажетті түзетулер белгілі болған және бағалануы мүмкін кезеңде көрсетілетін болады.

Іскерлік бедел

Іскерлік бедел - бұл таза активтердің сатып алу құнының әділ құннан асып түсуі. Сатып алынған кәсіпорындар активтері мен міндеттемелерінің әділ құнын анықтау басшылықтың пікірін қажет етеді, мәселен, қойылған бағасы жоқ қаржы активтері мен міндеттемелер және нарықтық талаптар бағасын көрсететін қаржылық емес активтер. Әр түрлі әділ құндар кәсіпорынды сатып алғаннан кейін пайда болатын іскерлік беделдегі және кәсіпорын қызметінің нәтижесіндегі өзгерістерге әкеп соғады. Іскерлік бедел амортизацияланбайды, дегенмен құнсыздануы мүмкін болатын жағдайларда құнсыздану оқиғасына немесе өзгерістеріне байланысты жыл сайын немесе одан да жиірек тестілеуден өткізіледі.

Кәсіпорындарды біріктіру операциялары нәтижесінде сатып алынған іскерлік беделдің құнсыздануын талдау мақсатында іскерлік бедел бірігуден пайда табатын Топтың әрбір генерацияланушы бірлігіне немесе олардың тобына бөлінетін болады. Іскерлік беделдің құнсыздануын тестілеу генерацияланушы бірліктің немесе осындай бірліктер тобының баланстық құны мен оның өтеу құнын салыстырудан құралады. Өтелетін құн бірліктің әділ құны мен оның тұтыну құнының неғұрлым маңызды мәнін білдіреді. Тұтыну құны генерацияланушы бірліктің немесе осындай бірліктер тобының болашақта күтілетін ақша қаражаты ағынының ағымдағы құнын білдіреді. Әділ құн мәміле жасауға тілек білдіруден хабардар болған тараптар арасындағы нарықтық мәміледе генерацияланатын бірлікті сатудан алынатын соманы білдіреді.

Құнсыздануды тестілеу бағалаудың бірқатар саласын қамтиды: басқару есептілігі бойынша қалыпты талаптар шеңберінен шығатын кезеңдер үшін ақшалай қаражат ағындарын болжауды әзірлеу, компания үшін қолайлы дисконттық мөлшерлеме бағасы, генерацияланушы бірліктердің әділ құнының бағасы және іскерлік беделі тексерілетін әрбір қызмет түрінің бөлінетін активтерінің бағасы.

5. АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақша қаражаттары мен оның баламалары мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Кассадағы қолма-қол ақша	64,256	61,072	35,468
39 ХҚЕС-қа сәйкес несиелер және дебиторлық берешек ретінде көрсетілген:			
Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының («ЭЫДҰ») мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	257,783	217,348	144,820
ҚҰБ корреспонденттік шоттар	114,175	77,952	-
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	70,088	40,680	8,281
ҚҰБ қысқа мерзімді салымдар	15,001	10,000	72,003
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	5,764	2,469	5,978
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар (кері РЕПО келісімдері бойынша несиелер)	3,510	5,528	910
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	3,437	1,982	2,853
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	55	-	46
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	102,960	122,539
	<u>534,069</u>	<u>519,991</u>	<u>392,898</u>

Пайыздық ақша қаражаттары мен оның баламалары көрсетілген пайыздық мөлшерлеме және валюталар төмендегіінше берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Теңге	шетел валютасы	Теңге	шетел валютасы	Теңге	шетел валютасы
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдары	-	0.2%-0.6%	1.0%	0.3%	0.6%	0.2%-3.3%
ҚҰБ қысқа мерзімді салымдар	0.5%	-	0.5%	-	0.5%	-
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	-	0.7%-2.0%	-	0.7%	-
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	3.0%-8.5%	-	4.4%-8.0%	-	3.5%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	3.8%	-	-	-	6.0%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	-	-	0.1%-1.0%	-	0.1%-0.7%

Кепілге берілген активтердің әділ құны және 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кері РЕПО келісімдері бойынша қысқа мерзімді несиелердың баланстық құны төмендегінше берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Несиелердың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Несиелердың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Несиелердың баланстық құны	Кепілдің әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері мен ҚҰБ ноталары	3,459	3,721	5,528	5,596	910	1,003
Қазақстан банктерінің үлестік бағалы қағаздары	51	51	-	-	-	-
	<u>3,510</u>	<u>3,772</u>	<u>5,528</u>	<u>5,596</u>	<u>910</u>	<u>1,003</u>

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, кері РЕПО келісімдері бойынша несиелерды өтеу мерзімі бір айдан аз мерзімін құрайды.

6. МІНДЕТТІ РЕЗЕРВТЕР

Міндетті резервтер мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
39 ХҚЕС-қа сәйкес несиелер мен дебиторлық берешек ретінде көрсетілгендер:			
Міндетті резервке жатқызылған ҚҰБ-дегі қаражат	48,467	52,533	14,752
Міндетті резервке жатқызылған қолма-қол ақша	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>12,532</u>
	<u>48,467</u>	<u>52,533</u>	<u>27,284</u>

Міндетті резервтер депозит шоттарындағы қалдық ақшаны ұстап отыру үшін қойылатын және ҚҰБ талап ететін кассадағы қолма-қол ақша түріндегі ең төменгі резервтік талап болып табылады және ең төменгі резервтерді есептегенде пайдаланылады. 2011 жыл ішінде ҚҰБ ең төменгі резервтік талаптар мөлшерін көтерді, ал бұл өз кезегінде міндетті резервтер көлемін айтарлықтай ұлғайтты. 2012 жыл ішінде ҚҰБ Ең төменгі резервтік талаптар туралы ережесі қайта түзету енгізді. Осы түзетуге сәйкес, өтеу мерзімі 1 жылдан асатын кейбір ұзақ мерзімді міндеттемелер ең төменгі резервтік талаптардың есебінде ескерілмейді, бұл міндетті резервтердің азаюына әкеліп соқты.

7. ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржылық активтер:			
Туынды қаржы құралдары	733	3,304	4,640
Корпоративтік облигациялар	277	103	102
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	144	125	168
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	85	-	-
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	32	-	-
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	-	220	921
Инвестициялық пай қорларының үлестік бағалы қағаздары	-	-	220
	<u>1,271</u>	<u>3,752</u>	<u>6,051</u>

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер төмендегінше берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржылық міндеттемелер:			
Туынды қаржы құралдары	439	2,547	2,910

Табыс немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржылық активтердің пайыздық мөлшерлемелері төмендегі кестеде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті қаржы активтері бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Корпоративтік облигациялар	7.6%	9.0%	9.7%
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	13.8%	13.4%	11.3%
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	5.5%	-	-

Туынды қаржы құралдары мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан			2011 жылғы 31 желтоқсан			2010 жылғы 31 желтоқсан		
	Номинал- дық сомасы	Әділ құны		Номинал- дық сомасы	Әділ құны		Номинал- дық сомасы	Әділ құны	
		Актив	Міндетте- ме		Актив	Міндетте- ме		Актив	Міндетте- ме
Шетел валютасы бойынша шарттар									
Своптар	40,321	395	388	35,185	158	105	21,757	83	76
Форвардтар	32,159	83	51	76,958	3,085	2,442	87,403	4,051	2,834
Опциондар	7,231	255	-	4,627	61	-	7,620	506	-
		<u>733</u>	<u>439</u>		<u>3,304</u>	<u>2,547</u>		<u>4,640</u>	<u>2,910</u>

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, бағалау модельдері бойынша нарықтық деректер негізінде бағаланатын туынды қаржы құралдарынан басқа, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтердің есебін шығару үшін Топ бақыланатын ақпарат көздерінің баға белгілеу мәліметтерін пайдаланды.

8. КРЕДИТ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРЖЫ

Кредит мекемелеріндегі қаржы мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
39 ХҚЕС-қа сәйкес несиелер мен дебиторлық берешек ретінде көрсетілген:			
Кредит мекемелеріне берілетін несиелер	15,931	2,286	2,241
Мерзімдік салымдар	15,765	11,499	10,062
Туынды қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	1,105	7,313	7,822
	32,801	21,098	20,125
Минус - Құнсыздануға бөлінген резерв (19-Ескертпе)	(2)	(2)	(2)
	32,799	21,096	20,123

Кредит мекемелеріндегі қаржының пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі төмендегінше берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Кредит мекемелеріне берілетін несиелер	8.2%-17.0%	2017	14.5%-17.0%	2015	12.0%-17.0%	2015
Мерзімді салымдар	0.5%-9.0%	2013-2014	0.5%-12.5%	2012-2014	4.5%-12.5%	2013
Туынды қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	0.2%-1.8%	2013	0.2%-1.8%	2012	0.2%-1.8%	2012

9. САТУҒА АРНАЛҒАН, ҚОЛДА БАР ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	110,878	137,733	173,314
Корпоративтік облигациялар	88,657	72,099	56,811
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	84,719	52,764	6,148
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	20,839	9,318	6,522
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	11,254	8,156	-
Қазақстандық банктердің облигациялары	8,349	6,000	3,347
Жергілікті муниципалдық облигациялар	3,997	4,035	4,274
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	2,529	1,394	1,569
Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздары	1,927	2,950	944
ҚҰБ ноталары	889	11,146	27,838
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	188	295	230
Шетелдік корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	136	-	111
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	-	-	186
	<u>334,362</u>	<u>305,890</u>	<u>281,294</u>
РЕПО келісімдерінің объектісі болып табылады ҚҰБ ноталары және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	3,369	9,474	4,211

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімдері төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	2011 жылғы 31 желтоқсан	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	2010 жылғы 31 желтоқсан	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	4.5%	2013-2027	4.1%	2012-2027	4.5%	2011-2025			
Корпоративтік облигациялар	7.2%	2013-2021	7.1%	2012-2021	8.2%	2011-2021			
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	3.8%	2013-2020	6.6%	2012-2020	12.6%	2012-2016			
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	5.6%	2015-2026	7.2%	2015-2026	6.9%	2015-2026			
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	3.4%	2015-2021	5.5%	2015-2021	-	-			
Қазақстандық банктердің облигациялары	8.3%	2013-2022	8.9%	2012-2030	11.4%	2011-2022			
Жергілікті муниципалдық облигациялар	4.9%	2015	4.9%	2015	4.9%	2015			
ҚҰБ ноталары	1.0%	2013	1.2%	2012	1.5%	2011			
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	-	-	-	-	9.0%	2011			

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес, сатуға арналған қолдағы бар инвестициялық бағалы қағаздардың барлығының әділ құнын есептеу үшін Топ тәуелсіз ақпарат көздерінің бағалық котировкаларын пайдаланды.

2008 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес жалпы әділ құны 4, 925 миллион теңге болатын белгілі бір борыштық және үлестік бағалы қағаздарды Топ әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын қаржы активтері санатынан шығарып, сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарға қайта жіктемеледі. Мұндай санатқа қайта жіктемелеу қаржылық дағдарыс салдарынан нарықтағы операциялық ауқымы айтарлықтай азайған бағалы қағаздар бойынша жүргізілді. Қаржылық топ өзінің инвестициялық стратегиясын қайта қарады және жақын арадағы болашақта Топтың мұндай бағалы қағаздарды ұстап отыру қабілеті жеткілікті дәрежеде.

Қайта жіктемелеу жүргізілген борыштық және үлестік бағалы қағаздар мынадай түрде берілген:

	Тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	2012 жылғы 31 желтоқсандағы есептік күнгі жағдай Әділ және баланстық құн	2012 жылғы 31 желтоқсандағы есептік күнгі жағдай Әділ және баланстық құн	2008 жылғы 31 желтоқсандағы қайта жіктелеген күнгі жағдай Әділ және баланстық құн
Борыштық бағалы қағаздар				
«Қазақстан Даму банкі» АҚ облигациялары	7.0%	3,265	2,713	2,213
Шетелдік мемлекеттер мен ұйымдардың бағалы қағаздары	9.8%-14.5%	-	-	1,987
		3,265	2,713	4,200
Үлестік бағалы қағаздар				
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары		59	59	74
Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздары		-	-	651
		59	59	725

Топ 2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздарын сатты.

Қайта жіктемелеу жүргізілген борыштық бағалы қағаздарды өтеуден түсетін, Топтың күтетін бағаланған қаржылық ағыны төменде берілген:

	2008 жылғы 31 желтоқсандағы қайта жіктелеген күнгі жағдай
Борыштық бағалы қағаздар	
«Қазақстан Даму банкі» АҚ облигациялары	4,711
	4,711

Егер бағалы қағаздарға қайта жіктелмеу жасалмаған болса, пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте танылуға тиіс таза пайда/(шығын) 2012, 2011 және 2010 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған қаржылық жылға арналған төмендегі кестесінде көрсетіледі.

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Борыштық бағалы қағаздар			
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	712	199	167
Шетелдік мемлекеттер мен ұйымдардың бағалы қағаздары	-	-	15
	<u>712</u>	<u>199</u>	<u>182</u>
Үлестік бағалы қағаздар			
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	37	3	(1)
Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздары	-	(139)	(117)
	<u>37</u>	<u>(136)</u>	<u>(118)</u>

10. ӨТЕЛГЕНГЕ ДЕЙІН ҰСТАЛАТЫН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің казынашылық вексельдері	12,437	9,841	7,716
Корпоративтік облигациялар	8,237	7,571	5,545
Қазақстандық банктердің облигациялары	3,065	515	-
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	996	-	-
Грузия Ұлттық Банкінің ноталары	579	877	1,172
Қырғыз Республикасының казынашылық облигациялары	225	190	601
Қырғыз Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	222	-	-
ҚҰБ ноталары	5	59,860	159,385
	<u>25,766</u>	<u>78,854</u>	<u>174,419</u>
РЕПО келісімдерінің объектісі болып табылады ҚҰБ ноталары	-	18,003	-

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардың пайыздық мөлшерлемесі мен мерзімі төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	5.1%	2013-2030	7.2%	2012-2015	4.6%	2013-2015
Шетелдік ұйымдардың бағалы қағаздары	14.6%	2014-2016	-	-	-	-
Корпоративтік облигациялар	12.6%	2015-2020	14.6%	2012-2017	8.8%	2011-2017
Қазақстандық банктердің облигациялары	9.7%	2013-2016	5.6%	2015	-	-
Грузия Ұлттық Банкінің ноталары	13.2%	2016-2017	14.7%	2012-2016	6.4%	2011-2012
Қырғыз Республикасының қазынашылық облигациялары	14.1%	2013	14.9%	2012	4.3%	2011
Қырғыз Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	2.3%	2013	-	-	-	-
ҚҰБ ноталары	1.5%	2013	1.2%	2012	1.1%	2011

11. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР

Клиенттерге берілген несиелер мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
39 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес несиелер және дебиторлық берешек ретінде көрсетілгендері:			
Клиенттерге берілген несиелер	1,619,850	1,471,436	1,341,140
Овердрафтар	2,284	4,107	1,370
	1,622,134	1,475,543	1,342,510
Минус – Құнсыздануға бөлінген резерв (19-ескертпе)	(302,926)	(291,303)	(253,237)
Клиенттерге несиелер	1,319,208	1,184,240	1,089,273

Клиенттердің несиелері бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме клиенттер несиелерінің орташа балансына бөлінген кредиттік портфель бойынша пайыздық табыс ретінде есептеледі. 2012 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде кредиттік портфель бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме 12.1%-ды (2011 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде – 13.2 %; 2010 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде – 14.5%) құрды.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес Топтың он ірі клиент бойынша шоғырланған несиелер көлемі 331,012 миллион теңге болды, бұл Топтың кредиттік портфелі жиынтығының 20%-н құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанында – 284,771 миллион теңге, 19%; 2010 жылдың 31 желтоқсанында - 267,072 миллион теңге, 20%;) және Топ капиталының 97%-н құрады (2011 жылғы 31 желтоқсанда - 92%, 2010 жылдың 31 желтоқсанында – 84% болған).

Аталған несиелер бойынша 2012 жылғы 31 желтоқсандағы есептемеге сәйкес 45,966 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану резерві жасалды (2011 жылдың 31 желтоқсанында – 52,712 миллион теңге; 2010 жылдың 31 желтоқсанында – 49,403 миллион теңге болған).

Төменде несиелердің ағымдағы құнына жасалған талдау қамтамасыз етудің әділ құны бойынша емес, алынған несиені қамтамасыз етуге қатысты кесте берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік немесе жылжымайтын мүлікті иелену құқығымен қамтамасыз етілген несиелер	787,676	674,613	688,518
Кепілдікпен қамтамасыз етілген несиелер	296,346	293,406	283,278
Корпоративтік акциялармен қамтамасыз етілген несиелер	96,595	58,755	18,606
Ауыл шаруашылық өнімдерімен қамтамасыз етілген несиелер	72,000	49,490	31,158
Ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген несиелер	47,333	38,001	48,758
Құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген несиелер	20,755	19,467	18,906
Тауарлық-материалдық қорлармен қамтамасыз етілген несиелер	17,320	22,757	11,100
Көлікпен қамтамасыз етілген несиелер	16,303	26,213	25,997
Аралас қамтамасыз етумен қамтамасыз етілген несиелер	244,360	276,105	202,592
Қамтамасыз етілмеген несиелер	23,446	16,736	13,597
	1,622,134	1,475,543	1,342,510
Минус – Несиелердің құнсыздану резерві (19-Ескертпе)	(302,926)	(291,303)	(253,237)
Клиенттерге берілген несиелер	1,319,208	1,184,240	1,089,273

Несиелер экономиканың мынадай секторлары бойынша берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	%	2011 жылғы 31 желтоқсан	%	2010 жылғы 31 желтоқсан	%
Бөлшек несиелер:						
- тұтыну несиелері	219,809	14%	168,766	11%	136,271	10%
- ипотекалық несиелер	110,141	7%	119,199	8%	133,958	10%
	329,950		287,965		270,229	
Көтерме сауда	287,126	18%	287,987	19%	277,222	21%
Құрылыс	168,244	10%	168,065	11%	180,353	13%
Қызметтер	157,560	9%	122,038	8%	104,270	8%
Жылжымайтын мүлік	120,038	7%	120,617	8%	96,724	7%
Ауыл шаруашылығы	116,467	7%	94,155	6%	86,460	6%
Бөлшек сауда	104,408	6%	100,847	7%	92,185	7%
Қаржы секторы	66,250	4%	-	-	-	-
Химия өнеркәсібі	41,127	3%	9,244	1%	9,805	1%
Көлік құралдары	39,885	3%	44,223	3%	29,688	2%
Тамақ өнеркәсібі	37,414	2%	44,787	3%	37,086	3%
Металлургия	36,851	2%	37,023	3%	44,689	3%
Тау-кен өндіру саласы	36,143	2%	4,617	0%	5,507	0%
Қонақ үй бизнесі	32,668	2%	39,008	3%	54,416	4%
Мұнай және газ	10,836	1%	37,376	3%	10,218	1%
Машина жасау	9,416	1%	7,393	1%	7,689	1%
Энергетика	7,906	1%	56,665	4%	22,143	2%
Жеңіл өнеркәсіп	4,553	0%	5,813	0%	7,472	1%
Байланыс	1,642	0%	94	0%	232	0%
Өзгелері	13,650	1%	7,626	1%	6,122	0%
	1,622,134	100%	1,475,543	100%	1,342,510	100%

2012 жылғы 31 желтоқсандағы есептемеге сәйкес несиелер бойынша есептелген сыйақы сомасы 103,278 млн.теңгені құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанында - 112,313 миллион теңге, 2010 жылдың 31 желтоқсанында – 121,752 миллион теңге болды).

12. ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК, ҒИМАРАТТАР МЕН ЖАБДЫҚТАР

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар қозғалысы төмендегінше берілген:

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:					
2011 ж. 31 желтоқсан	47,866	1,882	19,433	15,807	84,988
Түсімдер	4,083	661	1,996	2,274	9,014
Шығарылғаны	(334)	(181)	(442)	(2,005)	(2,962)
Аударымдар	1,976		315	(2,291)	-
Қайта бағалау	(1,352)	-	-	-	(1,352)
Құнсыздану	(457)	-	-	-	(457)
Бағамдық айырмалар	31	1	5	8	45
2012 ж. 31 желтоқсан	51,813	2,363	21,307	13,793	89,276
Жинақталған тозу:					
2011 ж. 31 желтоқсан	1,175	1,164	13,012	6,122	21,473
Есептеулер	1,645	245	3,233	922	6,045
Шығарылғаны	(8)	(180)	(532)	(377)	(1,097)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылғаны	(2,170)	-	-	-	(2,170)
Бағамдық айырмалар	10	7	2	1	20
2012 ж. 31 желтоқсан	652	1,236	15,715	6,668	24,271
Баланстық құн:					
2012 ж. 31 желтоқсан	51,161	1,127	5,592	7,125	65,005
	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:					
2010 ж. 31 желтоқсан	47,036	1,596	17,769	14,333	80,734
Түсімдер	2,421	326	2,164	4,220	9,131
Шығарылғаны	(16)	(84)	(503)	(2,754)	(3,357)
Қайта бағалау	(1,610)	-	-	-	(1,610)
Құнсыздану	(1)	-	-	-	(1)
Бағамдық айырмалар	36	44	3	8	91
2011 ж. 31 желтоқсан	47,866	1,882	19,433	15,807	84,988
Жинақталған тозу:					
2010 ж. 31 желтоқсан	649	1,010	10,434	4,653	16,746
Есептеулер	579	188	3,066	1,888	5,721
Шығарылғаны	-	(79)	(489)	(420)	(988)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылғаны	(58)	-	-	-	(58)
Бағамдық айырмалар	5	45	1	1	52
2011 ж. 31 желтоқсан	1,175	1,164	13,012	6,122	21,473
Баланстық құн:					
2011 ж. 31 желтоқсан	46,691	718	6,421	9,685	63,515

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:					
2009 ж. 31 желтоқсан	42,437	1,591	16,566	15,894	76,488
Түсімдер	1,628	279	1,145	5,681	8,733
Шығарылғаны	(1,393)	(287)	(627)	(2,128)	(4,435)
Аударымдар	4,388	16	698	(5,102)	-
Қайта бағалау	82	-	-	-	82
Құнсыздану	(27)	-	-	-	(27)
Бағамдық айырмалар	(79)	(3)	(13)	(12)	(107)
2010 ж. 31 желтоқсан	47,036	1,596	17,769	14,333	80,734
Жинақталған тозу:					
2009 ж. 31 желтоқсан	215	961	7,864	4,290	13,330
Есептеулер	494	274	2,911	1,696	5,375
Шығарылғаны	-	(225)	(574)	(1,103)	(1,902)
Аударымдар	-	1	224	(225)	-
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылғаны	(67)	-	-	-	(67)
Бағамдық айырмалар	7	(1)	9	(5)	10
2010 ж. 31 желтоқсан	649	1,010	10,434	4,653	16,746
Баланстық құн:					
2010 ж. 31 желтоқсан	46,387	586	7,335	9,680	63,988

Жылжымайтын мүлікті қайта бағалау бойынша Топтың саясатына сәйкес, жылжымайтын мүліктің бүкіл классы – ғимараттар мен құрылыстарды әрбір үш жыл сайын қайта бағалап отыру талап етіледі. Ерекше нарықтық немесе мүліктік индикаторлар өзгерген жағдайда, Топ қайта бағалауды бұдан да тұрақты өткізіп отыра алады.

2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ бір жылжымайтын мүлік нысаны бойынша орналасқан жеріне байланысты нарықтық жағдайдың нашарлау оқиғасын айқындап, осы нысанды әдеттегі қайта бағалау циклінен тыс 3 әдісті пайдаланып, қайта бағалауға шешім қабылдады; табыс әдісін, салыстыру әдісін және шығындық әдісімен қоса. Бұл нысан бұған дейін 2,259 млн. теңге мөлшеріндегі қайта бағаланған құны бойынша есепке алынып келді және қайта бағалау нәтижесінде 819 млн. теңгеге қайта бағаланды.

Топ ғимараттар мен құрылыстарға 2012 жылғы 29 қарашада қайта бағалау жүргізді. Бағалауды тәуелсіз бағалаушы - «Бизнес Партнер» ЖШС жүзеге асырды. Тәуелсіз бағалаушы жылжымайтын мүліктің әділ құнын анықтау кезінде үш түрлі әдісті пайдаланды: табыстық әдіс, капиталдандыру табысымен; салыстырмалық әдіс, нарықтық ақпаратты қолдану арқылы және шығындық әдіс.

Табысты капиталдандыру іске асырылатын табыстық әдіс пен нарықтық ақпаратты қолдану арқылы жүргізілетін салыстырмалық әдіс ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау мақсатында белсенді әрекет ететін нарық жағдайындағы қайта бағалау объектілері үшін пайдаланылды. Шығындық әдіс қайта бағалау объектілері үшін белсенді әрекет ететін нарықтық жағдай болмағанда пайдаланылды. Ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы 51,161 миллион теңгені құрады. Ғимараттар мен құрылыстардың танылуға тиіс баланстық құны, егер бұл активтер қалдық құнымен көрсетілетін болса 52,223 миллион теңге болар еді.

13. САТУҒА АРНАЛҒАН АКТИВТЕР

2010 және 2009 жылдар ішінде клиенттерге берілген кейбір несиелер бойынша контрагенттердің дефолтқа ұшырауы салдарынан Топ кейбір несиелер бойынша кепілдерді әділ құны бойынша сатуға арналған актив ретінде тану жүргізді. Кейін активтер, тиісті деңгейдегі басшылық сатып алушыны белсенді іздестіру және осы жоспарды аяқтауға ниеттенуіне байланысты, оны сатуға жұмсалған шығындарға шегерілген ең төменгі әділ құны бойынша немесе ағымдағы құны бойынша бағаланған. Танылған активтер құрамына жер, ғимараттар және құрылыстар кіреді. Сатудан алынған түсім активтердің ағымдағы құнынан асып түседі деп күтілген, сондықтан аталған активтер бойынша құнсыздану шығындары 2011 және 2010 жылдар ішінде танылмаған болатын. 2012 жылғы маусымда Топ сатуға арналған активтерге тәуелсіз бағалау жүргізді. Қайта бағалаудың нәтижелері бойынша Топ құнсызданудан 2,100 миллион теңге сомасындағы шығынды таныды.

Қазіргі уақытта бұл активтерді сатуға белсенді әрекеттер жасалып жатқанына қарамастан, олардың басым бөлігі қысқа мерзім ішінде сатылмады. Дегенмен, басшылық бұл активтерді бұрынғыдай сатпақ ниетте. Активтердің бағасы ағымдағы әділ құнынан аспай отырғандықтан, олар 2012 жылдың аяғында сатуға арналған активтер ретінде жекеленген күйінде қалып отыр.

14. САҚТАНДЫРУ АКТИВТЕРІ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Сақтандыру активтері мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Әлі алынбаған сыйлықақы резерві, қайта сақтандырушының үлесі	7,065	8,582	2,561
Қайта сақтандыру бойынша сақтандыру өтемдері	5,003	1,744	5,154
	<u>12,068</u>	<u>10,326</u>	<u>7,715</u>
Алынатын сыйлық	2,855	3,224	1,559
Сақтандыру активтері	<u>14,923</u>	<u>13,550</u>	<u>9,274</u>

Сақтандыру міндеттемелері мыналардың құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Шығындарды реттеуге арналған резерві	13,108	8,146	8,982
Әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақылардың резерві, брутто	<u>9,908</u>	<u>12,129</u>	<u>5,550</u>
	23,016	20,275	14,532
Қайта сақтандырушылар мен агенттер алдындағы кредиторлық берешек	<u>2,185</u>	<u>2,753</u>	<u>1,132</u>
Сақтандыру міндеттемелері	<u>25,201</u>	<u>23,028</u>	<u>15,664</u>

Сақтандыру тәуекелі

Сақтандыру тәуекелі дегеніміз Топтың күтулеріне қатысты сақтандыру сәтіндегі сақтандыру оқиғаларының уақыт ішінде өзгеруіне, жиілігіне немесе күрделілігіне байланысты тәуекел. Сақтандыру тәуекелі Қазақстан Республикасында шоғырланған.

Сақтандыру және баға түзілу тәуекелі

Топ қабылдануы мүмкін, классы, табиғаты және қызмет түрі бойынша сақтандырудың егжей-тегжейін көрсететін сақтандыру жөніндегі нұсқауларды, өнімнің түрлері және сауда маркалары бойынша баға саясатын, сондай-ақ полистерді құрастыруды және бұдан кейінгі кез-келген өзгерістерді орталықтандыра бақылауды пайдалана отырып сақтандыру және баға түзілу тәуекелін басқарады.

Өтемдерді басқаруға байланысты тәуекел

Өтемдер сәйкессіз түрде реттеулі немесе төленуі мүмкін екені тұрғысынан тәуекелді басқару АТ жүйелердің бірқатар бақылауларын және тәжірибелі қызметкерлер қолмен жүзеге асыратын бақылауларды пайдалана отырып жүргізіледі. Бұл жан-жақты саясаттармен және рәсімдермен қатар барлық өтемдер тиісті түрде және дұрыс нысанда, дер кезінде реттеледі деген сенімділікті қамтамасыз етеді.

Қайта сақтандыру тәуекелі

Қайта сақтандыру негізгі зілзалалардың әсерінен қорғану үшін немесе жекелеген елеулі өтемдер кезінде күтілмеген ауқымдарға немесе қолайсыз ағымдарға қарсы және Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді аудару үшін пайдаланылады.

Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді қайта сақтандыру контрагент қаржылық тұрғыда қорғалған компания болып табылған және қайта сақтандыру сыйлықақысы пайдалы болған жағдайда ғана тиімді болмақ. Акцептіленуі мүмкін болатын қайта сақтандырушылар, арнаулы бекітілген жағдайларды қоспағанда, А немесе одан жоғарғы рейтингке ие.

Резервтерді жасақтау тәуекелі

Резервтерді жасақтау тәуекелі сыйлықақыларға да, өтемдерге де қатысты. Резервтердің дұрыс бағаланбауы салдарынан өтемдерді төлеу немесе оларды реттеу талап етілуі ықтимал болған жағдайда, бұл қаржы тапшылығына алып келу тәуекелі бар. Өтемдер туралы ақпарат резервтерді жасақтау тәуекелінің тарихи сипаты туралы мәліметтер береді.

Сақтандыру өтемдеріне резервтер, залал туралы хабарламалардың реттелмеу мүмкіндігін және ұқсас өтеулер бойынша тәжірибенің негізінде қазіргі сәтте бар ақпараттың негізінде жасақталған.

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін сақтандыру өтемдерін төлеу резервтерінің қоғалысы мынадай түрде берілген:

	2012 ж.	2011 ж.	2010 ж.
Сақтандыру өтемдерін төлеу резерві, жылдың басы	8,146	8,982	3,008
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервіндегі қайта сақтандырушылар үлесі, жылдың басы	(1,744)	(5,154)	(1,147)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың басы	6,402	3,828	1,861
Плюс жұмсалған сақтандыру өтемдері	12,733	10,394	7,470
Минус жүргізілген сақтандыру төлемдері	(11,030)	(7,820)	(5,503)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың соңы	8,105	6,402	3,828
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервіндегі қайта сақтандырушылар үлесі, жылдың соңы	5,003	1,744	5,154
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервтері, жылдың соңы	13,108	8,146	8,982

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақысы бойынша резервтер қозғалысы мынадай түрде берілген:

	2012 ж.	2011 ж.	2010 ж.
Әлі алынбаған сыйлықақылар резерві, брутто, жылдың басы	12,129	5,550	5,394
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың басы	(8,582)	(2,561)	(2,163)
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың басы	3,547	2,989	3,231
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі өзгеріс	(2,221)	6,579	156
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушы үлесінің өзгерісі	1,517	(6,021)	(398)
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі таза өзгеріс	(704)	558	(242)
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, кезеңнің аяғы	2,843	3,547	2,989
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың соңы	7,065	8,582	2,561
Әлі алынбаған сыйлықақылар резерві, брутто, жылдың соңы	9,908	12,129	5,550

15. ӨЗГЕ АКТИВТЕР

Өзге активтер мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
39 ХКЕС-қа (IAS) сәйкес несие немесе дебиторлық берешек ретінде есепке алынатын өзге аржылық активтер:			
Банктік қызмет бойынша дебиторлар	5,429	2,873	2,197
Зейнетақы активтерін басқару үшін есептелген комиссия	2,239	382	1,744
Банктік емес қызмет бойынша дебиторлар	1,076	1,217	1,226
Есептелген өзге комиссиялық табыс	647	625	569
Басқасы	3	9	167
	9,394	5,106	5,903
Минус - Құнсыздану резерві (19-ескертпе)	(1,576)	(1,125)	(772)
	7,818	3,981	5,131
Өзге қаржылық емес активтер:			
Алдын ала төленген корпоративтік табыс салығы	1,835	3,133	3,175
Тауарлық-материалдық қор	1,442	1,552	1,486
Табыс салығынан басқа алдын-ала төленген салықтар	1,222	664	773
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар үшін алдын-ала төлемдер	1,153	1,260	2,345
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық активтер (20-ескертпе)	1,091	314	350
Қауымдас компанияларға инвестициялар	53	67	224
Басқасы	568	429	710
	7,364	7,419	9,063
Минус - Құнсыздану резерві (19-ескертпе)	(813)	(1,100)	(1,217)
	6,551	6,319	7,846
	14,369	10,300	12,977

16. КЛИЕНТТЕР ҚАРЖЫСЫ

Клиенттер қаржысы мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілген:			
Мерзімдік салымдар:			
Жеке тұлғалар	543,592	426,219	387,510
Заңды тұлғалар	401,704	420,648	531,182
	<u>945,296</u>	<u>846,867</u>	<u>918,692</u>
Ағымдағы шоттар:			
Заңды тұлғалар	603,249	570,595	393,696
Жеке тұлғалар	150,637	140,014	103,367
	<u>753,886</u>	<u>710,609</u>	<u>497,063</u>
	<u>1,699,182</u>	<u>1,557,476</u>	<u>1,415,755</u>

2012 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жалпы клиенттер қаржысы сомасының шамамен 42 %-ы Топтың байланысқан клиенттерінің аса ірі он тобының үлесінде болды (2011 жылдың 31 желтоқсанында - 51%-ы, 2010 жылдың 31 желтоқсанында – 50 %-ы болған), байланысты клиенттердің әр тобы өз ара топ ішінде байланысты клиенттерді білдіреді.

Басшылықтың пікірінше, қаржыны алып алған жағдайда, төлемдерді қамтамасыз ету мақсатында өзінің өтімді активтерін өткізу үшін Топ алдын-ала тиісінше хабарлама алады.

Клиенттердің қаржысына секторлар бойынша жасалған талдау төмендегінше көрсетілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	%	2011 жылғы 31 желтоқсан	%	2010 жылғы 31 желтоқсан	%
Жеке тұлғалар және кәсіпкерлер	694,228	41%	566,233	36%	490,877	35%
Мұнай және газ	312,023	18%	326,157	21%	329,416	23%
Қаржы секторы	123,951	7%	25,064	2%	24,568	2%
Көтерме сауда	107,014	6%	137,855	9%	88,061	6%
Үкімет	78,316	5%	50,531	3%	26,854	2%
Өзге тұтынушылық қызметтер	77,579	5%	53,124	3%	55,775	4%
Құрылыс	68,627	4%	72,824	5%	34,209	2%
Тасымалдау	58,308	3%	126,104	8%	179,584	13%
Металлургия	29,862	2%	27,207	2%	43,853	3%
Байланыс	28,675	2%	4,184	0%	15,180	1%
Білім беру	13,862	1%	13,110	1%	10,934	1%
Энергетика	12,577	1%	57,679	4%	22,803	2%
Сақтандыру және зейнетақы қорларының қызметі	11,187	1%	17,058	1%	49,243	3%
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	8,858	0%	10,511	1%	6,143	0%
Басқасы	<u>74,115</u>	<u>4%</u>	<u>69,835</u>	<u>4%</u>	<u>38,255</u>	<u>3%</u>
	<u>1,699,182</u>	<u>100%</u>	<u>1,557,476</u>	<u>100%</u>	<u>1,415,755</u>	<u>100%</u>

17. КРЕДИТ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫСЫ

Кредит мекемелерінің қаржысы мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің несиелері мен салымдары	5,403	8,717	16,422
Қазақстандық банктердің несиелері мен салымдары	4,784	29,340	52,159
Корреспонденттік шоттар	2,529	1,752	1,185
Өзге қаржылық мекемелердің несиелері	1,542	1,006	1,412
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің несиелері мен салымдары	944	819	225
	<u>15,202</u>	<u>41,634</u>	<u>71,403</u>

Бұдан әрі кредит мекемелері қаржысының пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі көрсетілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің несиелері мен салымдары	0.8%-6.5%	2013-2023	1.1%-7.7%	2012-2023	1.1%-7.7%	2011-2023
Қазақстандық банктердің несиелері мен салымдары	3.0%	2013	0.1%-0.5%	2012	4.5%	2011
Өзге қаржылық мекемелердің несиелері	2.8%-5.2%	2014-2016	3.0%-3.9%	2012-2014	2.3%-3.1%	2012-2014
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің несиелері мен салымдары	5.5%	2013	2.5%-3.4%	2012-2013	2.7%-3.9%	2013

Кепілге берілген активтердің әділ құны және РЕПО келісімдері бойынша несиелердың баланстық құны 2012, 2011, 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес мынадай түрде берілген:

	2011 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан	
	Кепілдің әділ құны	Несиенің баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Несиенің баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Несиенің баланстық құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрілігінің қазынашылық вексельдері	2,943	2,791	-	-	-	-
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	426	300	-	-	-	-
ҚҰБ ноталары	-	-	28,429	27,001	4,211	4,000
	<u>3,369</u>	<u>3,091</u>	<u>28,429</u>	<u>27,001</u>	<u>4,211</u>	<u>4,000</u>

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, кері РЕПО келісімдері бойынша салымдар мен несиелерды өтеу мерзімі бір айдан аз мерзімін құрайды.

ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің бірқатарымен жасалған несиелік шарттарының талаптарына сәйкес Топ белгілі бір қаржылық коэффициенттердің, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне қатысты көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз етуге міндетті. Топтың кейбір қаржылық келісімдерінде Топтың өз активтеріне ауыртпалық салу мүмкіндігін шектейтін ережелер бар. Егер Топ аталған ережелер бойынша міндеттемелерді орындамаса, бұл жағдай төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға және Топтың өзге қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ сенімді басқару және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген коэффициенттер бойынша талаптарды орындап отырды.

18. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар құрамына мыналар кіреді:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар:			
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	11,725	11,754	11,725
Теңгемен көрсетілген, кері инфляцияға индекстелген облигациялар	8,455	8,406	8,120
Теңгемен көрсетіліп, инфляцияға байланысты индекстелген облигациялар	3,926	3,951	14,132
Барлық шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар жиынтығы	24,106	24,111	33,977
Шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар:			
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	277,813	276,566	207,701
Теңгемен көрсетілген облигациялар	-	10,391	10,489
Барлық шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар жиынтығы	277,813	286,957	218,190
Барлық шығарылған борыштық бағалы қағаздар жиынтығы	301,919	311,068	252,167

Осы аталған шығарылған борыштық бағалы қағаздардың купондық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі төмендегінше берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	2011 жылғы 31 желтоқсан Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	2010 жылғы 31 желтоқсан Купондық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар:						
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	7.5%-13.0% 15% минус инфляция	2014-2018	7.5%-13.0% 15% минус инфляция	2014-2018	7.5%-13.0% 15% минус инфляция	2014-2018
Теңгемен көрсетілген, кері инфляцияға индекстелген облигациялар	мөлшерлемесі инфляция	2015-2016	мөлшерлемесі инфляция	2015-2016	мөлшерлемесі инфляция	2015-2016
Теңгемен көрсетіліп, инфляцияға байланысты индекстелген облигациялар	мөлшерлемесі плюс 1%	2015	мөлшерлемесі плюс 1%	2015	мөлшерлемесі плюс 1%	2015
Шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар:						
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	7.3%-9.3%	2013-2021	7.3%-9.3%	2013-2021	7.3%-9.3%	2013-2017
Теңгемен көрсетілген облигациялар	-	-	12.7%	2012	12.7%	2012

Субординацияланған борыштық бағалы қағаздар Топтың қамтамасыз етілмеген міндеттемелері болып табылады және Топтың ағымдағы әрі болашақтағы барлық басымдықты берешектерінің төлеміне қатысты субординацияланған болып табылады. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар жарты жылдық және жылдық негізде төленеді.

АҚШ долларымен номинацияланған облигациялар шығару талаптарына сәйкес, Топ қаржылық көрсеткіштерді ұстап отыру жөнінде белгілі бір міндеттемелерді, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне, нарықтық әділ құннан төмен бағамен жасалатын мәмілелер бойынша шектеулерге және дивиденд төлеуге қатысты міндеттемелерді орындауға тиіс. Сонымен қатар, АҚШ долларымен көрсетілген облигацияларды шығару талаптарында Топтың өз активтері бойынша кепіл құқығын жасау мүмкіндігін шектейтін ережелер де қамтылады. Мұндай қағидаларға сәйкес өз міндеттемелерін орындамау Топтың төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға, сондай-ақ өзге қаржылық келісімдер талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін. Басшылықтың пікірінше, 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ сенімді басқару және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген коэффициенттер бойынша талаптарды орындап отырды.

19. ҚҰНСЫЗДАНУ РЕЗЕРВТЕРІ ЖӘНЕ ӨЗГЕ РЕЗЕРВТЕР

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша құнсызданудан жинақталған шығындардағы, сыйақы есептелетін активтер бойынша құнсыздану резервтеріндегі және өзге активтер бойынша қозғалыс мынадай түрде берілген:

	Клиенттер несиелері	Кредит мекемелерін дегі қаржы	Сатуға арналған, қолда бар инвестиция- лық бағалы қағаздар	Өзге активтер	Барлығы
2009 жылғы					
31 желтоқсан	(207,101)	(9)	(730)	(1,472)	(209,312)
(Қосымша резервтер жасақтау)/резервтерді қайта қалпына келтіру	(47,104)	9	(481)	(852)	(48,428)
Шығынға жазулар	87	-	-	296	383
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	881	(2)	(1)	39	917
2010 жылғы					
31 желтоқсан	(253,237)	(2)	(1,212)	(1,989)	(256,440)
(Қосымша резервтер жасақтау)/резервтерді қайта қалпына келтіру	(38,603)	-	114	(666)	(39,155)
Шығынға жазулар	1,427	-	-	407	1,834
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	(890)	-	-	23	(867)
2011 жылғы					
31 желтоқсан	(291,303)	(2)	(1,098)	(2,225)	(294,628)
(Қосымша резервтер жасақтау)/резервтерді қайта қалпына келтіру	(15,023)	(1)	99	(437)	(15,362)
Шығынға жазулар	5,500	-	-	271	5,771
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	(2,100)	1	-	2	(2,097)
2012 жылғы					
31 желтоқсан	(302,926)	(2)	(999)	(2,389)	(306,316)

Резервтер берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резервтерді білдіреді. Резервтердегі қозғалыс төмендегінше көрсетілген:

	2012 ж.	2011 ж.	2010 ж.
Жылдың басында	(3,388)	(3,861)	(4,433)
Резервтерді жасақтау	(8,778)	(9,983)	(9,474)
Резервтерді қалпына келтіру	7,816	10,462	10,102
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	(35)	(6)	(56)
Жылдың аяғында	(4,385)	(3,388)	(3,861)

20. САЛЫҚ САЛУ

HSBK (Europe) B.V., «НБК Банк» АҚ, «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ, «НБК ҚАРЖЫ» ААҚ және «Халық Банк Грузия» АҚ қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарына Қазақстан Республикасында салық салынады. HSBK (Europe) B.V. тапқан пайдасына Нидерландыда салық салынады. «НБК Банк» АҚ мен «НБК ҚАРЖЫ» ААҚ-на Ресей Федерациясында салық салынады. «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ-на Қырғыз Республикасында салық салынады. «Халық Банк Грузия» АҚ-на Грузияда салық салынады.

Пайда салығын төлеу бойынша жұмсалған шығын мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Салық бойынша ағымдағы шығын	16,231	7,889	6,743
Салық мөлшерлемесінің өзгертілуі нәтижесінде кейінге қалдырылған салық бойынша шығын	-	-	1,751
Уақыт айырмашылықтарының пайда болуы және шығынға жазуымен байланысты кейінге қалдырылған салық бойынша (үнем) /шығын	(1,463)	622	194
Пайда салығы бойынша шығын	<u>14,768</u>	<u>8,511</u>	<u>8,688</u>

Қазақстандық заңды тұлғалар үшін 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде пайда салығының мөлшерлемесі 20 % құрады. Мемлекеттік бағалы қағаздар мен өзге бағалы қағаздар бойынша табысқа пайда салығы салынбайды.

Нидерланды, Ресей Федерациясы, Қырғыз Республикасы және Грузияда пайда салығының мөлшерлемесі тиісінше 20%, 20%, 10% және 15% құрайды.

Пайда салығының тиімді мөлшерлемесі пайда салығының нормативтік мөлшерлемесінен өзгеше болады. Төменде нормативтік мөлшерлемеге сәйкес есептелген пайда салығына жұмсалған шығынды нақты пайда салығының шығындарымен сәйкестендіру есебі берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Салық салынғанға дейінгі пайда	84,729	48,019	44,904
Пайда салығының нормативтік мөлшерлемесі	<u>20%</u>	<u>20%</u>	<u>20%</u>
Нормативтік мөлшерлеме бойынша пайда салығы бойынша шығындар	16,946	9,604	8,981
Салық салу мөлшерлемесінің өзгертілуі нәтижесінде танылған кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар	-	-	1,751
Өткен кезеңдер үшін ағымдағы пайда салығын түзету	-	-	564
Мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын табыс және өзге бағалы қағаздардан түскен, салық салынбайтын табыс	(3,047)	(1,150)	(1,952)
Дивидендтер бойынша салық салынбайтын табыс	(446)	(925)	(1,247)
Басқа мөлшерлеменен салық салынатын еншілес ұйымдардың табысы	(43)	(537)	(473)
Қаржылық жалдау бойынша салық салынбайтын табыс	(485)	(162)	(198)
Шегерімге жатқызылмайтын шығын:			
- сыйлықақылар	799	546	480
- жалпы және әкімшілік шығындар	186	113	161
- өзге провизиялар	75	157	137
Басқалары	<u>783</u>	<u>865</u>	<u>484</u>
Табыс салығы бойынша шығын	<u>14,768</u>	<u>8,511</u>	<u>8,688</u>

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерге мыналар жатады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін уақыт айырмасының салықтық тиімділігі:			
Есептелген сыйлықақылар	1,069	710	674
Сақтандыру сыйлықақысының резервтері	917	239	152
Резервтер, түрлі мөлшерлемелер	557	334	11
Есептелген демалыс шығындары	151	198	231
Туынды қаржы құралдарының әділ құны	51	494	585
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық актив	2,745	1,975	1,653
Салық салынатын уақыт айырмасының салықтық тиімділігі:			
Клиенттерге несиелер, құнсыздану резервтері	(5,056)	(5,410)	(4,514)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар, есептелген амортизация	(4,400)	(4,198)	(4,103)
Туынды қаржы құралдарының әділ құны	(105)	(646)	(928)
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(9,561)	(10,254)	(9,545)
Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	(6,816)	(8,279)	(7,892)

Топ қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте өзара есепке алу құқығы бар жағдайларда мерзімі кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алуды жүргізді. Өзара есепке алудан кейін ұсынылған сомалар мыналардан тұрады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық актив (15-ескертпе)	1,091	314	350
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(7,907)	(8,593)	(8,242)
Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	(6,816)	(8,279)	(7,892)

Қазіргі уақытта Қазақстанда және Топ өз қызметін жүргізіп отырған басқа елдерде уәкілетті мемлекеттік және өңірлік органдар енгізген түрлі салықтарға байланысты бірқатар заңдар әрекет етеді. Мұндай салықтарға қосымша құн салығы, табыс салығы, әлеуметтік салық, т.б. жатады. Қолданылатын ережелер көпшілік жағдайда онша айқын болмайды, кей жағдайда бұрынғы оқиғалардың саны шектеулілігіне байланысты мүлдем дұрыс қолданылмайды. Кейде ережелерге заңдық түсінік беру мәселесіне келгенде, түрлі ведомстволар арасында немесе тіпті бір ведомствоның өз ішінде түрлі пікірлер туындап жатады, ал бұл өз кезегінде пікір қайшылығына әкеп соғады. Салықтық декларациялар мен заңдық реттеудің басқа жақтары (мәселен, кедендік және валюталық бақылау мәселелері) бірнеше ведомствоның қолына берілген, олардың әрқайсысы өз тараптарынан кемшілік ретінде бағалаған олқылықтар үшін заңға сәйкес келеді деп табылған түрлі мөлшерде әрі елеулі сомада айыппұлдар мен өсімпұлдар салуға құқылы. Мұндай жағдай салықтық заңнама жүйесі айтарлықтай жетілдірілген басқа дамыған елдермен салыстырғанда, Қазақстандағы салықтық тәуекелдер қаупінің деңгейі әлі де біршама жоғары екендігін көрсетеді.

Басшылықтың пікірінше, Топ өз қызметін Қазақстан Республикасының салықтық заңнамасына сәйкес жүргізеді, алайда тиісті органдардың салық мәселелері бойынша түсінік беруге қатысты басқаша көзқарас ұстану тәуекелі бар.

Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеменің қозғалысы:

	2012 ж.	2011 ж.	2010 ж.
Жыл басындағы кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	8,279	7,892	5,947
Салық мөлшерлемесінің өзгертілуі нәтижесінде мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша танылған шығын	-	-	1,751
Уақыт айырмашылықтарының пайда болуы және шығынға жазуымен байланысты кейінге қалдырылған салық бойынша шығын/ (үнем)	(1,463)	622	194
Жылжымайтын мүліктің қайта бағаланатын күнгі жағдай бойынша өзге жиынтық табыста танылған	-	(235)	-
Жыл аяғындағы кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	6,816	8,279	7,892

21. ӨЗГЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Өзге міндеттемелер мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржылық міндеттемелер:			
Банктік қызмет бойынша кредиторлар	1,720	312	201
Банктік емес қызмет бойынша кредиторлар	644	351	359
Төленетін жалпы және әкімшілік шығындар	243	242	301
Басқасы	44	111	148
Зейнетақы қорының салымшылары алдындағы берешек	-	5,163	-
	2,651	6,179	1,009
Өзге қаржылық емес міндеттемелер:			
Қызметкерлермен есеп айырысу	6,033	5,106	4,628
Ағымдағы табыс салығы бойынша берешек	3,329	232	173
Салықтар бойынша берешек, корпоративтік табыс салығынан басқасы	1,351	3,171	2,681
Алынған өзге аванстар	760	1,181	1,558
	11,473	9,690	9,040
	14,124	15,869	10,049

«Халық Банкінің Жинақтаушы Зейнетақы қоры» АҚ (бұдан әрі - «Зейнетақылық активтерді басқару компаниясы») екі түрлі комиссия алады (25-ескертпе) - зейнетақы активтерін басқарғаны үшін инвестициялық табыстан немесе аталған зейнетақы активтерінің шығынынан бір айдың ішінде 15 % және басқарудағы таза активтер құнынан айына 0.05 %.

2011 жылдың үшінші тоқсанында бағалы қағаздар бойынша нарықтағы қойылған бағаның айтарлықтай төмендеуіне байланысты зейнетақылық активтер портфелі едәуір іске асырылмаған шығынға ұшырады, бұл зейнетақылық активтерді басқару қызметінде шығынды мойындауға әкеп соқтырды. Егер клиенттер зейнетақылық қордан шығып кететін болса, Топ бұл шығынды жабуға тиіс болады немесе бұл болашақтағы табыстың есебінен өтелуге тиіс.

22. КАПИТАЛ

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес жарияланған, шығарылған және толығымен төленген акциялар саны мынадай түрде берілген:

2012 жылғы 31 желтоқсан

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылма- ған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
Қарапайым акциялар	24,000,000,000	(12,871,481,549)	11,128,518,451	(220,556,796)	10,907,961,655
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(214,146,931)	95,712,499
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(500,568)	79,724,654

2011 жылғы 31 желтоқсан

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылма- ған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
Қарапайым акциялар	2,400,000,000	(1,091,584,040)	1,308,415,960	(219,077,162)	1,089,338,798
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(24,055,613)	285,803,817
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(378,598)	79,846,624

2010 жылғы 31 желтоқсан

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылма- ған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
Қарапайым акциялар	2,400,000,000	(1,091,584,040)	1,308,415,960	(6,904,953)	1,301,511,007
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(23,972,034)	285,887,396
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(295,021)	79,930,201

Барлық акциялар құны теңгемен көрсетілген. Акциялардың айналымдағы қозғалысы төмендегінше берілген:

	Акциялар саны			Номиналы / орналастыру бағасы		
	Қарапайым акциялар	Айырбастал- майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар	Қарапайым акциялар	Айырбастал- майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар
2009 жылғы 31 желтоқсан	1,300,516,169	285,889,251	79,930,401	83,468	46,891	13,233
Өз акцияларын сатып алу	(769,463)	(32,964)	(200)	(8)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	1,764,301	31,109	-	18	-	-
2010 жылғы 31 желтоқсан	1,301,511,007	285,887,396	79,930,201	83,478	46,891	13,233
Самұрық-Қазынадан өз акцияларын сатып алу (сатып алу опционының құнын қоса						
– 1-Ескертпе)	(213,000,000)	-	-	(39,875)	-	-
Өз акцияларын сатып алу	(2,606,739)	(84,111)	(83,577)	(26)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	3,434,530	532	-	34	-	-
2011 жылғы 31 желтоқсан	1,089,338,798	285,803,817	79,846,624	43,611	46,891	13,233
Бөлшектеу есебінен акциялардың ұлғаюы	9,820,102,490	-	-			
Самұрық-Қазынадан өз акцияларын сатып алу (сатып алу опционының құнын қоса						
– 1-Ескертпе)	-	(190,000,000)	-	-	(41,054)	-
Өз акцияларын басқа сатып алулары	(4,482,640)	(91,364)	(146,970)	(45)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	3,003,007	46	25,000	31	-	-
2012 жылғы 31 желтоқсан	10,907,961,655	95,712,499	79,724,654	43,597	5,837	13,233

Банк акционерлерінің 2012 жылғы 6 желтоқсандағы кезектен тыс жалпы жиналысында қабылданған шешіміне сәйкес Банк қарапайым акцияларды он қарапайым акцияға бір қарапайым акция пропорциясында бөлшектеуді іске асыру арқылы жарияланған акциялардың жалпы санын ұлғайтты. Бөлшектеу 2012 жылғы 14 желтоқсанда іске асырылды.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы есептілік бойынша Топ 39,974 миллион теңге сомасындағы саны 220,556,796 дананы құрайтын өзінің меншікті қарапайым акцияларын иеленді (2011 жылғы 31 желтоқсанда – 93,960 миллион теңге сомасындағы 219,077,162 дана; 2010 жылғы 31 желтоқсанда – 93 миллион теңге сомасындағы 6,904,953 дана).

Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялардың әрқайсысының бір дауыстық құқығы бар және оларға төленетін дивиденд мөлшері бірдей. 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін қарапайым акциялар бойынша дивиденд жарияланған жоқ және төленген жоқ.

Артықшылықты акциялар

«Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» деген 32 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес айырбасталмайтын және айырбасталатын артықшылықты акциялар (бірлесіп - «Артықшылықты акциялар») құрамалы құралдар ретінде жіктелінеді. Таратылу кезінде капиталды қайтарғанда, Топтың бөліп беруге арналған активтері қарапайым акция иелеріне қатысты басымдықпен қолданылады, артықшылықты акцияларды ұстаушыларға жарғылық капиталға тең келетін, төленген немесе төленген ретінде кредитке берілген сомаға тең ақы төленеді.

Артықшылықты акциялардың талаптарына сәйкес Топтан міндеттемелердің компоненті болып табылатын қазақстандық заңнаманы орындау мақсатында бір акция үшін 0,01 теңге мөлшерінде номиналдық сомада дивиденд төлеу талап етіледі. Аталған заңнама бойынша акционерлік қоғам Артықшылықты акцияларға белгілі бір кепілдік берілген соманы төлеуге тиіс. Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнама талаптарына сәйкес қарапайым акцияларға төленген дивиденд мөлшері Артықшылықты акцияларға төленетін сомадан аспауы тиіс. Мұнымен қатар, Артықшылықты акциялар бойынша дивиденд төлеу толығымен жүргізіліп болғанша қарапайым акцияларға дивиденд төленбейді.

Артықшылықты акциялар бойынша қосымша дивиденд төлеу акцияларды шығару проспектісінде көрсетілген формула негізінде анықталады және Топтың табатын пайдасына негізделеді. Топтың тапқан таза пайдасы айналымға шығарылған Артықшылықты акциялар санының, 160 теңгелік сома мен ҚҰБ жариялайтын бір пайыз қосылған инфляция индексінің туындысынан аспайтын болса, дивиденд шығарылған Артықшылықты акциялар санына бөлінген таза пайда ретінде есептеледі. Егер таза пайда бұл саннан асатын болса, дивидендті есептеу айналымға шығарылған Артықшылықты акциялар санының, 160 теңгелік сома мен ҚҰБ мәліметтері бойынша бір пайыз қосылған инфляция индексінің туындысы ретінде жүргізіледі. Екі жағдайда да инфляция индексі 3 %-дан 9 %-ға дейін ауытқып отырады. Артықшылықты акцияларды ұстаушыларға дивиденд төлеу бұл туралы Акционерлердің жылдық жалпы жиналысында Директорлар кеңесі жария еткен болса және осы жалпы жиналыс шешімімен бекітілген жағдайда ғана жүргізіледі. Егер аталған акциялар бойынша дивиденд төлеу басталғаннан кейін төлем мерзімі үш айдан астам уақытқа кешіктірілмеген болса артықшылықты акциялардың дауыс беру құқығы жоқ.

Өткен қаржылық жылдар үшін төленген дивидендтер төмендегі кестеде келтірілген:

	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 2012 жылы төленген	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 2011 жылы төленген	2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 2010 жылы төленген
Бір артықшылықтағы акцияға (айырбасталатын және айырбасталмайтын) ақшалай дивиденд мөлшері, теңге	13.44	14.08	11.52

Эмиссиялық табыс

Эмиссиялық табыс шығарылған акциялар бойынша енгізілген қаражат сомасының номиналдық құннан асып түсуін білдіреді.

Әрбір айырбасталатын артықшылықты акция Директорлар кеңесінің шешімі бойынша бір қарапайым акцияға айырбасталады. Сондай-ақ Топ айырбасталатын артықшылықты акция ұстаушысының әрқайсысына аталған акция айырбасталатын сәтте акцияларды шығару проспектісінде көрсетілген формула негізінде өтемақы төлейтін болады. Мұндай төлем мынаған негізделіп жүргізіледі: егер акция айырбасталатын күні артықшылықты акция ұстаушы алған қарапайым акцияның құны әрбір акция бойынша 160 теңгеден кем болып шықса, Топ артықшылықты акциялардың ұстаушысына айырбастау жүргізілген кездегі айырманы ақшалай қаржымен өтейді.

Бөлінбеген табыс

2012, 2011 және 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, ХҚЕС-қа сәйкес есептелген құнсыздану резерві мен нормативтік талаптарға сәйкес реттеушіге ұсынылған құнсыздануға арналған резерв арасындағы айырманы көрсететін арнаулы резерв 34,594 миллион теңге, 36,369 миллион теңге және 34,362 миллион теңгені құрайды. Айырма негізінен кейбір кепіл түрлерінің клиенттердің несиелері бойынша резервтер деңгейіне ықпал етуімен қоса іргелі әдістемелік айырмашылықтардан туындайды. Бұл резерв Қазақстан Республикасының нормативтік талаптарына сәйкес бөлінбеген табыстан ассигнованиялар есебінен құрылады.

23. ШАРТТЫ ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Шартты қаржы міндеттемелер

Топтың шартты қаржылық міндеттемелері мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер	117,730	86,707	108,346
Коммерциялық аккредитивтер	20,970	13,479	27,876
Несиелер беру бойынша міндеттемелер	<u>16,146</u>	<u>10,716</u>	<u>14,925</u>
Шартты қаржылық міндеттемелер	154,846	110,902	151,147
Минус - аккредитивтер бойынша ақшалай қамтамасыз ету	(12,177)	(4,266)	(313)
Минус – резервтер (19-Ескертпе)	<u>(4,385)</u>	<u>(3,388)</u>	<u>(3,861)</u>
Шартты қаржылық міндеттемелер, нетто	<u><u>138,284</u></u>	<u><u>103,248</u></u>	<u><u>146,973</u></u>

Берілген кепілдіктер қаржылық кепілдік болып табылады, тиісті есептік кезең үшін оларға төлем жасау мүмкіндігі екіталай болады, сондықтан қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілмеген. 2012 жылдың 31 желтоқсанындағы мәлімет бойынша Топтың жалпы қаржылық кепілдемелерінің 78%-ы аса ірі он кепілдіктің үлесіне тиесілі болды (2011 жылдың 31 желтоқсанында - 75%; 2010 жылдың 31 желтоқсанында - 82%-н құраған болатын), бұл көрсеткіш Топтың жалпы капиталы көлемінің 27%-н құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанында – 21 %-на; 2010 жылдың 31 желтоқсанында - 28%-на тең болған).

2012 жылдың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Топтың коммерциялық аккредитивтері бойынша барлық соманың 41% аса ірі он коммерциялық аккредитивтерді құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанында - 68%-н; 2010 жылдың 31 желтоқсанында - 97%-н құраған), бұл Топтың жалпы капиталы мөлшерінің 3%-н құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанында - 3%-на; 2010 жылдың 31 желтоқсанында - 9%-на тең болған).

Қарыз алуға байланысты Топ қажет болған жағдайда қаржы құралдары туындайтын кезде қамтамасыз ету кепілдігінің ұсынылуын талап етеді. Әдетте Топ несиешінің кредиттік тәуекелін бағалау немесе Топ ұстап отырған басқа депозиттерге талдау жасау негізінде қажеттігі жоқтығы айқындалғаннан басқа жағдайларда кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етудің түрлері көп және банктерде сақтаулы тұрған салымдардан, мемлекеттік бағалы қағаздардан және басқа да активтерден құралуы мүмкін.

Трастық қызмет

Қалыпты қызметін жүзеге асыру барысында Топ шешім қабылдау құқығы шектеулі клиенттер активтерін басқаруға клиенттердің өздері белгілеген белгілі бір критерийлерге сәйкес олармен келісімге келеді. Топ клиенттер қаражатын иеленіп кетуге бағытталған шығындар мен әрекеттер үшін ғана жауапты бола алады. Топтың кез-келген күнгі ең жоғары әлеуетті қаржылық тәуекелі клиент шотындағы іске асырылмаған пайда /шығын шегерілгеннен кейінгі клиент қаражатының көлеміне тең болады. 2012 жылғы 31 желтоқсан күнгі жағдай бойынша Топ басқаруындағы клиенттер қаржысының қалдығы 1,060 миллиард теңге болды (2011 жылғы 31 желтоқсанда - 878 миллиард теңге; 2010 жылғы 31 желтоқсанда - 712 миллиард теңге).

Сот талаптары

Топтың өз қызметін жүргізуі барысында клиенттер мен контрагенттер оған әлсін-әлсін кінәрат талаптарын қойып отырады. Басшылықтың пікірінше, мұндай кінәрат талаптары бойынша талдау жүргізу нәтижесі Топқа айтарлықтай шығын келтірмейді, сондықтан шоғырландырылған қаржы есептілігінде бұл жағдай бойынша тиісті резервтер қарастырылмаған.

Салық салу

Топ өз қызметін іске асыратын елдердің коммерциялық заңнамасы бойынша берілетін түсінік бір мәнді болмауы мүмкін. Сонымен қатар салық органдарында іскерлік қызметке қатысты еркін пікір қалыптасу тәуекелі де болады. Салық органдарының Топ қызметіне қатысты мұндай пікірлеріне байланысты басшылық тарапынан дауласу болған жағдайда қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар туындауы мүмкін.

Мұндай тұрлаусыздық жағдай, мәселен, қаржы құралдарына салықтық түсініктеме беру және мәмілелер бойынша баға көрсеткіштерінің нарықтық деңгейін анықтау мәселесіне қатысты туындауы мүмкін. Сондай-ақ клиент қарыздары мен қарызға теңестірілген берешек бойынша мүмкін болатын шығын резервін құрастыру және қалпына келтіру жөніндегі уақытша салықтық айырма салық органдары тарапынан салық салынатын базаны азайту ретінде қаралып, әртүрлі түсіндірілуі мүмкін. Топ басшылығы қажетті салықтық есептеулердің барлығы жүргізілді, ендеше, шоғырландырылған қаржы есептілігінде тиісті резервтер есептеу қажет емес деп санайды.

Салық органдары соңғы бес жыл ішіндегі салықтық есептемеге тексеру жүргізе алады. Дегенмен, қажет болғанда жоғарғы сатыдағы салық органы қосымша тексеру жүргізе алады. Мұнымен қатар сот органдарының түсініктемесіне сәйкес, салық органдарының тексеру жүргізуіне кедергі келтіру фактісі анықталған жағдайда салықтық есептеме тексерілетін мерзім ұзартылуы мүмкін.

Операциялық орта

Қазақстан сияқты дамушы елдер нарығы әдетте дамыған нарықтардан айырмашылықтағы экономикалық, саяси, әлеуметтік, құқықтық және заңнамалық тәуекелдерге ұшырап отыруы мүмкін. Қазақстандағы іскерлік белсенділікті нормативтік-құқықтық тұрғыдан реттеу ісі бұрынғысынша айтарлықтай жиі өзгертіліп отыр. Қазақстанның болашақтағы даму бағыты көбінесе мемлекеттің экономикалық, салықтық және ақша-кредит саясатына, қабылданатын заңдар мен актілерге, сондай-ақ елдегі саяси жағдайының өзгерістеріне байланысты.

Қазақстан мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болуына байланысты әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістері Қазақстан экономикасына айрықша әсерін тигізеді.

Қазыргі кезде Қазақстан Республикасының зейнетақы жүйесінде реформа жүргізіліп жатыр және жүйелі өзгерістер болуы мүмкін. Қазақстан Республикасының Президенті жеке зейнетақы қорларының барлық зейнетақы шоттары біріктірілетін бірыңғай зейнетақы қорын құру жоспары туралы жариялады. Осы біріктірілген қаржылық есептілікті бекіту күніне заңнамадағы өзгерістер аяқталмаған болатын.

24. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық табыс мыналардан құралады:			
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржы активтері бойынша пайыздар:			
- құнсызданған активтер бойынша пайыздар	89,986	109,567	130,947
- құнсызданбаған активтер бойынша пайыздар	56,418	42,306	33,467
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	14,562	14,274	13,965
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері бойынша пайыздар	28	19	36
Барлық пайыздық табыс жиынтығы	160,994	166,166	178,415
Клиенттердің несиелері бойынша пайыздар	141,036	145,434	159,597
Кредит мекемелеріндегі қаржы мен ақша қаражаты және олардың баламасы бойынша пайыздар	2,153	2,644	2,845
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар бойынша пайыздар	3,215	3,795	1,972
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржы активтері бойынша пайыздар жиынтығы	146,404	151,873	164,414
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздар:			
Саудаға арналған қаржы активтері бойынша пайыздар	28	19	36
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздар	28	19	36
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	14,562	14,274	13,965
Барлық пайыздық табыс жиынтығы	160,994	166,166	178,415
Пайыздық шығын мыналардан құралады:			
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар	(69,934)	(78,894)	(86,379)
Барлық пайыздық шығыс жиынтығы	(69,934)	(78,894)	(86,379)
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар мыналардан құралады:			
Клиенттер қаржысы бойынша пайыздар	(44,945)	(51,962)	(60,584)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(24,370)	(26,044)	(22,055)
Кредит мекемелеріндегі қаржы бойынша пайыздар	(619)	(888)	(3,740)
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар жиынтығы	(69,934)	(78,894)	(86,379)
Құнсыздану резервіне бөлінгенге дейінгі таза пайыздық табыс	91,060	87,272	92,036

25. ҚЫЗМЕТТЕР МЕН КОМИССИЯЛАР

Қызметтер бойынша табыстар мен комиссиялар мынадай табыс көздерінен алынған:

	2012 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін
Зейнетақы қоры және активтерді басқару	15,915	10,756	10,067
Банктік аударымдар – есепшоттар	9,387	8,145	6,694
Банктік аударымдар – жалақы	5,456	4,710	3,874
Төлем карточкаларына қызмет көрсету	5,434	4,399	3,863
Кассалық операциялар	5,112	3,785	3,221
Клиенттерге зейнетақы төлеу	3,705	3,266	2,522
Берілген кепілдіктер және аккредитивтер	2,380	2,752	2,252
Клиент шоттарына қызмет көрсету	1,175	797	1,363
Басқасы	2,518	2,212	1,337
	<u>51,082</u>	<u>40,822</u>	<u>35,193</u>

Зейнетақы қорынан және активтерді басқарудан қызметтер мен комиссиялар бойынша табыстар мынадай көздерден алынды:

	2012 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін
Зейнетақы активтерін басқару бойынша инвестициялық табыс	10,581	6,472	6,646
Зейнетақы активтерін басқару	5,334	4,284	3,421
	<u>15,915</u>	<u>10,756</u>	<u>10,067</u>

Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін
Депозиттерді сақтандыру	(2,801)	(2,767)	(2,975)
Төлем карточкалары	(1,090)	(841)	(705)
Коллекторларға төленген комиссиялар	(685)	(605)	(823)
Шетел валютасымен жасалатын операциялар	(243)	(217)	(171)
Банктік аударымдар	(230)	(245)	(209)
Басқасы	(942)	(893)	(338)
	<u>(5,991)</u>	<u>(5,568)</u>	<u>(5,221)</u>

26. ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНМЕН БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда мыналардан құралады:			
Туынды құралдармен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда	1,452	37	970
Сауда операциялары бойынша (шығын)/ пайда	(802)	613	803
Сауда операциялары бойынша жүзеге асырылмаған таза шығын	(481)	(222)	(32)
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда	169	428	1,741

27. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайда мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Сауда операциялары, нетто	6,993	4,652	7,211
Бағамдық айырмалар, нетто	2,060	4,533	174
Шетел валютасымен операциялар бойынша барлық таза пайданың жиынтығы	9,053	9,185	7,385

28. САҚТАНДЫРУ ҚЫЗМЕТІНЕН АЛЫНҒАН ТАБЫС

Сақтандыру қызметінен алынған табыс /шығыс мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Сақтандыру бойынша сыйлықақы, брутто	27,952	30,401	18,149
Әлі алынбаған сыйлықақы резервіндегі өзгеріс, нетто	323	(558)	242
Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақылары	(10,511)	(14,872)	(6,397)
	17,764	14,971	11,994
Сақтандыру төлемдері	10,419	7,513	5,436
Сақтандыру резервтері	1,940	2,659	1,909
Агенттер бойынша комиссиялық сыйақы	374	222	125
	12,733	10,394	7,470
Сақтандыру қызметі бойынша пайданың жиынтығы	5,031	4,577	4,524

29. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

Операциялық шығыстар мыналардан құралады:

	2012 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсан- да аяқталған жыл үшін
Жалақы және сыйлықақы	29,228	24,297	22,647
Тозу және амортизация	7,036	6,920	6,648
Табыс салығын қоспағандағы салықтар	1,960	2,166	1,972
Жөндеу және қызмет көрсету	1,601	1,342	1,440
Күзет	1,430	1,404	1,407
Байланыс	1,268	1,201	1,165
Жалдау	1,244	1,146	1,022
Жарнама	1,028	812	662
Сақтандыру агентінің сыйақысы	862	665	785
Ақпараттық қызмет	742	719	593
Кеңселік және офистік бұйымдар	633	716	765
Іссапарлық шығындар	627	574	533
Көлік	531	433	399
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды және материалдық емес активтерді шығынға жазу	457	-	1,177
Қайырымдылық	423	144	100
Кәсіптік қызметтер	240	242	431
Әлеуметтік іс-шаралар	103	96	74
Өкілдік шығыстар	69	65	64
Жылжымайтын мүліктің құнсыздануы	-	1	105
Басқасы	2,329	3,388	3,217
	<u>51,811</u>	<u>46,331</u>	<u>45,206</u>

30. АКЦИЯДАН ТҮСЕТІН ПАЙДА

Акция бойынша базалық пайда мен ажыратылатын пайда басты компанияның акционерлеріне тиесілі бір жылдағы пайданы жыл ішінде айналымдағы таза пайданы бөлуге қатысатын акциялардың орташа бағасына бөлу арқылы есептеледі.

Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес, 22-Ескертпеде атап көрсетілгендей, қарапайым акциялар бойынша тиісті кезеңдегі дивиденд мөлшері осы кезең ішіндегі артықшылықты акцияларға төленетін дивиденд мөлшерінен аспауға тиіс. Ендеше, кезең ішіндегі таза пайда қарапайым және артықшылықты акциялар арасында олардың бөлінбеген пайдаға заңдық және келісім-шарттық құқықтарына сәйкес бөлінеді.

Төменде бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайда туралы мәліметтер келтірілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Бір акция бойынша базалық пайда			
Басты компания акционерлеріне қатысты жыл ішіндегі таза пайда	69,517	39,391	35,943
Артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер шегерілгеннен кейінгі	<u>(4,914)</u>	<u>(5,151)</u>	<u>(4,494)</u>
Қарапайым акциялар иелеріне қатысты таза пайда	<u>64,603</u>	<u>34,240</u>	<u>31,449</u>
Бір акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін жалпы акциялардың орташа саны	<u>10,897,316,521</u>	<u>10,960,582,702</u>	<u>11,121,172,163</u>
Бір акция бойынша базалық пайда (теңгемен)*	<u>5.93</u>	<u>3.12**</u>	<u>2.83**</u>
Бір акция бойынша ажыратылған пайда			
Акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін қолданылатын пайда	64,603	34,240	31,449
Плюс: айырбасталатын артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер	1,073	1,130	924
Плюс: пайда тұтастай бөлінген жағдайда айырбасталатын артықшылықты акциялар иелеріне төленетін қосымша дивидендтер	Қолданыл-майды	Қолданыл-майды	Қолданыл-майды
Акцияны айырбастау кезінде айырбасталатын артықшылықты акциялар иелеріне төленетін соманы шегергеннен кейінгі	<u>(10,950)</u>	<u>(10,976)</u>	<u>(11,209)</u>
Бір акция бойынша ажыратылған пайданы есептеу үшін қолданылатын пайда	<u>54,726</u>	<u>24,393</u>	<u>21,164</u>
Бір акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін қарапайым акциялардың орташа саны	10,897,316,521	10,960,582,702	11,121,172,163
Шығарылды деп саналатын акциялар: Айырбасталатын артықшылықты акцияларды айырбастау кезінде шығарылатын қарапайым акциялардың орташа саны	<u>79,775,610</u>	<u>79,913,151</u>	<u>79,930,227</u>
Бір акция бойынша ажыратылған пайданы есептеу үшін акциялардың орташа саны	<u>10,977,092,131</u>	<u>11,040,495,853</u>	<u>11,201,102,390</u>
Бір акция бойынша ажыратылған пайда (теңгемен)*	<u>4.99</u>	<u>2.21**</u>	<u>1.89**</u>

* Бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайданы есептеуге қарапайым акцияларды ұстаушыларға қатысты пайда ғана кіреді, өйткені артықшылықты акциялар бойынша төленген дивидендтер пайда толық бөлінген жағдайда төленетін дивидендтерден көп.

**Бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайда Банк 2012 жылғы 14 желтоқсанда іске асырған бөлшектеудің нәтижесінде болған акциялардың жаңа санының негізінде есептелді (22-ескертіпті қараңыз).

2010 жылдың 8 қарашасында ҚҚБ саудалық тізімге енгізілген компаниялар үшін жаңа ережелерді әрекетке енгізді, ережеге сәйкес саудалық тізімге қосылған компаниялардың қаржылық есептемесінде бір акцияның баланстық құнын көрсету талап етіледі.

Акциялардың әр түрі бойынша бір акцияның баланстық құны 2012, 2011 және 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мына төмендегі кестеде көрсетілген.

Акциялар түрі	Айналымдағы акциялар саны	2012 жылғы 31 желтоқсан	
		Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	10,907,961,655	313,738	28.76
Айырбасталмайтын артықшылықты	95,712,499	7,074	73.91
Айырбасталатын артықшылықты	79,724,654	13,233	165.98
		<u>334,045</u>	

Акциялар түрі	Айналымдағы акциялар саны	2011 жылғы 31 желтоқсан	
		Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	1,089,338,798	243,052	223.12
Айырбасталмайтын артықшылықты	285,803,817	48,128	168.40
Айырбасталатын артықшылықты	79,846,624	13,233	165.73
		<u>304,413</u>	

Акциялар түрі	Айналымдағы акциялар саны	2010 жылғы 31 желтоқсан	
		Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	1,301,511,007	250,689	192.61
Айырбасталмайтын артықшылықты	285,887,396	48,128	168.35
Айырбасталатын артықшылықты	79,930,201	13,233	165.56
		<u>312,050</u>	

Айырбасталмайтын артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасы айырбасталмайтын артықшылықты акциялардың баланстық құнының сомасы және айырбасталмайтын артықшылықты акцияларға қатысты эмиссиялық табыс сомасы ретінде есептеледі. Айырбасталатын артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасы айырбасталатын артықшылықты акциялардың баланстық құнының сомасы ретінде есептеледі. Қарапайым акцияларға қатысты капитал сомасы капиталдың қорытынды сомасы мен материалдық активтердің қалдық құнының сомасы және артықшылықты акцияларға қатысты сомасы арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Топ басшылығы есеп беріліп отырған күнгі жағдайға сәйкес ҚҚБ талаптары толығымен орындалып отыр деп есептейді.

31. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Топтың қаржылық қызметі үшін тәуекелдерді басқарудың маңызы зор. Топ қызметіне тән болатын негізгі тәуекел түрлері мыналар:

- кредит тәуекелі
- өтімділік тәуекелі
- нарықтық тәуекел

Тәуекелдерді басқарудың пәрменді әрі тиімді саясатын қамтамасыз ету үшін Топ тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттарын айқындады, бұлардың басты мақсаты Топты қазіргі бар тәуекелдерден қорғауға және жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуге мүмкіндік беруді көздейді. Бұл аталған қағидаттарды Топ мынадай тәуекелдерді басқару кезінде пайдаланады:

Кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі – контрагенттің Топ алдындағы өз қаржылық міндеттемелерін орындамауы, дер кезінде орындамауы немесе толығымен орындамауы салдарынан Топтың шығынға ұшырау тәуекелі.

Кредиттік тәуекелдерді басқару және бақылауда тәуекел-менеджмент бөлімшесі маңызды рөл атқарады. Бұл бөлімше кредиттік тәуекелді сәйкестендіру, бағалау, бақылау және мониторинг шараларын енгізуді жүзеге асырады. Тәуекел-менеджмент бөлімшесі кредиттік шешімдер қабылдау, кредит беру ережелері мен бағдарламаларын келісу, кредиттік тәуекелді азайту үшін шаралар қолдану бойынша тәуелсіз нұсқаулар беру, лимиттерді бақылау, кредиттік тәуекелдер мониторингі, есептеме құрастыру, сондай-ақ сыртқы заңнамалық реттеу, сол сияқты ішкі талаптар мен рәсімдерге сәйкестікті бақылауды қамтамасыз ету процессіне тікелей қатысады.

Топ өзінің кредит тәуекелінің деңгейін бір несиешыға /контрагентке немесе несиешылар тобына қатысты, сондай-ақ салалық (және географиялық) сегменттер бойынша ең жоғары тәуекел сомасын анықтау арқылы айқындайды. Экономика салалары бойынша кредит тәуекелінің барынша жоғары шоғырлану лимитін Банктің Активтер мен пассивтерді басқару (АПКМ) комитеті белгілейді және бақылап отырады. Кредит беру бағдарламалары (Шағын және орта бизнеске кредит беру, бөлшек кредиттер) бойынша кредит тәуекелдерінің деңгейіне қатысты шектеулерді Басқарма бекітеді. Әрбір контрагент бойынша, оның ішінде банктер мен брокерлерді қоса алғанда, баланстық және баланстан тыс жекелеген тәуекелдер деңгейін тиісті Кредит комитеттері мен АПКМ қарастырады. Белгіленген лимитті салыстырып отыру арқылы күн сайын тәуекелдердің нақты мөлшеріне мониторинг жүргізіледі.

Әрбір контрагент бойынша міндеттемелердің орындалмау тәуекелі баланстық және баланстан тыс тәуекелдерді қамтитын лимиттермен шектеледі.

Баланстан тыс кредиттік міндеттемелер пайдаланылмаған кредит желілері, кепілдемелер немесе аккредитивтер түрінде болады. Баланстан тыс шоттарда есепке алынатын қаржы құралдары бойынша кредиттік тәуекел контрагенттің келісім-шарт талаптары мен мерзімін орындай алмауынан мүмкін болатын залал ретінде анықталады. Баланстан тыс қаржы құралдарымен байланысты кредит тәуекелдеріне қатысты Топ, әдетте, пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы сомасына тең мөлшерде шығын шегіп отырады. Дегенмен, мүмкін болатын шығын сомасы жалпы пайдаланылмаған міндеттемелер сомасынан аз болады, өйткені көпшілік жағдайда кредит беруге байланысты туындайтын міндеттемелер контрагенттің кредит төлеудің ерекше стандарттарына сай келу мүмкіндігіне тікелей қатысты. Шартты міндеттемелерге қатысты Топ қаржы құралдарының балансында көрсетілген несие беруді бекіту, тәуекелді шектейтін лимиттер пайдалану және ағымдағы мониторинг жүргізу рәсімдеріне негізделген кредит саясатын ұстанады. Топ кредиттің өтелу мерзімін жіті қадағалайды, өйткені қысқа мерзімділерге қарағанда ұзақ мерзімді міндеттемелердің кредит тәуекелінің қаупі жоғарырақ.

Кредиттік комитеттердің құрылымы мен өкілеттігі

Топтың Кредиттік саясатын жүзеге асыруды және кредиттік шешімдердің ретімен қабылдануын қамтамасыз етуші алқалық кредиттік органдарға кредиттік комитеттер, АПКОМ Басқарма және Директорлар кеңесі жатады.

Коммерциялық Дирекция (КД)

Кредиттік операциялар және корпоративтік клиенттердің кредиттік өтінімдері бойынша Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің Алқалық органы.

Филиалдардың және филиал желісінің кредиттік комитеттері (ФКК, ФЖКК)

Филиалдар арқылы шағын және орта бизнес субъектілеріне қаржы құралдары беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – Банктің Алқалық органдарының басты мақсаты болып табылады.

ФКК мен ФЖКК кредит беру лимитін филиалдар бойынша Банк Басқармасы белгілейді. ФКК үшін белгіленген кредит беру лимиті шеңберінде филиал қаржылық құрал беруге байланысты мәселелер бойынша өз бетімен шешім қабылдайды. ФКК лимиттен тыс жобалары бойынша және олар бойынша шешім қабылдау ФКК өкілеттілігіне кірмейтін жобалар бойынша шешімді ФЖКК қабылдайды. ФЖКК шешімдер қабылдау рәсімінде сондай-ақ Банк қызметтерінің сарапшылық қорытындыларын кешенді талдау негізінде жасақталған кредиттік топтаманы қарастыруды қамтиды.

Бас Банктің бөлшек кредиттік комитеті және Шешімдер қабылдау орталығы (ББ БКК және ШҚО)

Филиалдар арқылы бөлшек бизнес субъектілеріне қаржы құралдары беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – Банктің Уәкілетті органдарының басты мақсаты болып табылады.

ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар, кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ББ БКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды. ББ БКК лимиттен тыс және нормативтен тыс өтінімдерді және Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер шеңберінде басқа да мәселелерді қарастыруға уәкілетті.

ШҚО мен ББ БКК жұмыс істеуімен қатар, табыс деңгейі тәуелсіз мемлекеттік органның деректерімен құжаттай расталатын жалақы алушы жеке тұлғаларға кредит беру туралы шешімдер қабылдауда автоматтандырылған тәсіл қолданылады. Мұндай көзқарас несие алушы субъектінің тәуекелдік профилін ескереді және шешім қабылдауда тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

ББ, филиалдың проблемалы кредиттер жөніндегі комитеті

Банктің және оның филиалдарының проблемалы кредиттер бойынша қаражатты басқару, қызмет көрсету және олардың қайтарылуын қамтамасыз етуге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – Банктің Алқалық органдарының басты мақсаты болып табылады.

Еншілес кәсіпорындардың уәкілетті /алқалық органдары

Еншілес кәсіпорындардың кредиттік өтінімдерін қарастыру және бекітуді тиісті клиенттер сегментіне кредит беруді реттейтін еншілес кәсіпорының ішкі құжаттарына сәйкес еншілес кәсіпорынның уәкілетті/алқалық органы жүзеге асырады. Лимиттен тыс және нормативтен тыс кредиттік өтінімдерді, Бас Банктің тиісті Кредиттік комитетінде Банктің ішкі нормативтік құжаттарында қарастырылған тәртіппен алдын-ала қарастырылған жағдайда, еншілес кәсіпорынның Директорлар кеңесі бекітеді.

АПКОМ

Ақша тарту және оны орналастыруға байланысты банктік қызметтің кірістілігін ұлғайту және тәуекелдерді шектеу мақсатын көздейтін Банктің Алқалық органы. АПКОМ-ның басты мақсаттары: өтімділікті басқару, пайыздық мөлшерлеме тәуекелін басқару, бағалық тәуекелді басқару және басқа да банктік тәуекелдерді басқару.

АПКОМ сондай-ақ контрагент-банктерге елдік лимиттер мен лимиттер белгілеу функцияларын жүзеге асырады. АПКОМ Директорлар кеңесіне есеп береді.

Банк Басқармасы

Бас Банктің кредиттік комитетінің, филиал желісі кредиттік комитетінің, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредиттік комитетінің өкілеттіктері шегінен шығып кететін немесе филиал желісі кредиттік комитетіне, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредиттік комитетіне белгіленген лимиттен асатын кредиттік өтінімдер Банк Басқармасында қаралады.

Директорлар кеңесі

Банктің жеке капиталының 5%-нан асатын сомаға берілген кредиттік өтінімдер, сондай-ақ Банкпен айрықша қарым-қатынаспен байланысқан тұлғалармен жасалатын мәмілелер Директорлар кеңесінде қаралады.

Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері

Топтың кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері нақты активтерге тән жекелеген тәуекелдер мен жалпылама нарықтық тәуекелдердің әсеріне қарай айтарлықтай өзгеріске ұшырап отырады.

Төменде беріліп отырған кестеде қаржы активтері мен шартты міндеттемелер бойынша кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері көрсетілген. Баланс шоттарындағы қаржы активтері үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері активтерді есепке алуды және міндеттемелер мен қамтамасыз етуді қоспағанда осы активтердің баланстық құнына тең болады. Қаржылық кепілдіктер мен басқа да шартты міндеттемелер үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері кепілдеме бойынша төлем қажеттігі туындағанда немесе ашылған кредит желілері шеңберінде несиелер талап етілген жағдайда Топ төлеуге тиіс болатын ең жоғары сомаға тең болады (23-Ескертпе). Қамтамасыз ету кепілдігі осы кепіл қамтамасыз ету ретінде алынған қаржы құралының баланстық құнымен көрсетіледі.

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2012 жылғы 31 желтоқсан		Қамтама- сыз ету
		Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	
Ақшалай балама*	469,813	-	469,813	3,510
Міндетті резервтер	48,467	-	48,467	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,271	-	1,271	-
Кредит мекемелеріндегі қаржы	32,799	-	32,799	-
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	334,362	-	334,362	-
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	25,766	-	25,766	-
Клиенттерге берілген несиелер	1,319,208	-	1,319,208	1,295,762
Өзге қаржылық активтер	7,818	-	7,818	-
	2,239,504	-	2,239,504	1,299,272
Шартты қаржылық міндеттемелер	150,461	-	150,461	12,177
	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2011 жылғы 31 желтоқсан		Қамтама- сыз ету
		Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	
Ақшалай балама*	458,919	-	458,919	5,528
Міндетті резервтер	52,533	-	52,533	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	3,752	-	3,752	2,932
Кредит мекемелеріндегі қаржы	21,096	-	21,096	-
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	305,890	-	305,890	-
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	78,854	-	78,854	-
Клиенттерге берілген несиелер	1,184,240	-	1,184,240	1,167,504
Өзге қаржылық активтер	3,981	-	3,981	-
	2,109,265	-	2,109,265	1,175,964
Шартты қаржылық міндеттемелер	107,514	-	107,514	4,266

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2010 жылғы 31 желтоқсан Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтама- сыз ету
Ақшалай балама*	357,430	-	357,430	910
Міндетті резервтер	27,284	-	27,284	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	6,051	-	6,051	3,611
Кредит мекемелеріндегі қаржы	20,123	-	20,123	-
Сатуға арналған, қолда бар				
инвестициялық бағалы қағаздар	281,294	-	281,294	-
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	174,419	-	174,419	-
Клиенттерге берілген несиелер	1,089,273	-	1,089,273	1,075,676
Өзге қаржылық активтер	5,131	-	5,131	-
	1,961,005	-	1,961,005	1,080,197
Шартты қаржылық міндеттемелер	147,286	-	147,286	313

*- бұл сома қысқа мерзімді несиелер мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақша қаражаттары мен оның баламаларының құрамына кіргізілген.

Қаржы активтері халықаралық рейтинг агенттігінің ағымдағы кредит рейтингіне немесе Топтың ішкі бағалау жүйесіне сәйкес жіктелінеді. Ең жоғарғы мүмкін болатын рейтинг - AAA. Инвестициялық класқа жатқызылған қаржылық активтерге AAA-дан BBB-ге дейінгі рейтинг берілуі мүмкін. BBB-ден төмен рейтинг берілген қаржы активтері алып-сатарлық деңгей ретінде жіктелінген.

Топтың қаржылық активтерінің кредит рейтингі құнсыздану резервіне дейін мынадай түрде берілген:

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтингі берілмеген	2012 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	41,852	180,235	78,188	228,852	1,722	3,220	534,069
Міндетті резервтер	-	-	-	48,467	-	-	48,467
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	-	-	297	492	222	260	1,271
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	309	15,809	16,376	305	32,799
Сатуға арналған, қолда бар							
инвестициялық бағалы қағаздар	-	20	42,427	249,218	37,041	6,655	335,361
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	5	-	16,346	8,968	447	25,766
Өзге қаржылық активтер	-	-	-	-	-	7,818	7,818
Шартты қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	154,846	154,846

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтингі берілмеген	2011 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	109,353	105	246,950	94,638	62,732	6,213	519,991
Міндетті резервтер	-	-	-	52,533	-	-	52,533
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	21	-	236	3,065	269	161	3,752
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	7,145	950	12,852	151	21,098
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	1,909	-	35,997	218,125	44,038	6,919	306,988
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	-	75,017	667	3,170	78,854
Өзге қаржылық активтер	-	-	-	-	-	5,106	5,106
Шартты қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	110,902	110,902

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтин- гі берілмеген	2010 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	247,803	63	26,499	79,538	36,424	2,571	392,898
Міндетті резервтер	-	-	-	27,284	-	-	27,284
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	20	-	78	622	948	4,383	6,051
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	7,679	8,466	3,831	149	20,125
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	-	20	-	262,683	12,516	7,287	282,506
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	-	171,815	1,620	984	174,419
Өзге қаржылық активтер	-	-	-	-	-	5,903	5,903
Шартты қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	151,147	151,147

Банк секторының мекемелері тұтастай алғанда қаржы активтері мен шартты міндеттемелерге қатысты кредит тәуекеліне ұшырап отырады. Топтың кредит тәуекелдері Қазақстан Республикасында шоғырланған. Топ бекіткен Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес кредиттер бойынша лимитті орындау және кредитті өтеу қабілетін қамтамасыз ету мақсатында кредит тәуекелінің деңгейіне ұдайы мониторинг жүргізіліп отырады.

Клиенттерге берілетін несиелер ішкі бағалауға сүйене отырып және басқа талдау рәсімдерінің негізінде жіктеледі. Тиісті департаменттер кредиттерді олардың тәуекел туғызуына және Топ үшін қауіп тудыратын потенциалдық шығындар тәуекеліне сәйкес жіктемелейді, ал мұндай жіктемелеуді Тәуекелдерді басқару департаменті бекітеді.

Топ несиелерды түрлі тәуекел санаттары бойынша ішкі жіктемелеу моделін пайдаланады.

Несиенің құнсыздануға ұшырағандығын куәландыратын оқиға басталғаннан кейін осы модель несиешының қаржылық көрсеткіштері, оның кредиттік тарихы, несиешының өтімділігі мен дебиторлық берешегінің сапасы, несиешыға, экономика секторына қатысты нарықтық тәуекел және басқа факторлар негізінде құнсыздану резервінің сомасын бағалауға көмектеседі. Кредит менеджерлері ақпаратты мерзім сайын модельге енгізіп отырады. Жүйеге енгізілген ақпарат пен клиенттерге берілген несиелердың құнсыздану резерві сомасын бағалауды Тәуекелдерді басқару департаменті тексеріп отырады.

Рейтингтік модель мынадай жіктелеуді пайдаланады:

- Рейтингтік балл 1 – несие бойынша ең жоғары рейтинг, кредит тәуекелінің дәрежесі барынша төмен;
- Рейтингтік балл 2 – несие сапасы өте жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі өте төмен;
- Рейтингтік балл 3 – несие сапасы жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі төмен;
- Рейтингтік балл 4 – несие сапасы қанағаттанарлық, кредит тәуекелі болмашы дәрежеде;
- Рейтингтік балл 5 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелі ұлғаюы мүмкін;
- Рейтингтік балл 6 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелінің дәрежесі жоғары болуы мүмкін;
- Рейтингтік балл 7 – дефолт тәуекелінің дәрежесі жоғары, несиешының төлем қабілеті экономикалық қолайлы жағдайлармен байланысты;
- Рейтингтік балл 8 – дефолт тәуекелі өте жоғары;
- Рейтингтік балл 9 – несиешыға қатысты банкроттық рәсімдері басталған, дегенмен несие бойынша төлем жүргізу жалғасуда;
- Рейтингтік балл 10 – дефолт.

Бірыңғай несиелердің пулдары – кредиттік сипаттамасы жағынан бір-біріне ұқсас активтер тобы қағидаты (мәселен, экономика саласы, бизнес түрпаты, кредит беру бағдарламасы, дефолт деңгейі, ішкі рейтингтер және өзге факторлар) бойынша біріктірілген клиенттер несиелерін. Бірыңғай несиелер пулдарына ұжымдық негізде бағаланатын активтер жатқызылады.

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Рейтингтік балл			
1	-	-	-
2	-	-	-
3	33,943	26,950	193
4	82,088	71,191	52,926
5	233,258	152,319	149,185
6	334,553	298,812	238,790
7	184,845	223,738	232,282
8	95,017	107,407	93,107
9	30,081	50,077	26,283
10	218,944	182,138	192,914
Клиенттерге берілген, жеке-дара негізде бағаланатын несиелер	1,212,729	1,112,632	985,680
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын несиелер	409,405	362,911	356,830
	1,622,134	1,475,543	1,342,510
Минус – Құнсыздану резерві (19-Ескертпе)	(302,926)	(291,303)	(253,237)
Клиенттерге несиелер	1,319,208	1,184,240	1,089,273

Келесі кестеде құнсызданған активтердің және мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған активтердің баланстық құны көрсетіледі:

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржылық активтер				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржылық активтер		2012 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржылық активтер		Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржылық активтер		Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы			
Кредит мекемелеріндегі қаржы	32,801	(2)	-	-	-	-	32,799
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	334,362	-	999	(999)	-	-	334,362
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар	25,766	-	-	-	-	-	25,766
Клиенттерге берілетін несиелер	654,809	(29,509)	557,920	(217,437)	409,405	(55,980)	1,319,208
Өзге қаржылық активтер	6,580	-	2,814	(1,576)	-	-	7,818
	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржылық активтер				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржылық активтер		2011 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржылық активтер		Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржылық активтер		Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы			
Кредит мекемелеріндегі қаржы	21,084	-	-	-	14	(2)	21,096
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	305,890	-	1,098	(1,098)	-	-	305,890
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар	78,854	-	-	-	-	-	78,854
Клиенттерге берілетін несиелер	510,241	(27,905)	602,391	(214,503)	362,911	(48,895)	1,184,240
Өзге қаржылық активтер	3,774	-	1,332	(1,125)	-	-	3,981
	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржылық активтер				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржылық активтер		2010 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржылық активтер		Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржылық активтер		Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы			
Кредит мекемелеріндегі қаржы	20,106	-	-	-	19	(2)	20,123
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	281,262	-	1,244	(1,212)	-	-	281,294
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар	174,419	-	-	-	-	-	174,419
Клиенттерге берілетін несиелер	380,493	(22,576)	605,187	(191,910)	356,830	(38,751)	1,089,273
Өзге қаржылық активтер	3,759	-	2,143	(771)	-	-	5,131

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топтың өз міндеттемелерін дер кезінде өтеуі үшін ақшалай қаражаттың жеткіліктілігін қамтамасыз ету қабілетсіздігіне байланысты тәуекел. Топтың өтімділік тәуекелі активті операциялар бойынша талаптардың мерзімі міндеттемелер бойынша өтеу мерзімімен сәйкессіздік (сәйкес келмеу) салдарынан туындайды.

Топта өтімділік тәуекелін басқаруда өз міндеттемелерін дер кезінде және толығымен орындауды аз шығынмен қамтамасыз ету мақсаты көзделеді. Ол үшін Топ:

- өтімділіктегі күтпеген үзілістерді жылдам әрі тиімді өтеу үшін валюта түрлері мен өтеу мерзімдері бойынша әртараптандырылған өтімді активтердің белгілі бір деңгейін ұстап отырады;
- міндеттемелердің белгілі бір мерзімге тартылған ресурстарды да, талап еткенге дейінгі қаржыны да қамтитын тұрақты және әртараптандырылған құрылымын ұстап отырады;
- қаржы нарықтарынан қысқа мерзімге қаржы тарту мүмкіндігі бар.

Өтімділік тәуекелін бағалау және азайту үшін, сондай-ақ осы тәуекелді басқару үшін Топ мынадай тәсілдерді пайдаланады:

- Шарт бойынша өтеу мерзімдерін талдау және ақша ағындарын болжамдау (үзілістерді талдау), сондай-ақ депозит базасының шоғырлануын талдау;
- Өтеу мерзімдеріндегі (үзілістер мәніне лимиттерді) алшақтықты шектейтін ішкі лимиттер белгілеу;
- Қысқа мерзімді өтімділікті басқару үшін бағалы қағаздар портфелін бөлу және пайдалану;
- Өтімділік дағдарысы (CFP) болған жағдайдағы іс-әрекеттердің жоспарын жасау.

АПКМ келесі қаржылық кезеңге топтың стратегиясын анықтай отырып, өтеу мерзімдері бойынша талдау жасау арқылы өтімділік тәуекелін бақылайды. Ағымдағы өтімділікті басқаруды Қазынашылық жүзеге асырады, ол ағымдағы өтімділікті тұрақты ұстау және ақша ағындарын оңтайландыру үшін ақша рыноктарында операциялар жүргізеді.

Топтың қысқа мерзімді өтімділік тәуекелін басқару үшін Қазынашылық клиенттердің шоттарындағы ақша қаражаттары қозғалысының күн сайынғы болжамын жасайды. Ұзақ мерзімді өтімділік тәуекелін басқаруды өтімділіктің ұзақ мерзімді позицияларын талдау және елеуді кері позицияны түрлі әдістермен басқару бойынша шешімдер қабылдау арқылы АПКМ жүзеге асырады. Өтімділік тәуекелін басқару мақсатында Топ клиенттерге берілген несиелер бойынша төлемдер кестесін ескере отырып, қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді талдайды. Төменде келтірілген кестелерде Топтың қысқа мерзімді өтімді қаражатқа деген қажеттілігін қанағаттандыру үшін қашан да қолда болатын қаражат ретінде «1 айдан аз» деген бағанға қамтылған, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, келісім-шарт бойынша төлем жүргізілген күнге дейін қалған кезең негізінде топтастырылған қаржы активтері мен міндеттемелерге талдау берілген.

	2012 жылғы 31 желтоқсан					
	1 айдан аз	1айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	291,363	242,706	-	-	-	534,069
Міндетті резервтер	28,017	3,298	12,270	2,633	2,249	48,467
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,271	-	-	-	-	1,271
Кредит мекемелеріндегі қаржы	48	6,557	8,094	17,799	301	32,799
Сатуға арналған, қолда бар инвест. бағалы қағаздар	3,125	17,403	57,373	189,484	66,977	334,362
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	260	157	2,203	18,231	4,915	25,766
Клиенттерге несиелер	185,647	159,602	627,777	287,899	58,283	1,319,208
Өзге қаржылық активтер	7,011	228	51	177	351	7,818
	516,742	429,951	707,768	516,223	133,076	2,303,760
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Клиенттер қаржысы	1,032,288	131,690	421,072	85,479	28,653	1,699,182
Кредиттік мекемелеріндегі қаржысы	8,903	26	1,208	1,307	3,758	15,202
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы- лық міндеттемелер	366	41	32	-	-	439
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	109	-	116,592	107,847	77,371	301,919
Өзге қаржылық міндеттемелер	2,425	38	166	22	-	2,651
	1,044,091	131,795	539,070	194,655	109,782	2,019,393
Нетто-позиция	(527,349)	298,156	168,698	321,568	23,294	
Жинақталған айырма	(527,349)	(229,193)	(60,495)	261,073	284,367	

	1 айдан аз	1айдан 3 айға дейін	2011 жылғы 31 желтоқсан 3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	304,721	215,270	-	-	-	519,991
Міндетті резервтер	29,360	7,119	12,340	2,698	1,016	52,533
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	3,752	-	-	-	-	3,752
Кредит мекемелеріндегі қаржы	33	673	13,995	6,395	-	21,096
Сатуға арналған, қолда бар инвест. бағалы қағаздар Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	7,650	14,270	78,579	140,687	64,704	305,890
Клиенттерге несиелер	79	39,935	23,418	13,106	2,316	78,854
Өзге қаржылық активтер	166,974	182,126	591,410	169,950	73,780	1,184,240
	3,510	112	167	115	77	3,981
	516,079	459,505	719,909	332,951	141,893	2,170,337
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Клиенттер қаржысы	870,078	211,151	366,080	80,035	30,132	1,557,476
Кредиттік мекемелер қаржысы	31,827	250	1,663	3,859	4,035	41,634
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы- лық міндеттемелер	2,547	-	-	-	-	2,547
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	118	10,391	282	133,167	167,110	311,068
Өзге қаржылық міндеттемелер	538	279	5,329	33	-	6,179
	905,108	222,071	373,354	217,094	201,277	1,918,904
Нетто-позиция	(389,029)	237,434	346,555	115,857	(59,384)	
Жинақталған айырма	(389,029)	(151,595)	194,960	310,817	251,433	

	2010 жылғы 31 желтоқсан					
	1 айдан аз	1айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	392,898	-	-	-	-	392,898
Міндетті резервтер	10,322	2,819	7,437	2,458	4,248	27,284
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	6,051	-	-	-	-	6,051
Кредит мекемелеріндегі қаржы	33	1,235	2,902	15,952	1	20,123
Сатуға арналған, қолда бар инвест. бағалы қағаздар	17,496	31,743	55,391	132,136	44,528	281,294
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	6,029	65,349	89,158	9,019	4,864	174,419
Клиенттерге несиелер	108,669	108,410	515,001	266,774	90,419	1,089,273
Өзге қаржылық активтер	4,384	114	291	268	74	5,131
	545,882	209,670	670,180	426,607	144,134	1,996,473
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Клиенттер қаржысы	604,183	178,492	468,022	136,861	28,197	1,415,755
Кредиттік мекемелер қаржысы	51,734	574	3,534	10,522	5,039	71,403
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	2,910	-	-	-	-	2,910
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	100	993	3,358	136,184	111,532	252,167
Өзге қаржылық міндеттемелер	506	99	278	126	-	1,009
	659,433	180,158	475,192	283,693	144,768	1,743,244
Нетто-позиция	(113,551)	29,512	194,988	142,914	(634)	
Жинақталған айырма	(113,551)	(84,039)	110,949	253,863	253,229	

Активтер мен міндеттемелер олардың шарттар бойынша және төлемдер кестелері бойынша мерзімдерінің негізінде есепке алынады. Топ клиенттерге берілген ұзақ мерзімді несиелердің бір бөлігін Топ шығарған тиісті хабарламасынан кейін он айдың ішінде бір жақты тәртіпте қайта шақыруға құқылы.

Топ міндеттемелерінің елеулі үлесі клиенттердің мерзімді депозиттерінен, корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың ағымдағы шоттарынан құралады.

Басшылықтың пікірінше, талап етілгенге дейінгі және 1 айға дейінгі мерзіммен тартылған ағымдағы шоттар мен клиенттердің депозиттерінің ауқымды бөлігін құрайтынына қарамастан, мұндай депозиттерді салымшылардың санына және түріне қарай әртараптандыру, сондай-ақ Топтың өткен кезеңдерде жинақтаған тәжірибесі көрсетіп отырғандай, бұл депозиттер Топ қызметін қаржыландырудың ұзақ мерзімді және тұрақты көзін құрап отыр. Тиісінше, ағымдағы шоттардың айтарлықтай үлесі өтімділікті талдау және басқару үшін тұрақты ресурс болып табылады.

Өтімділік тәуекелінің одан арғы талдауы төменде келтірілген кестеде 7 ХҚЕС-қа сәйкес берілген. Аталған кестеде көрсетілген сома қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте берілген сомаға сәйкес келмейді, өйткені осы тұсаукесерге қаржылық міндеттемелер және шартты қаржылық міндеттемелер бойынша болашақта жасалатын төлемдерге шарт бойынша төлем мерзіміне қарай жасалған талдау қоса енгізілген (оның ішінде пайыздық төлемдер).

	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2012 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	1,034,737	138,449	442,552	190,069	50,566	1,856,373
Кредиттік мекемелер қаржысы	8,911	46	1,260	1,771	6,503	18,491
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,837	-	136,139	162,548	90,452	391,976
Өзге қаржылық міндеттемелер	2,425	38	166	22	-	2,651
Берілген кепілдіктер	16,146	-	-	-	-	16,146
Несиелер беру бойынша міндеттеме	117,730	-	-	-	-	117,730
	<u>1,182,786</u>	<u>138,533</u>	<u>580,117</u>	<u>354,410</u>	<u>147,521</u>	<u>2,403,367</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	33,728	4,307	-	-	-	38,036
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	33,619	3,165	-	958	-	37,742
	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2011 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	872,042	217,484	387,796	173,085	54,699	1,705,106
Кредиттік мекемелер қаржысы	31,829	252	1,703	4,121	7,255	45,160
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	232	20,906	2,312	140,277	167,984	331,711
Өзге қаржылық міндеттемелер	539	279	5,329	32	-	6,179
Берілген кепілдіктер	86,707	-	-	-	-	86,707
Несиелер беру бойынша міндеттеме	10,716	-	-	-	-	10,716
	<u>1,002,065</u>	<u>238,921</u>	<u>397,140</u>	<u>317,515</u>	<u>229,938</u>	<u>2,185,579</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	32,551	-	-	-	-	32,551
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	31,794	-	-	-	-	31,794

	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2010 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	606,150	184,779	493,848	234,619	54,091	1,573,487
Кредиттік мекемелер қаржысы	51,743	579	3,587	11,207	8,928	76,044
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	212	2,176	22,804	220,794	149,587	395,573
Өзге қаржылық міндеттемелер	506	99	279	126	-	1,010
Берілген кепілдіктер	108,346	-	-	-	-	108,346
Несилер беру бойынша міндеттеме	14,925	-	-	-	-	14,925
	<u>781,882</u>	<u>187,633</u>	<u>520,518</u>	<u>466,746</u>	<u>212,606</u>	<u>2,169,385</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	69,877	-	-	-	-	69,877
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	68,147	-	-	-	-	68,147

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел дегеніміз – Топтың табысына немесе капиталына немесе оның іскерлік мақсатқа қол жеткізу қабілетіне пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары, бағалы қағаздардың котировкалары және басқа да негізгі параметрлері секілді нарықтық параметрлер өзгерістерінің кері әсерін тигізу тәуекелі.

Топ нарықтық тәуекелдерді мынадай құрамды бөліктерге бөледі:

- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі (пайыздық тәуекел);
- Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекелі (валюталық тәуекел);
- Бағалы қағаздар портфелінің бағасы өзгеру тәуекелі (бағалық тәуекел).

Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты тәуекел/кірістілік арақатынасын оңтайландыру, қолайсыз оқиғалар жүзеге асырылған кезде шығынды азайту және іс жүзіндегі қаржылық нәтиженің күтілген нәтижеден ауытқу мәнін төмендету болып табылады.

Нарықтық тәуекелді басқару бағалы қағаздардың портфельдерін басқарудан, валюталар бойынша ашылған позицияларды басқарудан, пайыздық мөлшерлемелерді басқарудан және туынды қаржы құралдарын басқарудан құралады. Осы мақсатта АПКОМ бағалы қағаздар портфельдерінің, ашылған позициялардың, стоп-лосс лимиттерінің және басқа да шектеулердің лимиттерін белгілейді. Нарықтық тәуекел лимиттері жылына бір реттен сирек емес қайта қаралып отырады және тұрақты бақыланады.

Пайыздық тәуекел

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырайды. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгерісі салдарынан пайыздық табыстың азаю, пайыздық шығыстардың ұлғаю немесе капиталға кері әсер ету тәуекелі ретінде айқындалады.

Топ пайыздық тәуекелдің екі түрін бөледі:

1. Әділ құнының өзгерісі капитал арқылы көрсетілетін бағалы қағаздардың портфельдері бойынша пайыздық тәуекел;
2. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімтал (сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі) активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің сәйкес келмеуінен туындайтын (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау) пайыздық тәуекел.

АПКМ оң пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, Топтың пайыздық мөлшерлемелері бойынша позициясын басқару арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін және нарықтық тәуекелді басқарады. Мониторинг және бюджеттеу департаменті Топтың қаржылық қызметінің ағымдағы нәтижелерін қадағалап отырады, пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне және Топтың пайдасына тигізетін әсеріне қатысты Топтың осал тұстарын бағалайды.

Топ пайыздық тәуекелдерді басқару және бақылау қағидаттары туралы Базель құжатында сипатталған көзқарасты пайдалана отырып пайыздық тәуекелге ұшырағыштық дәрежесін анықтау жолымен пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқарады. Бұл көзқарас активтер және міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің 200 базалық пунктке параллель өзгеру әсерін тестілеу жолымен Топтың пайыздық тәуекелге ұшырағыштық дәрежесін анықтайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде өзгерістер негізінде мүмкін деп табылған пайыздық тәуекелдің өзгерісі негізінде пайыздық тәуекелге сезімталдыққа талдау жасалған. Салық төленгенге дейінгі пайдаға ықпал ету - пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістердің қаржы активтері мен міндеттемелердің құбылмалы мөлшерлемесі негізінде 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес әділ құнмен есепке алынатын бір жыл ішіндегі таза пайыздық табысқа тигізетін әсері және тіркелімді пайыздық мөлшерлемелі құралдарды қайта бағалаудың әділ құнмен есепке алынатын әсері.

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес салық төленгенге дейінгі пайданың активтер құнына әсері төмендегінше берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Клиенттерге несиелер	24	(24)	24	(24)	24	(24)
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Кредит мекемелерінің қаражаты	23	(23)	-	-	-	-
Салық төленгенге дейінгі пайдаға таза әсері	47	(47)	24	(24)	24	(24)

Капиталға ықпал ету - бұл бөлінбеген пайдадағы өзгерістер нәтижесінде туындаған пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістер әсері және сатуға арналған, пайыздық мөлшерлемесі тіркелімді, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудың әсері.

Капиталға әсері:

	2012 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%	2011 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%	2010 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:						
Клиенттерге несиелер	24	(24)	24	(24)	24	(24)
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	(19,346)	19,346	(15,350)	15,350	(14,072)	14,072
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:						
Кредит мекемелерінің қаражаты	23	(23)	-	-	-	-
Капиталға таза әсері	<u>(19,299)</u>	<u>19,299</u>	<u>(15,326)</u>	<u>15,326</u>	<u>(14,048)</u>	<u>14,048</u>

Валюталық тәуекел

Топ валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Бұл тәуекел Топтың қаржылық жағдайына кері әсерін тигізе алатын, шетел валюталары бойынша ашық позициялардың болуына және нарықтық айырбас бағамдарының қолайсыз өзгерістерінің болуына байланысты туындайтын тәуекел.

АПКМ валюталық тәуекелді басқаруды ашық валюталық позицияны анықтау арқылы, теңгенің құнсыздануының болжамына және өзге де макроэкономикалық индикаторларға сүйене отырып іске асырады, бұл жәйт Топқа ұлттық және шетел валюталарының айырбас бағамындағы елеулі ауытқулардан болатын шығынды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Қазынашылық Топтың ашық валюталық позициясының реттеуші орган талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында оған күнделікті бақылау жасап отырады.

Топ шетел валютасының (негізінен АҚШ долларының) әрекет етуші айырбастау бағамдарындағы ауытқулардың салдарынан туындайтын, қаржылық жағдайға, қызметтің нәтижелеріне және ақша қаражаттарының қозғалысына әсерін тигізетін, күнделікті қадағаланып отыратын тәуекелге ұшырауы ықтимал. АПКМ валюта түрлеріне қарай тәуекел деңгейінің лимиттерін Директорлар Кеңесі бекіткен өкілеттік шеңберінде белгілейді. Бұл лимиттер реттеуші орган белгілеген ең төменгі талаптарға сәйкес келеді.

Топтың валюталық тәуекелге ұшырағыштығы төмендегінше берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан			2011 жылғы 31 желтоқсан			2010 жылғы 31 желтоқсан		
	Теңге	Шетел валюталары	Барлығы	Теңге	Шетел валюталары	Барлығы	Теңге	Шетел валюталары	Барлығы
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР:									
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	71,763	462,306	534,069	58,108	461,883	519,991	94,811	298,087	392,898
Міндетті резервтер	24,324	24,143	48,467	23,531	29,002	52,533	12,320	14,964	27,284
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	303	968	1,271	399	3,353	3,752	1,291	4,760	6,051
Кредит мекемелеріндегі қаржы	21,205	11,594	32,799	11,526	9,570	21,096	9,448	10,675	20,123
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	177,232	157,130	334,362	202,142	103,748	305,890	240,694	40,600	281,294
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	17,233	8,533	25,766	73,459	5,395	78,854	168,752	5,667	174,419
Клиенттерге несиелер	965,552	353,656	1,319,208	763,741	420,499	1,184,240	591,360	497,913	1,089,273
Өзге қаржылық активтер	6,571	1,247	7,818	3,585	396	3,981	4,012	1,119	5,131
	<u>1,284,183</u>	<u>1,019,577</u>	<u>2,303,760</u>	<u>1,136,491</u>	<u>1,033,846</u>	<u>2,170,337</u>	<u>1,122,688</u>	<u>873,785</u>	<u>1,996,473</u>
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:									
Клиенттер қаржысы	1,030,300	668,882	1,699,182	915,930	641,546	1,557,476	796,880	618,875	1,415,755
Кредиттік мекемелер қаржысы	5,382	9,820	15,202	27,811	13,823	41,634	4,737	66,666	71,403
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	-	439	439	-	2,547	2,547	-	2,910	2,910
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	23,977	277,942	301,919	34,502	276,566	311,068	44,466	207,701	252,167
Өзге қаржылық міндеттемелер	2,430	221	2,651	5,941	238	6,179	818	191	1,009
	<u>1,062,089</u>	<u>957,304</u>	<u>2,019,393</u>	<u>984,184</u>	<u>934,720</u>	<u>1,918,904</u>	<u>846,901</u>	<u>896,343</u>	<u>1,743,244</u>
Баланс бойынша нетто позиция	<u>222,094</u>	<u>62,273</u>	<u>284,367</u>	<u>152,307</u>	<u>99,126</u>	<u>251,433</u>	<u>275,787</u>	<u>(22,558)</u>	<u>253,229</u>

Топтың негізгі ақша ағындары негізінен теңгемен және АҚШ долларымен генерацияланады. Соның әсерінен теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының келешек тербелістері Топтың АҚШ долларымен өрнектелген ақшалай активтері мен міндеттемелерінің баланстық құнына ықпалын тигізе алады.

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Топты айтарлықтай тәуекелге ұшыратып отырған валюталар және Топтың болжанған қаржылық ағыны туралы мәлімет берілген. Талдау валюта бағамының пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте тұрақты мән ретінде пайдаланылатын барлық өзгермелі мәндерінің негіздемелі ықтимал қозғалысының әсерін есептейді. Кестеде көрсетілген теріс мәнді сома пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептіліктегі таза потенциалдық азаюды, ал оң мәнді сома таза жоғарылауды білдіреді. Топ басшылығының пікірінше, табыс салығы валюталық тәуекелді басқаруға елеулі ықпалын тигізбейді.

Қаржылық активтердің 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес құнына негізделген салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері валюта айырбастау бағамының волатильдігін талдау арқылы есептеледі:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	+25%	-25%	+25%	-25%	+25%	-25%
	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ
	доллары	доллары	доллары	доллары	доллары	доллары
Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері	15,140	(15,140)	19,826	(19,826)	(11,207)	11,207

Капиталға әсері:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	+25%	-25%	+25%	-25%	+25%	-25%
	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ	тенге/АҚШ
	доллары	доллары	доллары	доллары	доллары	доллары
Капиталға әсері	15,140	(15,140)	19,826	(19,826)	(11,207)	11,207

Сезімталдықты талдауға шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде ең басты болжамға негізделген өзгерістер көрсетілген, себебі басқа жорамалдар өзгеріссіз қалады. Шынтуайтына келгенде, жорамалдар мен басқа факторлар өзара байланысты болады. Сонымен қатар сезгіштіктің желілік емес сипаты бар екендігін де ескеру керек, сондықтан алынған нәтиже бойынша интерполяция немесе экstrapоляция жүргізілмеуге тиіс.

Сезімталдықты Топтың активтер мен пассивтерді белсенді түрде басқару әрекетін есепке алмайды. Бұған қоса, Топтың қаржылық жағдайы нарықта болып жататын өзгерістерге қарай өзгеріске ұшырап отыруы мүмкін. Мәселен, Топтың қаржы активтерін басқару саласындағы стратегиясы нарықтағы ауытқулар тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығында кенеттен бағалық шұғыл ауытқулар болған жағдайда басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфель құрамын өзгерту, сондай-ақ басқа да қорғаныс әдістерін қолдана алады. Ендеше, жорамалдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер ете алмайды және қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте нарықтық бағамен есепке алынатын активтерге айтарлықтай ықпал ете алмайды. Мұндай жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың түрлі әдістері капитал көлемінің айтарлықтай ауытқуына әкеп соғуы мүмкін.

Әлеуетті тәуекелді ашып көрсету мақсатында жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа шектеулерге нарықтағы болжамды қозғалыстарды пайдалануды да қосуға болады, бұлар Топтың нарықта болатын болашақтағы өзгерістерге жасалған жорамалы ғана болып табылады, өйткені жорамалды қандай да бір сенімділікпен жасау мүмкін емес. Мұнымен қатар пайыздық мөлшерлеменің барлығы бір-біріне ұқсас түрде өзгертіледі деген жорамал да шектеу болып табылады.

Бағалық тәуекел

Бағалық тәуекел - бұл нарықтық бағалардағы өзгеріс нәтижесінде қаржылық құрал құнында болатын өзгерістер тәуекелі және бұл жағдай жекелеген бағалы қағаз немесе оның эмитенті үшін ерекше факторлармен не болмаса рынокта айналымдағы бағалы қағаздардың барлығына ықпал ететін факторлардан туындайтындығына байланысты емес. Топ рыноктағы оның өнімдеріне ықпал ететін жалпылама немесе арнайы өзгерістер әсеріне байланысты бағалық тәуекелге ұшырап отырады.

Бағалық тәуекелді шектеу мақсатымен Топ сауда портфелінің потенциалдық шығындарын азайту мақсатымен сауда портфеліндегі әрбір жекелеген бағалы қағаз бойынша ең жоғарғы шығын (stop-loss) лимитін белгілейді.

Бағалық тәуекелді бағалау Банк іс жүзіндегі шығындар VaR мәніне сәйкес келетін шығындар деңгейінен артуы мүмкін жағдайда бір күн ішінде өзіне қабылдай алатын күтілген шығындар деңгейіне Expected shortfall (ES) лимиттерін белгілеу арқылы VaR әдісінің негізінде жүзеге асырылады.

VaR есептеулері мынадай параметрлердің негізінде жүргізіледі:

- есептік кезең – 252 жұмыс күні;
- сенімділік интервалы – 95%;
- пайдаланылатын әдіс – тарихи модельдеу әдісі.

Топ 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес бағалық тәуекелді болымсыз деп санайды, соған байланысты сандық ақпаратты ашудың қажеті жоқ.

32. КАПИТАЛ ЖЕТІМДІЛІГІН БАСҚАРУ

Топтың капиталды басқару кезіндегі мақсаты қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептіліктегі «капитал» ұғымынан кеңірек және мынадай жәйттерді білдіреді:

- ҚҚК тарапынан капиталға қойылатын талаптарды орындау;
- Топтың өз қызметін үздіксіз қызмет істеу қағидатымен жалғастыру қабілетін Топтың пайда табуын әрі акционерлер мен өзге де мүдделі тұлғаларға табыс әкелуін қамтамасыз ете отырып қорғау; және
- Өз қызметін одан әрі дамыту үшін меншікті қаражат көлемін тиісінше қамтамасыз ету.

Талап етілетін капитал деңгейі жоғарыда көрсетілген мақсаттарды ескере отырып, жылдық бюджетті әзірлеу барысында белгіленеді және бұл Басқарма мен Директорлар кеңесі тарапынан мақұлданады. Топ капиталының жетімділігі Базель комитетінің қағидаттарына және әдістері мен коэффициенттеріне сәйкес бақыланады. Топ капиталының көлемін өлшеу әдістерінде өзгерістер болған жоқ.

Нормативтік капитал бірінші деңгейдегі капиталдан құралады, оның құрамына жарғылық капитал, эмиссиялық табыс, бөлінбеген табыс, оның ішінде ағымдағы жыл ішіндегі табыс, шетел валютасымен жасалатын операциялар және есептелген дивидендтері мен меншікті акциялардағы таза ұзақ мерзімді айқындама және іскерлік бедел шегерілген азшылық үлесі кіреді. Нормативтік капитал құрамының келесі бөлігі екінші деңгейлі капитал болып табылады, оның құрамы бірінші деңгейдегі капитал көлемінің 50%-мен және қайта бағалау резервімен шектелген субординирленген ұзақ мерзімді берешектен тұрады.

Тәуекелді ескере отырып есептелген активтер өлшемі бес түрлі тәуекел иерархиясы негізінде жасалады, олардың табиғи сипатына сәйкес кредиттік, нарықтық және басқа қатысы бар тәуекелдер бағасын көрсетеді. Бұған ұқсас әдіс әлеуетті шығындар табиғатының мәнін көрсету мақсатында бірқатар түзетулер жасалған баланстан тыс шоттар үшін де қабылданады.

Төменде берілген кестеде Топтың 2012, 2011 және 2010 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған нормативтік капиталы мен коэффициенттер құрамы қорытындыланады. Осы үш жылдың ішінде Топ пен оның жекелеген компаниялары капиталға қатысты қойылатын талаптың барлығын орындап отырды.

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2010 жылғы 31 желтоқсан
Нормативтік капиталдың құрамы			
Бірінші деңгейдегі капитал			
Жарғылық капитал, сатып алынған өз акциялары шегерілген	62,667	103,735	143,602
Эмиссиялық табыс	1,496	1,156	1,352
Бөлінбеген пайда және басқа резервтер	273,835	204,240	171,744
Минус: жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды, қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздарды және бағамдық айырма құнын қайта бағалау резерві	(24,802)	(20,303)	(22,217)
Минус: іскерлік бедел	(3,085)	(3,085)	(3,085)
Бақыланбайтын үлес	1,641	1,196	1,186
Бірінші деңгейлі білікті капитал жиынтығы	311,752	286,939	292,582
Екінші деңгейдегі капитал			
Субординирленген борыш	16,363	20,940	32,592
Минус: жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды, қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздарды және бағамдық айырма құнын қайта бағалау резерві	24,802	20,303	22,217
Екінші деңгейлі білікті капитал жиынтығы	41,165	41,243	54,809
Минус: қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	(53)	(67)	(224)
Нормативтік капитал жиынтығы	352,864	328,115	347,167
Тәуекел деңгейіне қарай бағаланған активтер	1,923,978	1,718,905	1,696,909
Бірінші деңгейлі капитал коэффициенті	16.2	16.7	17.2
Капитал жетімділігі коэффициентінің жиынтығы	18.2	19.1	20.4

Капитал жетімділігін қамтамасыз ету үшін Базель комитеті белгілеген сандық көрсеткіштерге сәйкес Топтан тәуекел деңгейі әртүрлі активтер бойынша жиынтық капиталдың ең төменгі сомасы мен коэффициенттерін (8%) және бірінші деңгейдегі капитал деңгейін (4 %) тиісінше ұстап отыру талап етіледі.

33. СЕГМЕНТТІК АҚПАРАТ

Топты басқару және оның есептілігі екі түрлі негізгі операциялық сегментке негізделген. Топ сегменттері әр түрлі өнімдер мен қызметтер ұсынатын және бөлек-бөлек басқарылатын іскерлік белсенділіктің стратегиялық бірлігі болып табылады.

Бөлшек қызмет сегменті жекелеген банктік қызметтердің бірқатарын, жинақтау өнімдері мен қызметтерін, сондай-ақ ипотекалық өнімдер мен қызметтер ұсынады. Корпоративтік сегмент негізінен шағын және орта бизнеске банк қызметтерін, сондай-ақ ірі корпоративтік және коммерциялық клиенттерге коммерциялық банктік қарыздар ұсынады.

Әрбір сегменттің ұсынатын өнімдері мен қызметтері мыналардан құралады:

Бөлшек банктік қызметтер - жеке тұлғаларға көрсетілетін банк қызметтері, клиенттердің ағымдағы жеке шоттары, жинақ салымдары, инвестициялық өнімдер, депозитарлық қызметтер, кредит және дебет карточкалары, тұтыну несиелері мен ипотекалық кредиттер, кассалық қызмет көрсету және шетел валютасымен жүргізілетін операциялар.

Корпоративтік банк қызметтері - заңды тұлғалар үшін тікелей дебеттеу қызметін көрсету, ағымдағы шоттар, салымдар, овердрафтар, несиелер және өзге кредит қызметтері, шетел валютасымен жүргізілетін операциялар және құжаттамалық операциялар.

Басқалары – капитал нарықтарында қызметтер, сақтандыру бойынша қызметтер көрсету, сондай-ақ берілген кепілдіктер мен коммерциялық аккредитивтер бойынша құжаттамалық операциялар жүргізу.

Төменде келтірілген сегменттік ақпарат 8 ХҚЕС талаптарына сәйкес, көрсеткіштерді бағалау үшін операциялық шешімдер қабылдайтын, Топтың жауапты тұлғасы болып табылатын Банк Басқармасының Төрағасы пайдаланатын қаржылық ақпарат негізінде беріліп отыр. Топ басшылығы сегменттердің әрқайсысы бойынша қаржылық ақпаратты, оның ішінде операциялық нәтижелерге, активтер мен міндеттемелерге берілетін бағаны қарастырады. Операциялық сегменттерді басқару көпшілік жағдайда сегмент нәтижелері негізінде жүргізіледі, бұл нәтижеге шығарылған борыштық бағалы қағаздар мен кредиттік мекемелер қаражаты бойынша пайыздық шығыстарға жатқызылған кейбір бөлінбеген шығындар, сондай-ақ операциялық шығыстар бойынша шығындар жатқызылмайды, қызметкерлерге төленетін жалақы мен өзге төлемдер бұған қосылмайды.

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде операциялық сегменттер арасында операциялар болған жоқ. Сегменттік активтер мен міндеттемелер құрамына кейбір бөлінбеген сомалар кірмейді. Бөлінбеген активтер құрамына міндетті резервтер, жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар және өзге де бөлінбеген активтер кіреді. Бөлінбеген міндеттемелер құрамына шығарылған борыштық бағалы қағаздар, кредиттік мекемелердің қаржысы және өзге де бөлінбеген міндеттемелер кіреді.

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанына және осы жылдарда аяқталған жылдар үшін Топтың негізгі операциялық сегменттері бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген:

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Өзгесі	Жиынтығы
2012 жылғы 31 желтоқсанына және осы күні аяқталған жыл үшін				
Сыртқы табыс	75,052	146,076	22,494	243,622
Барлық табыс жиынтығы	75,052	146,076	22,494	243,622
Жалпы табыстың құрамы:				
- Пайыздық табыстар	49,817	111,177	-	160,994
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	22,802	28,280	-	51,082
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза табыс	-	-	169	169
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан түскен таза пайда	-	-	1,626	1,626
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	2,433	6,620	-	9,053
- Қауымдасқан компанияның таза шығындарындағы үлес	-	(1)	-	(1)
- Сақтандыру қызметінің табысы және өзге табыс	-	-	20,699	20,699
Барлық табыс жиынтығы	75,052	146,076	22,494	243,622
- Клиенттер қаражаты бойынша пайыздық шығындар	(32,579)	(12,366)	-	(44,945)
- Құнсыздану резервін жасау	(3,428)	(11,934)	-	(15,362)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(1,106)	(4,885)	-	(5,991)
- Жалақы және сыйлықақылар	(5,926)	(23,302)	-	(29,228)
- Жарнама	(1,028)	-	-	(1,028)
- Өзге резервтер	-	(962)	-	(962)
Сегмент нәтижесі	30,985	92,627	22,494	146,106
Бөлінбеген шығын:				
- Шығарылған борыштық бағалы қағаздар және кредит мекемелерінің қаржысы бойынша пайыздық шығын				(24,989)
- Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі сақтандыруға жұмсалған төлемдер				(12,733)
- Бөлінбеген операциялық шығын				(21,555)
				(2,100)
Салық салынғанға дейінгі пайда				(61,377)
Табыс салығы бойынша шығыс				84,729
Таза пайда				(14,768)
				69,961
Сегменттік активтер жиынтығы	354,887	1,531,189	361,452	2,247,528
Бөлінбеген активтер				160,470
Барлық активтер				2,407,998
Сегменттік міндеттемелер жиынтығы	(694,228)	(1,004,953)	(4,385)	(1,703,566)
Бөлінбеген міндеттемелер				(364,793)
Барлық міндеттемелер				(2,068,359)
Сегменттің өзге баптары:				
				(8,453)
Күрделі шығындар (бөлінбеген)				(7,036)
Тозу және амортизация (бөлінбеген)				

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Өзгесі	Жиынтығы
2011 жылғы 31 желтоқсанына және осы күні аяқталған жыл үшін				
Сыртқы табыс	71,978	144,191	16,876	233,045
Барлық табыс жиынтығы	71,978	144,191	16,876	233,045
Жалпы табыстың құрамы:				
- Пайыздық табыстар	42,303	123,863	-	166,166
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	27,283	13,539	-	40,822
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза табыс	-	-	428	428
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан түскен таза пайда	-	-	84	84
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	2,392	6,793	-	9,185
- Қауымдасқан компанияның таза шығындарындағы үлес	-	(4)	-	(4)
- Сақтандыру қызметінің табысы және өзге табыс	-	-	16,364	16,364
Барлық табыс жиынтығы	71,978	144,191	16,876	233,045
- Клиенттер қаражаты бойынша пайыздық шығындар	(32,836)	(19,126)	-	(51,962)
- Құнсыздану резервін жасау	(8,173)	(30,982)	-	(39,155)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(855)	(4,713)	-	(5,568)
- Жалақы және сыйлықақылар	(4,576)	(19,721)	-	(24,297)
- Жарнама	(812)	-	-	(812)
- Резервтерді қалпына келтіру	-	479	-	479
- Зейнетақы активтерін басқару қызметі бойынша шығындар	(5,163)	-	-	(5,163)
Сегмент нәтижесі	19,563	70,128	16,876	106,567
Бөлінбеген шығын:				
- Шығарылған борыштық бағалы қағаздар және кредит мекемелерінің қаржысы бойынша пайыздық шығын				(26,932)
- Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі сақтандыруға жұмсалған төлемдер				(10,394)
- Бөлінбеген операциялық шығын				(21,222)
				(58,548)
Салық салынғанға дейінгі пайда				48,019
Табыс салығы бойынша шығыс				(8,511)
Таза пайда				39,508
Сегменттік активтер жиынтығы	309,982	1,415,345	388,563	2,113,890
Бөлінбеген активтер				160,040
Барлық активтер				2,273,930
Сегменттік міндеттемелер жиынтығы	(566,233)	(991,242)	(3,388)	(1,560,863)
Бөлінбеген міндеттемелер				(402,740)
Барлық міндеттемелер				(1,963,603)
Сегменттің өзге баптары:				
Күрделі шығындар (бөлінбеген)				(9,392)
Тозу және амортизация (бөлінбеген)				(6,920)

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Өзгесі	Жиынтығы
2010 жылғы 31 желтоқсанына және осы күні аяқталған жыл үшін				
Сыртқы табыс	62,579	158,399	16,002	236,980
Барлық табыс жиынтығы	62,579	158,399	16,002	236,980
Жалпы табыстың құрамы:				
- Пайыздық табыстар	41,382	137,033	-	178,415
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	19,612	15,581	-	35,193
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза табыс	-	-	1,741	1,741
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан түскен таза пайда	-	-	591	591
- Борыштық бағалы қағаздарды сатып алудан таза шығын	-	-	(236)	(236)
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	1,585	5,800	-	7,385
- Қауымдасқан компанияның таза шығындарындағы үлес	-	(15)	-	(15)
- Сактандыру қызметінің табысы және өзге табыс	-	-	13,906	13,906
Барлық табыс жиынтығы	62,579	158,399	16,002	236,980
- Клиенттер қаражаты бойынша пайыздық шығындар	(29,706)	(30,878)	-	(60,584)
- Құнсыздану резервін жасау	(6,633)	(41,795)	-	(48,428)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(861)	(4,360)	-	(5,221)
- Жалақы және сыйлықақылар	(4,125)	(18,522)	-	(22,647)
- Жарнама	(662)	-	-	(662)
- Резервтерді қалпына келтіру	-	628	-	628
Сегмент нәтижесі	20,592	63,472	16,002	100,066
Бөлінбеген шығын:				
- Шығарылған борыштық бағалы қағаздар және кредит мекемелерінің қаржысы бойынша пайыздық шығын				(25,795)
- Қайта сактандыру шегерілгеннен кейінгі сактандыруға жұмсалған төлемдер				(7,470)
- Бөлінбеген операциялық шығын				(21,897)
				(55,162)
Салық салынғанға дейінгі пайда				44,904
Табыс салығы бойынша шығыс				(8,688)
Таза пайда				36,216
Сегменттік активтер жиынтығы	254,724	1,247,570	461,988	1,964,282
Бөлінбеген активтер				133,653
Барлық активтер				2,097,935
Сегменттік міндеттемелер жиынтығы	(490,877)	(924,878)	(3,861)	(1,419,616)
Бөлінбеген міндеттемелер				(360,435)
Барлық міндеттемелер				(1,780,051)
Сегменттің өзге баптары:				
Күрделі шығындар (бөлінбеген)				(10,245)
Тозу және амортизация (бөлінбеген)				(6,648)

Географиялық ақпарат

Топ қызметі 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған осы күндердегі жағдай бойынша мынадай негізгі географиялық ақпаратты қамтиды.

	Қазақстан	ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер	ЭЫДҰ мүшелері болып табылмай- тын елдер	Жиынтығы
2012 жыл				
Барлық активтер жиынтығы	1,947,751	404,924	55,323	2,407,998
Сыртқы табыс	235,582	4,174	3,866	243,622
Күрделі шығын	(8,453)	-	-	(8,453)
2011 жыл				
Барлық активтер жиынтығы	1,795,044	434,947	43,939	2,273,930
Сыртқы табыс	224,935	4,080	4,030	233,045
Күрделі шығын	(9,392)	-	-	(9,392)
2010 жыл				
Барлық активтер жиынтығы	1,752,669	306,993	38,273	2,097,935
Сыртқы табыс	231,428	1,968	3,584	236,980
Күрделі шығын	(10,245)	-	-	(10,245)

Несиелер беру бойынша алынатын сыртқы табыс, активтер мен міндеттемелер контрагенттің нақты орналасқан еліне қарай бөлінген. Кассадағы қолма-қол ақша, жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар мен күрделі шығын нақты орналасқан ел бойынша бөлінген.

34. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Әділ құн, мәжбүрлеп немесе тарату арқылы сату жағдайларын қоспағанда, мәміле жасауға мүдделі, бір-бірінен тәуелсіз әрі бірін-бірі жақсы білетін тараптар арасында мәміле жасалғанда қаржылық құрал сатып алынуы мүмкін құн ретінде анықталады. Ұсынылған бағалар Топ өзінің қолындағы белгілі-бір қаржы құралдарының пакетін нақты өткізу кезінде алуы мүмкін ақша сомасын көрсете алмайды.

Аталған қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін Топ мынадай әдістер мен мүмкін болатын топшылауларды пайдаланады.

Кредит мекемелерінің қаржысы және кредит мекемелеріндегі қаражат

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтердің баланстық құны шамамен алғанда осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзіміне қатысты алғандағы әділ құнына тең болады. Өтеу мерзімі бір айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн бағасы жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы ақша қаражатының дисконттық қозғалысы негізге алынады.

Клиенттерге берілетін несиелер

Бағалау ақша қаражатының жекелеген несиелер бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

Клиенттер қаржысы

Клиенттер қаржысы бойынша пайыздық мөлшерлеме нарықтық мөлшерлемеге барынша жақындатылған, ендеше, баланстық құн шамамен алғанда әділ құнға тең.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған және рынокта айналымда жүрген борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар пайдаланылған. Шығарылған басқа борыштық бағалы қағаздарға бағалау жүргізу ақша қаражатының жекелеген сомасы бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

Төмендегі кестеде әділ құнмен есепке алынбаған қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны және әділ құны бойынша жасалған қорытынды берілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн
Қаржы активтері						
Кредит мекемелеріндегі қаражат	32,799	35,872	21,096	20,390	20,123	18,967
Клиенттерге берілген несие	1,319,208	1,351,271	1,184,240	1,194,183	1,089,273	1,140,622
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	25,766	26,031	78,854	72,905	174,419	173,856
Қаржылық міндеттемелер						
Клиенттер қаржысы	1,699,182	1,689,642	1,557,476	1,537,631	1,415,755	1,397,685
Кредит мекемелерінің қаржысы	15,202	15,984	41,634	43,673	71,403	75,756
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	301,919	331,322	311,068	308,168	252,167	260,351

Ақша қаражаты мен оның баламасының, міндетті резервтердің, өзге қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімділік табиғи мәніне байланысты шамамен алғанда олардың әділ құнына тең болады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер және сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте әділ құны бойынша есепке алынады. Мұндай қаржы құралдарының әділ құны, мәжбүрлеп тарату немесе сату жағдайларын қоспағанда, оны жүзеге асыруға ниетті тараптар арасындағы ағымдағы мәміле кезінде құралды айырбастауға болатын бағалау құны болып табылады. Активтер мен міндеттемелердің әділ құнын анықтау әдістерінде пайдаланылатын мәліметтерді енгізудегі басымдық айқындалатын әділ құнды анықтаудың үшдеңгейлі мәліметтер иерархиясы төмендегінше берілген:

1-деңгей: Құрал бойынша котировкасы белгілі нарықтық баға болса, онда әділ құн есептік күнгі жұмыс күнінің аяғындағы нарықтық бағаның негізінде есептеледі;

2-деңгей: Нарықта бағалау өлшемдері болмаған немесе бар нарықтық бағалардың негізінде анықталуы мүмкін емес жағдайларда әділ құн әрбір өнім бойынша қолда бар басқа да нарықтық мәліметтерді талдау және жаппай мойындалған қаржылық теорияларға негізделген математикалық әдістеме пайдаланылатын баға түзу модельдерін талдау арқылы анықталады. Баға түзу модельдері бағалы қағаздар бойынша келісім-шарт талаптарын, сондай-ақ пайыздық мөлшерлемелер, волатильділік, айырбастау бағамдары және контрагенттің кредиттік рейтингі секілді нарықтық бағалау өлшемдерін ескереді;

3-деңгей: Егер нарықтық бағалау өлшемдерін тура бағалау мүмкін болмаса, онда басшылық нарықты құралдың бағасы қалай жасақталатынын ақылға қонымды түрде көрсету жолдарын анықтау үшін осы өлшемдерді таңдаулы түрде бағалауды жүзеге асырады. Құралдың әділ құны қолда бар нарықтық транзакциялардың мәліметтерін осы құралмен салыстыру жолымен алынған немесе өлшемдері тек бар нарықтардың мәліметтерін ғана қамтитын бағалау әдісіне негізделген жағдайда ғана бастапқы таныған кезде қаржылық құралдың әділ құнының ең таңдаулы дәлелі мәміле бағасы болып табылады. Мәміле бағасы мен бағалау техникасына негізделген құнның арасындағы кез-келген айырмашылық бастапқы тану кезінде пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте танылмайды. Бұдан кейінгі табыстар немесе шығыстар нарық қатысушылары бағаны анықтаған кезде қарастыратын фактордағы өзгерістің нәтижесінде пайда болу ретіне қарай танылады.

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер әділ құнды анықтаған кезде елеулі болып табылатын енгізілген мәліметтердің ең төменгі деңгейінің негізінде толығымен жіктеледі. Әділ құнды анықтау үшін белгілі бір мәліметтердің елеулілігін басшылық тарапынан бағалау пайымдауды талап етеді және активтер мен міндеттемелерді бағалауға, сондай-ақ оларды әділ құн бойынша иерархияға жатқызуға әсерін тигізе алады.

Топтың пікірінше, олар бойынша котировкалық нарықтық бағасы жоқ қаржы құралдарын бағалауға байланысты есепке алу бағасы бағалаудағы тұрлаусыздықтың негізгі көзі болып табылады, өйткені: (i) олар бір кезеңнен екіншісіне дейін қатты өзгеріске ұшырауы мүмкін, оған себеп басшылық тарапынан пайыздық мөлшерлемелер, волатильділік, айырбастау бағамдары, контрагенттің кредиттік рейтингі, бағалау түзетулері мен мәмілелердің айрықша ерекшеліктері бойынша топшылаулар жасауды талап етеді және (ii) бағалаудағы өзгерістерді тану қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілген активтерге әсер етуі ықтимал, сондай-ақ табысқа/(шығысқа) тигізетін әсері елеулі болуы мүмкін.

Төменде келтірілген кесте 2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәлімет бойынша құнсыздану резервін есепке алғанға дейін құнды айқындау әдістемесін пайдалана отырып әділ құны бойынша есепке алынатын Топтың қаржылық активтері мен міндеттемелерін ашады:

Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік бойынша санаты		Белсенді нарықтардағы котировкалық бағасы (1-деңгей)	Бақыланатын нарықтық бағалардың негізіндегі ішкі модельдер (2-деңгей)	2012 жылғы 31 желтоқсан Жиынтығы
Активтер:				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	Борыштық қаржы құралдары	453	-	453
	Үлестік қаржы құралдары	85	-	85
	Туынды қаржы құралдары	-	733	733
Қолда бар, сатуға арналған инвестициялық бағалы қағаздар	Борыштық қаржы құралдары			
	Үлестік қаржы құралдары	329,583	-	329,583
		4,779	-	4,779
Міндеттемелер:				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	Туынды қаржы құралдары	-	439	439
Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік бойынша санаты				
Активтер:				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	Борыштық қаржы құралдары	228	-	228
	Үлестік қаржы құралдары	220	-	220
	Туынды қаржы құралдары	-	3,304	3,304
Қолда бар, сатуға арналған инвестициялық бағалы қағаздар	Борыштық қаржы құралдары	301,251	-	301,251
	Үлестік қаржы құралдары	4,639	-	4,639
Міндеттемелер:				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	Туынды қаржы құралдары	-	2,547	2,547

Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік бойынша санаты		Белсенді нарықтардағы котировкалық бағасы (1-деңгей)	Бақыланатын нарықтық бағалардың негізіндегі ішкі модельдер (2-деңгей)	2010 жылғы 31 желтоқсан Жиынтығы
Активтер:				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	Борыштық қаржы құралдары	270	-	270
	Үлестік қаржы құралдары	1,141	-	1,141
	Туынды қаржы құралдары	-	4,640	4,640
Қолда бар, сатуға арналған инвестициялық бағалы қағаздар	Борыштық қаржы құралдары	278,440	-	278,440
	Үлестік қаржы құралдары	2,854	-	2,854
Міндеттемелер:				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер	Туынды қаржы құралдары	-	2,910	2,910

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде 1 және 2-деңгейлер арасында аударымдар болған жоқ.

35. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Өзара байланысқан тараптар немесе байланысты тараптармен операциялар «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» деген 24 ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес бағаланады. Байланысты тараптар өзара байланысы жоқ тараптар жасай алмайтын мәмілелерді жүргізе алады. Мұндай мәмілелердің бағасы мен талаптары өзара байланысты емес тараптар арасындағы мәмілелердің бағасы мен талаптарынан әдетте өзгеше болмайды.

Мүмкін болатын байланысқан тараптардың әрқайсысын қарастырығанда тараптардың өзара қарым-қатынасының заңды нысаны ғана емес, олардың мазмұны да назарға алынады.

Топтың бақылаушы акционері Тимур Құлыбаев 2011 жылдың 12 сәуірінен бастап 2011 жылдың 26 желтоқсанына дейінгі кезеңде Самұрық-Қазына Басқармасының Төрағасы (1-ескертпе) қызметін атқарды. Тимур Құлыбаев 2009 жылдың 21 мамырынан бастап 2012 жылдың 12 қаңтарына дейін «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ және 2008 жылдың 17 қазанынан бастап 2012 жылдың 12 қаңтарына дейін «Қазатомпром» ҰК» АҚ Директорлар Кеңесінің Төрағасы болды. 2011 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылуға жататын 24 ХҚЕС (IAS) талаптарына сәйкес, егер ұйымды бақылаушы немесе бірлесе бақылаушы тұлға тараптың немесе оның аналық компаниясының шешуші басқарушы қызметкерлерінің құрамына кірген жағдайда ұйыммен байланысқан тарап болып саналады. Жоғарыда аталған жайтқа байланысты, Самұрық-Қазына, сондай-ақ оның еншілес ұйымдары, 2012 жылдың 12 қаңтардағы жағдай бойынша байланысты тараптардың тізімінде есепке алынған «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ мен «Қазатомпром» ҰК» АҚ-н қоспағанда, 2011 жылдың 26 желтоқсанына дейін Банктің байланысқан тараптарының тізімінде есепке алынды.

Самұрық-Қазынамен жүргізілген операциялар көлемі оларда Самұрық-Қазына Топтың акционері болып табылатын кезеңдерге арналған ескертпелерде жеке ашылады.

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың байланысқан тараптармен операциялар бойынша қалдықтары төменде көрсетілген.

	2012 жылғы 31 желтоқсан		2011 жылғы 31 желтоқсан		2010 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынш жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынш жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынш жиынтығы
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржылық активтер	33	1,271	31	3,752	48	6,051
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	33		31		48	
Құнсыздану резерві жасалғанға дейінгі сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздар	61,661	335,361	54,832	306,988	39,058	282,506
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	61,661		54,832		39,058	
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық қағаздардың құнсыздану резерві	(490)	(999)	(490)	(1,098)	(549)	(1,212)
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	(490)		(490)		(549)	
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	6,958	25,766	5,138	78,854	4,714	174,419
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	6,958		5,138		4,714	
Құнсыздану резервін жасалғанға дейінгі клиенттерге берілетін несиелер	8,221	1,622,134	11,466	1,475,543	12,265	1,342,510
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	6,738		10,195		-	
- компанияның негізгі басқарушы құрамына немесе оның негізгі компаниясына	-		43		109	
- байланысты өзге тараптарға	1,483		1,228		12,156	
Құнсыздану резерві	(298)	(302,926)	(3,549)	(291,303)	(1,979)	(253,237)
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	(298)		(3,183)		-	
- компанияның негізгі басқарушы құрамына немесе оның негізгі компаниясына	-		(4)		(13)	
- байланысты өзге тараптарға	-		(362)		(1,966)	
Клиенттер қаржысы	56,441	1,699,182	289,227	1,557,476	280,277	1,415,755
- аналық компанияға	36,457		22,421		12,457	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	558		679		3,017	
- қауымдас компанияларға	75		152		117	
- компанияның негізгі басқарушы құрамына немесе оның негізгі компаниясына	2,057		1,929		1,450	
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	11,765		240,765		257,750	
- байланысты өзге тараптарға	5,529		23,281		5,486	
Кредит мекемелерінің қаржысы	54	15,202	202	41,634	44,482	71,403
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	54		202		44,482	

2012, 2011 және 2010 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған қаржылық жылдар іші пайда мен залал жөніндегі шоғырландырылған есептілікте өзара байланысты тараптар операциялары бойынша пайда болған мынадай сомалар көрсетілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Пайыздық табыстар	2,292	160,994	4,159	166,166	3,630	178,415
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	684		1,052		797	
- негізгі басқарушы құрамына немесе оның басты компаниясына	-		4		6	
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	1,466		2,921		1,777	
- байланысты өзге тараптарға	142		182		1,050	
Пайыздық шығыс	(2,207)	(69,934)	(8,339)	(78,894)	(7,283)	(86,379)
- аналық компанияға	(1,410)		(933)		(989)	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған бірлесіп ықпал ететін тараптарға	-		(9)		(303)	
- негізгі басқарушы құрамына немесе оның басты компаниясына	(125)		(131)		(129)	
- Самұрық-Қазына және оның еншілес кәсіпорындары	(528)		(6,024)		(5,339)	
- байланысты өзге тараптарға	(144)		(1,242)		(523)	
Пайда және шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда	-	169	-	428	4	1,741
- Самұрық-Қазынаның еншілес кәсіпорындары	-		-		4	
	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Негізгі қызметкерлер құрамының сыйақысы:	1,335	29,228	842	24,297	271	22,647
- Жалақы және сыйлықақылар	1,335		842		271	

36. ЕСЕПТІК КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2013 жылғы 23 қаңтарда Қазақстан Республикасының Президенті бірыңғай зейнетақы қорын құру және жеке меншік зейнетақы қорларындағы зейнетақылық шоттардың барлығын оның бақылауына беру туралы ұсыныс жасады. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік шығарылған сәтте заңнамалық өзгерістер де, белгілі бір әрекеттер жоспары да жасалған жоқ, сол себепті Топ басшылығы «Халық Банкінің Жинақтаушы Зейнетақы Қоры» АҚ мен жалпы Топтың қызметіне тигізетін келешек салдарын бағалай алмайды.